

N. A. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

ΖΩΑ ΚΑΙ ΦΥΤΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗΝ ΤΑΞΙΝ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Β' ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΪΚΟΣ "ΕΡΜΟΥ,"
ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 49 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 53.570

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΠΩΛΗΣΙΣ: ΒΙΒΛΙΟΒΡΑΣΙΟΝ Α.Ε. ΡΟΥΝΤΖΑ ΠΑΣΣ ΤΕΦΤΣΙΑ [Σταύρος] 31

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

N. A. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

[X-X] ΚΑΡ 20A

ΖΩΑ ΚΑΙ ΦΥΤΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗΝ ΤΑΞΙΝ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Β' ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΕΡΜΟΥ,,
ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 49 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 53.570

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΠΩΛΗΣΙΣ: ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΑΘ. ΠΤΟΥΝΤΑ ΟΔΟΣ ΤΣΟΡΤΣΙΑ (ΣΤΑΔΙΟΥ) 31

: Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουν τὰς ὑπογραφὰς τῶν
ἔξουσιοδοτημένων νὰ τὰ ὑπογράψουν.

Περὶ συστάσεως βιβλίου «Ζῆψα καὶ Φυτᾶ» τοῦ Ν. Καραγιάννη

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Πρὸς τὸν π. π. Γεν. Ἐπιθεωρητὰς Στοιχ. Ἐκπαιδεύσεως, τὸν
Ἐπιθεωρητὰς τῶν Δημοτικῶν Σχολείων καὶ τὸν Διευθυντὰς τῶν Παιδαγωγ. Ἀκαδημιῶν καὶ τῶν Δημοτ. Σχολείων.

Ἐχοντες ὑπ' ὅψει τὰς κειμένας διατάξεις «περὶ διδακτικῶν βιβλίων κλλ.» καὶ τὴν πρότασιν τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 157 ἐ. ἔ προᾶξιν αὐτοῦ, ἡς ἀπόσπασμα παρατίθεται κατωτέρῳ συνιστῶμεν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ζῆψα καὶ Φυτᾶ» βιβλίου τοῦ Ν. Καραγιάννη ὑπὸ τῶν π. π. δημοδιδασκάλων καὶ τῶν μαθητῶν τῶν οἰκείων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ὡς καὶ τὴν προμήθειαν αὐτοῦ παρὰ τῶν Βιβλιοθηκῶν τῶν Σχολείων τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως διὰ τὸν ἐν τῇ παρατιθεμένῃ ταύτῃ πράξει τοῦ Α. Σ. Ε. ἀναφερομένους λόγους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Νοεμβρίου 1939

‘Ο ‘Υφυπουργός

Ν. ΣΠΕΝΤΖΑΣ

Κ. Καμπέρης

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

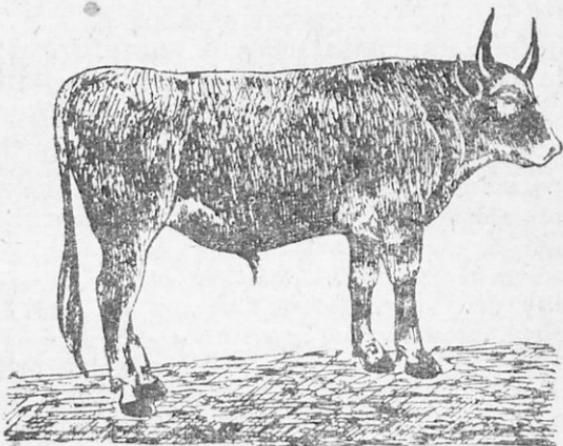
τῆς ὑπ' ἀριθμ. 157 τῆς 25)10)1939 πρᾶξεως τοῦ Α. Σ. Ε.

18. “Ἐχοντες ὑπ' ὅψει σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου κ. Εὐναγ. Σέκκερη περὶ τοῦ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Α.Σ.Ε. ὑποβεβλημένου βιβλίου τοῦ Ν. Α. Καραγιάννη «Ζῆψα καὶ Φυτᾶ», γνωματεύει ὅπως τὸ Σὸν Ὅπουργειὸν εὐαρεστούμενον συστήσῃ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐν λόγῳ βιβλίου ὑπὸ τῶν π. π. δημοδιδασκάλων καὶ τῶν μαθητῶν τῶν οἰκείων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καὶ τὴν προμήθειαν αὐτοῦ παρὰ τῶν μαθητῶν βιβλιοθηκῶν τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, διότι τὸ πόνημα τοῦτο περιλαμβάνον ἀντιπροσώπους ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν ζῷων καὶ τῶν φυτῶν καὶ πραγματεύμενον περὶ αὐτῶν κατὰ τρόπον ἐπαγγεγόν καὶ σύμφωνον πρὸς τὰς ἀφρομοιωτικὰς ἴκανότητας τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων, δύναται νὰ χρησιμεύῃ ὡς βοήθημα διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ σχετικοῦ μαθήματος εἰς τὰς οἰκείας τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Ὁκτωβρίου 1939

‘Ο Διευθυντὴς τῶν Γραφείων

Τὸ βῶδι

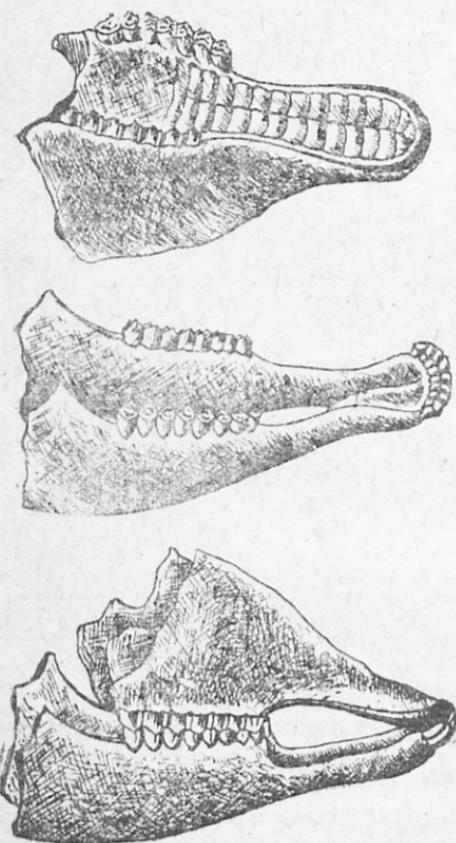
Τὸν καιρό, ποὺ ζοῦσα ἄγριο στὰ βουνά, ἐπάλαια μὲ τὸν λύκο, μὲ τὸ λιοντάρι καὶ μὲ ἄλλα ἄγρια θηρία, ποὺ πολλὲς φορές τὰ ξεκοιλιαζα; Μὲ τί τὰ ξεκοιλιαζα;

Στὰ ψηλὰ βουνὰ καὶ στὰ ἄγρια δάση ἔπειτε νὰ ἔχω τὰ αὐτιά μου τεντωμένα, τὰ μάτια μου ζωηρὰ καὶ τὰ ουθούνια μου ἀνοιγμένα. Γιατί;

“Ο λαιμός μου εἶνε κοντόχοντρος. Πῶς λοιπὸν τὸ στόμα μου φθάνει στὴν γῆ καὶ κόβει τὰ χόρτα; Γιὰ κύττα τὰ πόδια μου, τὰ μποστινὰ καὶ τὰ πισινά.

Τὰ πολλὰ χόρτα εἶνε στὰ λιβάδια. Στὰ παληὰ χρόνια ὅλα τὰ λιβάδια είχαν νερά. Γιὰ νὰ μὴ βυθίζωνται τὰ πόδια μου, ἀνοιγα καὶ τὰ 4 δάκτυλα καὶ ἔτσι ἡ πατοῦσα μου ἐγίνετο πλατειά. Τώρα τὰ λιβάδια καλλιεργοῦνται καὶ εἶνε στεγνά. Γιατὶ ἐμίκρυναν τόσο πολὺ τὰ πισινά μου δάκτυλα;

Στὴν πλάτη μου, στὴν κοιλιά μου, στὸ πρόσωπό μου κάθονται μυῆγες καὶ κουνούπια, ποὺ μὲ κεντοῦν δυνατὰ καὶ πονῶ. Γιατὶ ἡ ουδός μου εἶνε τόσο μακριά; Καὶ γιατὶ στὴν ἄκρη ἔχει μιὰ φούντα ἀπὸ τρίχες;

■ Αὐτὸς εἶνε τὸ ἐπάνω σιαγόνι μου. Ὁπως βλέπεις, εἰς τὸ μπροστινό του μέρος δὲν ἔχει δόντια.

Αὖτὸς εἶνε τὸ κάτω σιαγόνι μου. Ὁπως βλέπεις, εἰς τὸ μπροστινό του μέρος ἔχει δόντια κοφτερά. Τί κόβω μὲ τὰ δόντια μου αὐτά;

Ἐδῶ εἶνε καὶ τὰ δυὸς σιαγόνια μου. Τὰ δόντια τοῦ κάτω σιαγονιοῦ ἀκονιποῦν σφικτὰ στὸ κρέας τοῦ ἐπάνω σιαγονιοῦ. Πῶς πρέπει νὰ εἶνε τὸ κρέας αὐτό, γιὰ νὰ μὴ πληγώνεται;

Σεῖς, ὅταν θεῷζετε, κόβετε τὰ στάχνα μὲ τὸ δρεπάνι καὶ ἀργότερα στέλλετε τὸ σίταρι νὰ τὸ ἀλέσετε στὸν μύλο. Ἐγὼ χορτάρι θεῷζω, χορτάρι ἀλέθω. Ποῦ εἶνε τὸ δρεπάνι μου; Καὶ ποῦ δὲ μύλος μου;

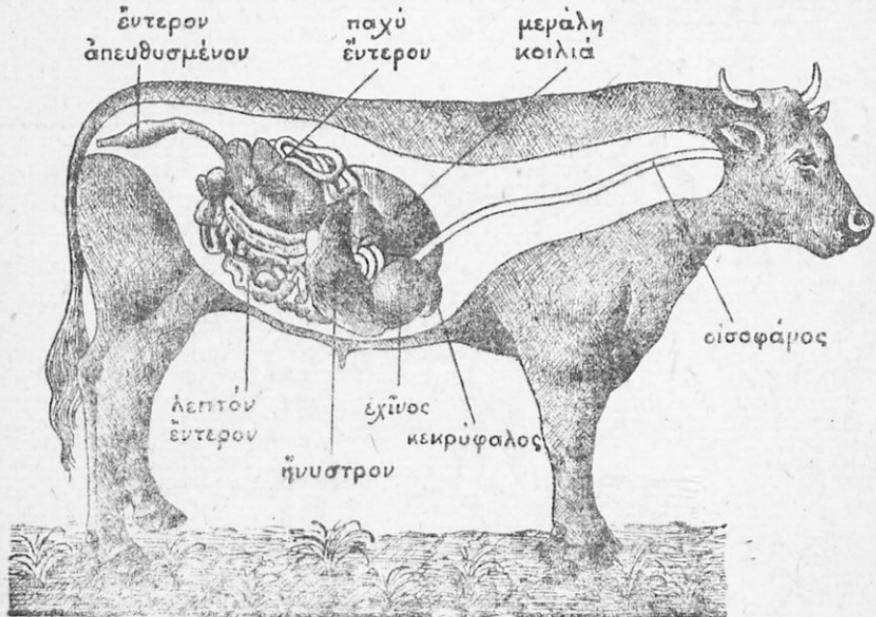
Ο μύλος ἔχει δυὸς πέτρες. Η μιὰ στρέφεται πάνω στὴν ἄλλη. Ἔτσι ἀλέθει δὲ μύλος. Ἐγὼ ἔχω τὸ ἐπάνω σιαγόνι μου πλατὺ καὶ τὸ κάτω στενό. Πῶς κινῶ τὸ κάτω σιαγόνι μου, γιὰ νὰ ἀλέθω τὶς τροφές μου;

Ἡ καθαυτὸ τροφή μου εἶνε τὰ
χόρτα. Τὰ χόρτα δμως δὲν εἶνε
θρεπτικὴ τροφή. Ἐγώ, ποὺ εἴμαι
μεγαλόσωμο ζῶον καὶ κάμνω πολλὴ
δουλειά, πρέπει νὰ τρώγω πάρα
ποι λὰ χόρτα. Καὶ τρώω πράγματι.
Πῶς τὰ μαζεύω καὶ τὰ φέρνω
στὸ στόμα μου;

Σὲ κάθε πόδι μου ἔχω τέσσερα δάκτυλα.
Τὰ δυὸ δμως πισινὰ δάκτυλά μου, δὲν ἔχουν
μικρύνει πολὺ καὶ δὲν ἀκουμποῦν στὴ γῆ. Γι^α
αὐτὸ περπατῶ μὲ τὰ δυὸ μπροστινά. Κάθε ἔνα
ἀπὸ τὰ δυὸ μπροστινά μου δάκτυλα είνε κλει-
σμένο μέσα σ' ἔνα παπούτσιάνι ἀπὸ κέρατο.
Γιατὶ ἀπὸ κέρατο;

Πόσα χωνευτήρια ἔχει τὸ στομάχι μου ; Καὶ γιατὶ τὰ ἔχει ;

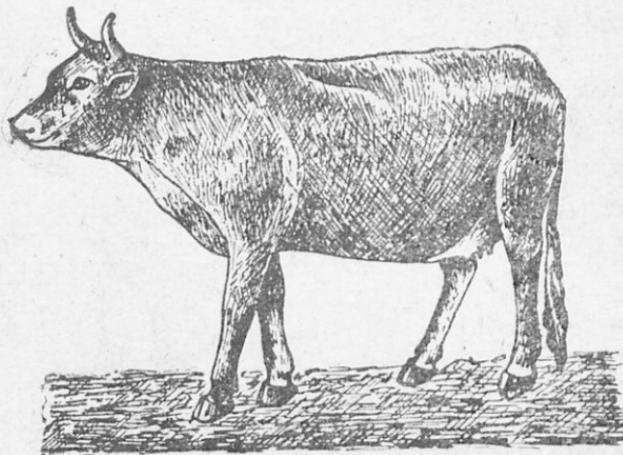
Ποιὸ ἄλλο ζῷον ἔχει στομάχι μὲ πολλὰ χωνευτήρια, δπως καὶ ἐγώ ;

“Οσο ζοῦσα στὰ βουνὰ εἶχα μάτια ζωηρὰ καὶ κέρατα μεγάλα καὶ σουβλερά. Τώρα τὰ μάτια μου γιατί εἶνε σὰν νυστασμένα ; Καὶ τὰ κέρατά μου γιατί ἐμίκρυναν ;

Βοηθῶ τὸν γεωργόν. Σύρω τὸ ἀλέτοι. Καμιὰ φορὰ καὶ τὸ ἀμάξι του. Ἐκτὸς τῆς ἐργασίας μου αὐτῆς τί ἄλλο σᾶς δίδω ;

Η ἀγελάδα

Είμαι ή Ἑλληνικὴ ἄγελάδα. Ἐργάζομαι. Τί ἐργασία κάμνω;

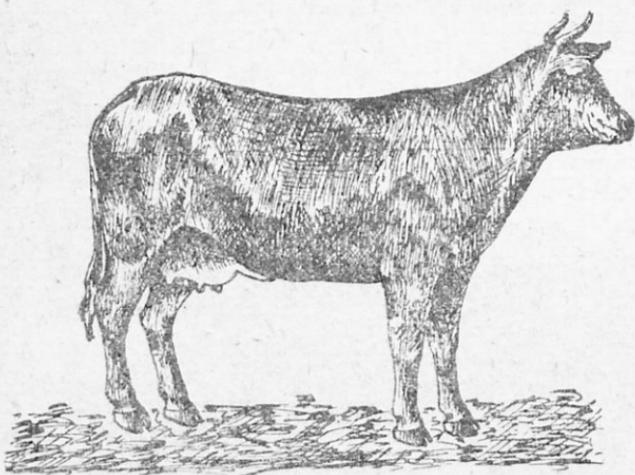
Βόσκω μὲ πολλὲς ἄλλες ἄγελάδες στὰ λιβάδια. Ἀντέχω στὸ κρύο καὶ στὴν ζέστη. Δὲν ἀρρωσταίνω εύκολα.

“Οσο ζοῦσα στὰ βουνά, ἡμουν ζωηρὴ καὶ εὐκολοκίνητη. Τώρα ποὺ ξῶ στὰ χαληλὰ μέρη, είμαι βαρειὰ καὶ δυσκολοκίνητη. Γιατί ;

Σοῦ δίδω 6 δικάδες γάλα τὴν ἡμέρα. Ἐὰν μοῦ δίδης πίτυρα, καφ-
ποὺς καὶ βαμβακόπιττες, ἐὰν δὲν μὲ κουράζης πολὺ μὲ τὴν ἐργασία
καὶ ἐὰν μοῦ ἔχῃς στάβλο καθαρό, ἡμπορῶ νὰ σοῦ δίδω καὶ 8 ή καὶ
10 δικάδες γάλα τὴν ἡμέρα.

Τὸ γάλα μου ἔχει κρέμα καὶ βούτυρο. Είνε ἀραιό, εὐκολοχώνευτο
καὶ ηγιεινό. Ποιοὶ πρέπει νὰ πίνουν τὸ γάλα μου ; Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ
γάλα μου τί ἄλλο σοῦ δίδω ;

Οἱ ἀρχῖτοι Ἕλληνες μὲ ἔσφαξαν καὶ μὲ ἔψηναν, γιὰ νὰ κάμνουν
θυσία στοὺς θέούς των. Στοὺς γενναίους πολεμιστάς των καὶ τοὺς
ἡρωάς των μὲ ἔδιδαν γιὰ βραβεῖο. Θυμᾶσαι τὸ δνειρό τοῦ Φαραώ :

Είμαι άγελάδα ξενική. Δὲν κάμνω έργασία. Γιατί λοιπὸν μὲ τρέφετε;

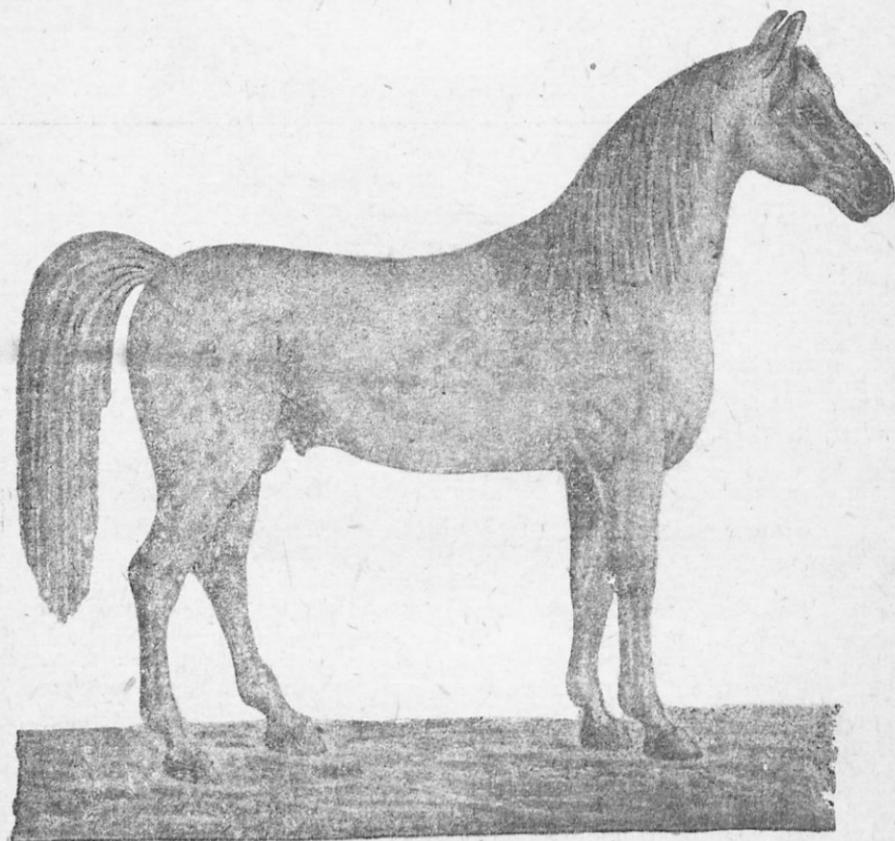
Φοβοῦμαι πολὺ τὸ κρύο καὶ τὴν ποιλὴν ζέστη. Η ἀκαθαρσία μὲ βλάπτει πολύ. Πῶς πρέπει νὰ είνε ὁ στάβλος μου;

Όσο ζοῦσα στὰ λιβάδια, ἡμοιν σὰν νυστασμένη. Τώρα ποὺ κατοικῶ σὲ ναθαρὸ στάβλο καὶ τρέφομαι μὲ ἔκλεκτὴ τροφή, πίτυρα, ἀλεύρια καὶ ἄφθονα χόρτα, ἔγινα εὐκολοκίνητη καὶ ζωηρή. Γιὰ κύττα τὸ παράστημά μου!

Τὸ μοσχαράκι μου δὲν τρώγει χόρτα, γιατί εἶνε δυσκολοχώνευτα. Πρέπει λοιπὸν νὰ βυζαίνῃ 45 ἡμέρες καὶ περισσότερο. Σὲ τόση ἡλικία ὅμως εἶνε μεγαλόσωμο καὶ θέλει πολλὲς δκάδες γάλα γιὰ νὰ χορταίνῃ. Πῶς κατορθώνω νά τὸ τρέφω;

Σοῦ δίδω διπλάσιο γάλα ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ σοῦ δίδει ἡ Ἑλληνικὴ ἄγελάδα. "Αρρωσταίνω ὅμως εὔκολα. "Αμα χάσω τὴν ὄρεξί μου καὶ τὰ μάτια μου χάνουν τὴν ναθαρότητά των" ἀμα τά ρουνθούνια μου στεγνώσουν καὶ τὸ τρίχωμά μου δὲν εἶνε γναλιστερό, είμαι ἀρρωστη. "Αμέσως τότε θά ἐλαττώσης τὴν τροφή μου, νά μοῦ δώσης 150 δράμια οητσινόλαδο, νά μὲ προφυλάξῃς ἀπὸ πολλὴ ζέστη ναὶ ἀπὸ πολὺ κρύο καὶ νά μὲ χωρίσῃς ἀπὸ τὶς ἄλλες ἀγελάδες. "Αν δὲν γίνω καλά νά καλέσῃς κτηνίατῷ.

Tò ἄλογο

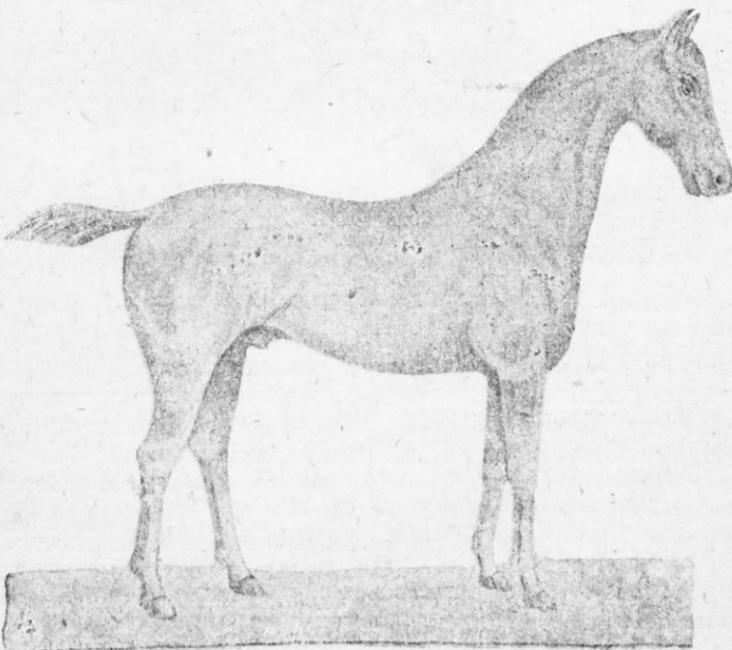
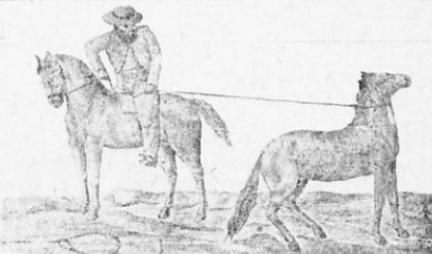
Είμαι τὸ ἀραβικὸ ἄλογο. Μὲ πῆρες ἀπὸ τὴν Ἀραβία καὶ μὲ σκόρπισες σῷ ὅλον τὸν κόσμο. Μὲ ἔχεις κοντά σου καὶ μὲ περιποιεῖσαι. Γιατί;

Τρέχω γρήγορα καὶ πολλὲς ὁρες. Ὅσο τρέχεις σὺ σὲ 10 ὡρες, τρέχω ἐγὼ σὲ μιά. Γιατί ἡ μέση μου εἶνε λεπτή; Καὶ τὸ σῶμα μου γιατί εἶνε μακρουλό; Τὰ πόδια μου γιατί εἶνε μακριά, λεπτά καὶ γυμνά;

“Οταν τρέχω, ἀναπνέω βαθειά καὶ μπαίνει στά πλεμόνιι μου πολὺς ἀέρας. Γιατί τὸ στῆθος μου εἶνε πλατύ καὶ τά ρουθούνια μου πολὺ ἀνοικτά; Ἡ βαθειά ἀναπνοή μου καὶ τὸ τρέξιμο ζεσταίνουν τὸ σῶμά μου. Τά σπλάχνα μου τότε καίονται, σὰν νά εἶνε στὴν φωτιά. Τί καλὸ μοῦ κάμνει δὲ ἵδρωτας, δταν τρέχω;

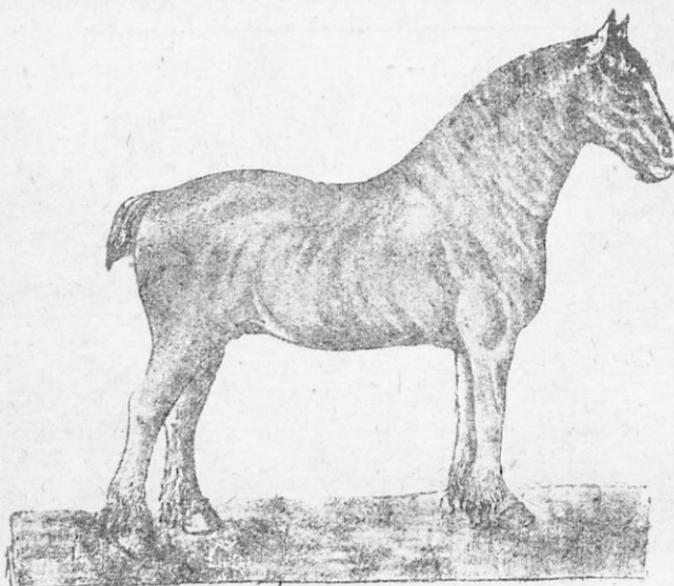
“Οταν ἡμουν ἄγριο, μὲ κυνηγοῦσε τὸ λιοντάρι, ἡ τίγρις καὶ ἄλλα μεγάλα θηδία. Γι' αὐτὸ στά δάση καὶ στά βουνά ζοῦσα πολὺ προσεκτικά καὶ φοβισμένο. Γιατί τά αὐτιά μου εἶνε τεντωμένα; Συχνά μὲ καβαλλικεύεις. Γιατί η πλάτη μου ἔλινε στρωτὴ καὶ μαλακή;

Στά θέατρα κάμινο διάφορα γυμνάσματα. Στά ίπποδρόμια κάμινο ἀγωνίσματα. Στά δάση καὶ στά βουνά σὲ φέρνω ἀφοβα ποντά στά θηροία καὶ σ' ἄλλα ζῷα, για νά τά τουφεκίζῃς εὗολα η νά τά πιάνῃς μὲ θηλειά.

Ἐγώ είμαι τὸ οὐγγιρεῖκο ἄλο ο. Σύρω τὴν ἄμαξα. Καὶ βαδίζω τότε καμαρωτά καὶ περήφανα. Κτυπῶ τά πόδι μου στὴν γῆ τόσο κανονικά, πὸν νομίζεις πῶς δουλεύει μηχανή. Στὸν πόλεμο δριῶ μέσα στὴν φωτιά τῆς μάχης καὶ σὲ πηγαίνω, δπου μὲ δδηγήσης. Σύρω τὰ κανόνια στὸν στρατὸ καὶ τὸ ἀλέτρῳ στὸ χωράφι σου. “Υστερα ἀπὸ πολλὴ καὶ κοιραστικὴ ἐργασία μὲ τρίβεις καλὰ γιὰ νὰ στέγνωσω ἀπὸ

τὸν ἴδωτα καὶ ὑστεραὶ μοῦ σκέπαζεις τὴν πλάτη μου μὲν ἔνα στέγνον
καὶ χοντρὸν πανί. Γιατί; Ἀλλοτε πάλι μὲ φορτώνεις διάφορα πρά-
γματα.

Ἐγὼ εἶμαι τὸ ἀγλακὸν ἄλογο. Σύρω πολὺ βαρειὰ πρόγματα. Με-
γάλα κάρδα, βαρειὰ κανόνια, βαγόνια καὶ ἄλλα. Ποῦ φαίνεται ἡ με-
γάλη μου δύναμις;

Εἶνε καὶ ἄλλα ἄλογα πολλά. Ἀλλα μικρὰ καὶ ἄλλα μεγάλα, ἄλλα
δυνατὰ καὶ ἄλλα ἀδύνατα, ἄλλα ὁραῖα καὶ ἄλλα ἀσχῆμα.

Στὸ ἀθέ πόδι μου ἔχω ἔνα δάκτυλο γλεισμένο μέσα σ' ἔνα πα-
πουτσάκι ἀπὸ κέρατο. Εἶνε ἡ δπλή μου, ποὺ προφυλάσσει τὸ δά-
κτυλό μου. Ὁταν σύρω βαρειὰ πρόγματα, πατῶ στὴ γῆ μὲ πολὺ με-
γάλη δύναμι. Καὶ ἂν δὲ δρόιος ἔχῃ χαλίκια, τρίβονται τὰ νύχια μου
καὶ καταστρέφονται οἱ πατοῦσες μου. Πῶς μὲ προφυλάσσεις ἀπὸ τὰ
χαλίκια αὐτά;

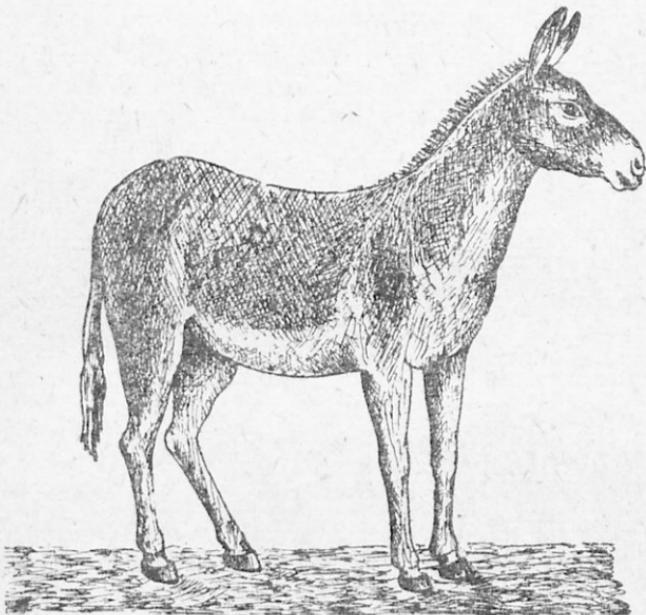
Γεννῶ ἔνα ἀλογάκι καὶ ζῶ 20 χρόνια. Τὸ ἀνάστημά μου εἶνε λίγο
χαμηλότερο ἀπὸ τὸ δικό σου. Στὴν Ἑλλάδα είμαστε 360.000 ἄλογα.

Φοβοῦμαι πολὺ τὴν ἀκτινοσία. Τὸ σῶμα μου ἴδωντει πολὺ καὶ
ἔτσι πιάνει πολλὴ σκόνη καὶ ἀκαθαρσίες καὶ μυτῆγες καὶ τσιμπούρια.
Ἐγὼ δὲ μπορῶ νὰ καθαρίζωμαι μόνος μου. Γί πρέπει / οιπὸν νὰ γί-
νεται ;

Κάμνω πολὺ δουλειά. Καὶ δταν τρέχω καὶ δταν σύρω βαρειὰ

πράγματα, κονοδίζομαι πολὺ καὶ ἀδυνατίζω. Τὰ χόρ α δὲν μὲ δυνα-
μώνουν. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τρώω καὶ ξηροὺς καρπούς. Ποιοι εἶνε
οἱ ξηροὶ αὗτοὶ καρποί;

Τὸ μουλάρι

Ο πατέρας μου εἶνε τὸ γαϊδοῦρι καὶ ἡ μητέρα μου εἶνε ἡ φο-
φάδα. Γι' αὐτὸ δὲ κορμός μου καὶ τὰ πόδια μου μοιάζουν μὲ τὸν
κορμὸ καὶ τὰ πόδια τοῦ ἀλόγου, ἐν ῥὶ τὸ κεφάλι μου καὶ ἡ οὐρά μου
μοιάζουν μὲ τὸ κεφάλι καὶ τὴν οὐρὰ τοῦ γαϊδάφου. Ἔγὼ δὲν γεννῶ.
Στὰ παλὴὰ χρόνια ἦμουν ἄγριο. Μὲ ἔπιπσες καὶ μὲ ηὔρεψες.

Γιατί;

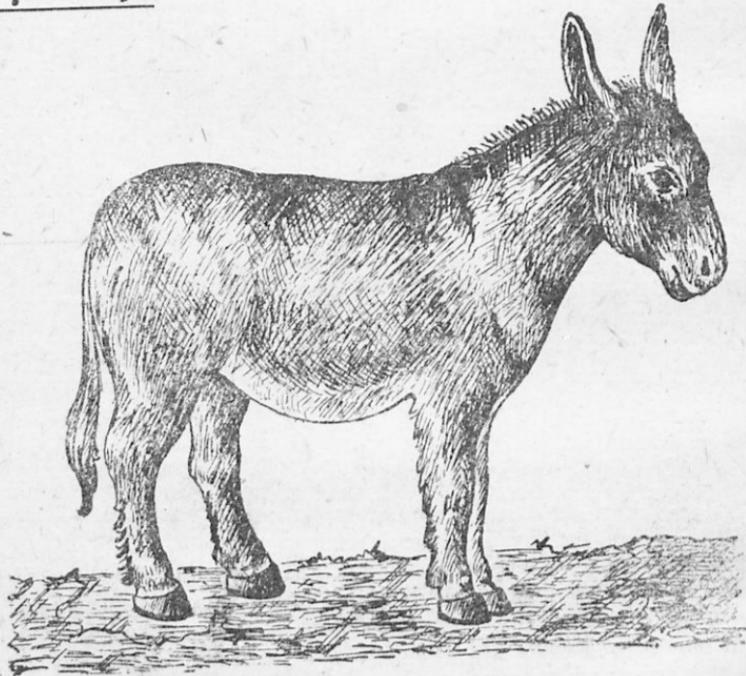
Πέροπατῷ μὲ μεγάλη ἐύκολ·ία στὰ βουνά, στοὺς στενοὺς δρόμους
καὶ στὰ ἀπόκρημνα μέρη, δῆπον τὸ ἀλόγο καὶ τὸ γαϊδοῦρι πέροπατοῦν
πολὺ δύσκολα. Καὶ εἴμαι πολὺ δυνατώτερο καὶ ἀπὸ τὸ ἔνα καὶ ἀπὸ
τὸ ἄλλο. Ποῦ βλέπεις τὴν δύναμί μου;

Σύρω κάρρος βαρειά, σύρω τὸ ἀλέτρι τοῦ γεωργοῦ. Μὲ φορτώνεις
διάφορα πράγματα καὶ τὰ ἱέταφέρω ἀπὸ τόπο σὲ τόπο. Οἱ βαρειὲς
δουλειὲς μὲ κουδάζουν καὶ μέ δυνατίζουν. Τὸ κοινάρι, τὸ βρούμάρι,
τὸ κάλαμπόκι, τὰ πίτυρα, τὰ κτηνάλευρα, μοῦ δίδουν τὴν δύναμι,
ποὺ χάνω.

Σέ ήλικια 2 ετῶν φαίνομαι τέλειο ζῆρον. Δέν εἶμαι δύμως. Τὸ σῶμα μου τότε εἶνε μεγάλο, ἀλλὰ τὰ κόκκαλά μου εἶνε ἄ· δύμη μαλακὰ καὶ τὰ νεῦρα μους ἀδύνατα. Πολλοὶ ἄνθρωποι τὸ ξεύρονταν αὐτὸ καὶ γι' αὐτὸ δέν μέ βάζουν στὴν δουλειά, ἀν δέν κλέίσω τὰ 4 χόδοντα.

Ζῶ 25 χρόνια καὶ ἀκό· η περισσότερα. Πειράζομαι εὔκολα καὶ θυμώνω. Μπορῶ νὰ σὲ κλωτσήσω ἥ καὶ νὰ σὲ δαγκώσω, ἀν μὲ κεντήσης ἥ ἀν θελήσης νὰ μοῦ πιέσης τὸ φαγητό μου.

Τὸ γαϊδοῦρι

Ζῶ στὸ σπίτι σου. Στὰ παληὰ χρόνια ἦμουν ἄγριο καὶ ζοῦσα στὴν Αἴγυπτο. Μὲ ἔπιασες μέσα στὰ διυση, μὲ ἔφερες στὸ σπίτι σου, μὲ περιώρισες καὶ μὲ ἔτρεφες. "Ετσι ἡμέρεψα καὶ μένω πάντοτε μαζί σου, Γιατὶ μὲ ἡμέρεψες;

"Οταν ἦμουν ἄγριο, μὲ κυνηγοῦσε τὸ λιοντάρι, ἥ τίγρις καὶ ἄλλα μεγάλα θηρία. "Εβοσκα τότε πολὺ προσεκτικά. Κινοῦσα πάντοτε τὰ αὐτιά μου καὶ τὰ μάτια μου δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ γιὰ ν' ἀκούω ἥ νὰ βλέπω τὰ θηρία, ποὺ μὲ κυνηγοῦσαν. Γιατὶ ἔχω μεγάλα αὐτιά καὶ μεγάλα μάτια;

"Οταν μ' ἐπλησίαζε τὸ θηρίο, ἔτρεχα μακριὰ μὲ δλη μου τὴν δύ-

ναμι. Τρύπωνα στὰ δάση, πηδοῦσα χαντάκια, τέντωνα τὸ λαιμό μου πρὸς τὰ πάνω, ἔστρεφα τὸ κεφάλι μου δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἥμουν πολὺ χωηρό. Τώρα γιατί τὰ μάτια μου εἶνε σὰν νυστασμένα; Καὶ πολλὲς φορές γιατί τὰ αὐτιά μου εἶνε κρέμαστενα πρὸς τὰ κάτω;

“Οπως τὸ ἄλογο, ἔτσι καὶ ἐγὼ ἔχω ἔνα δάκτυλο σέ κόθε πόδι. Τὸ δάκτυλο αὐτὸν εἶνε κλεισμένο μέσα σ’ ἔνα παπούτσακι ἀπὸ κέρατο. Αὐτὸν εἶνε ἡ δόπλη μου. Αὐτὸν τὸ παπούτσακι προφυλάσσει τὸ δάκτυλο μου ἀπὸ νεά, ἀπὸ κρύο, ἀπὸ ἀγκυθια, ἀπὸ κτυπήματα στὶς πέτρες. Πενταῦρη σιγά καὶ πάλι προσεκτικά. Ἔτσι οἱ πατοῦσες μου δέν καταστρέφονται ἀπὸ τὰ χαλίκια. Γιατί δέν καρφώνετε πέταλα στὰ πόδια μου;

Τρώγω λίγα χόρτα. Καὶ μέ λίγα γαϊδουράγκαθα μπορῶ νὰ περάσω. Ἄμα δικαίως νάυνω βαρειὰ δουλειά, πρέπει νὰ τρώγω ξηροὺς καρποὺς καὶ πίτυρα. Γιατί;

Φοβοῦμαι τὸ πολὺ κρύο καὶ τὴν υγράσια. Θέλω μέρος θερμοῦ καὶ ξηροῦ. Ἀντέχω δύμας πολὺ στοὺς κόπους, στὴν πεῖνα, στὴν δύψα, στὶς κακούχιες. Δύσκολα ἀρρωσταίνω.

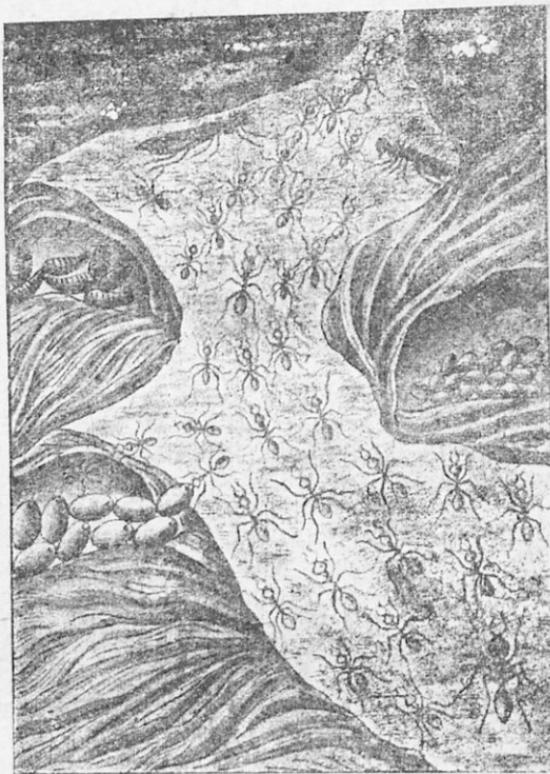
“Εχω μεγάλη ύπομονή. Ποτέ δέν θυμώνω. Οἱ κακοὶ ἄνθρωποι μέ κτυποῦν καὶ ἐπειδὴ δέν θυμώνω, νομίζουν πᾶς εἴμαι ἀφιλότιμο. Δέν εἶνε ἔτσι δύμας. Διότι καὶ ἐγὼ πονῶ, ὅταν μέ κτυπᾶς, καὶ λυποῦμαι καὶ υποφέρω, δύως καὶ σύ, ὅταν σέ κτυπᾶς ἔνος ἄλλος ἄνθρωπος. Ἐγὼ δύμας δίδω τόπο στὴν δργὴ καὶ προσπαθῶ μέ τὴν ύπομονή μου καὶ μέ τὴ δουλειά μου νὰ σέ κάιω νὰ κιταλάβῃς πόσο ἀσχημα κάμνεις, ποὺ μέ κτυπᾶς.

Γεννᾶς ἔνα γαϊδουράκι καὶ τὸ βυζαίνω δι μῆνες. Τοῦ δίδω μισή δοκά γάλα τὴν ήμέρα. Μπορῶ νὰ δίδω καὶ σέ σένα ἄλλη μιὰ δοκά.

Τὸ γάλα μου εἶνε ἀραιὸ σὰν τὸ γάλα τῆς γυναικας. Χωνεύει ἐσκόλα καὶ εἶνε πολὺ υγιεινό. Γιὰ τὰ μικρὰ παιδάκια εἶνε καὶ δυναμωτικό. Δυναμωτικὸ εἶνε καὶ γιὰ τοὺς πολὺ ἀρρώστους.

Ζῶ καὶ ἐγὼ δσα χρόνια ζῆ καὶ τὸ ἄλογο. Στὴν Ἑλλάδα είμαστε 380.000 γαϊδούρια.

Τὸ μυρμήγκι

Τὸ καλοκαῖρι τρέχω στοὺς δούμους, στὰ ἄλώνια, στὰ δένδρα, στὸ σπίτι σου. Πόσες ἐντομὲς ἔχει τὸ σῶμα μου; Οὔτε δάκτυλα ἔχω γιὰ νὰ ψάχνω καὶ νὰ βρίσκω τὴν τροφή μου οὔτε μύτη, γιὰ νὰ τὴν βρίσκω μὲ τὴν μυωδιά. Κινῶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, πάνω καὶ κάτω τὰ δυὸ λεπτὰ κερατάκια, ποὺ ἔχω στὸ κεφάλι μου. Γιατί;

Στοὺς χλωροὺς βλαστοὺς πηγαίνει ἡ μελίγκρα. "Ενα μικροσκοπικὸ ζωῦφιο. Ροφᾶ τὸ ζουμὶ τοῦ βλαστοῦ καὶ βγάζει ἀπὸ τὴν κοιλιά τῆς μέλι. Γιατὶ μὲ βλέπεις στοὺς τρυφεροὺς βλαστοὺς νὰ γλύφω τὴν κοιλιὰ τῆς μελίγκρας;" Αμα ἔηρασθη ὁ βλαστός, παίρνω μὲ τὰ δόντια μου τὴν μελίγκρα καὶ τὴν πηγαίνω σὲ τρυφερὸ βλαστό. Γιατί;

Καὶ ἐγὼ δαγκώνω τὸν τρυφερὸν βλαστόν. Καὶ μόλις βγῆ ζουμί, τὸ ροφῶ. Τρελλαίνομαι γιὰ τὴν ζάχαρη καὶ γιὰ δλα τὰ γλυκά. Γιατὶ μὲ βρίσκεις στὴν κουζίνα σου καὶ στὸ τραπέζι σου; Καὶ τὸ σιτάρι καὶ τὸ κριθάρι μέσα στὴν ψίχα του ἔχει λίγη ζάχαρη. Τὸ καλοκαῖρι μέσα στοὺς δρόμους, ποὺ περπατῶ, μὲ τί εἶμαι φορτωμένο;

Ζουμὶ ἔχει καὶ τὸ κρέας. "Αμα βρεθῆ κοντὰ στὴν φωλιά μας κανένα ψωφίμι, ποντίκι, κάμπια, μυνγά, σκουλήκι, τὸ ξεκοκαλίζομε ώσπου ν' ἀνοιγολείσης τὰ μάτια σου.

Στὸν κορμὸν τοῦ δένδρου, ποὺ ἔχει τρυφεροὺς βλαστούς, δένεις ἔνα σφογγάρι βουτυγμένο στὸ σιρόπι, Μαζευόμαστε ἄπειρα μυρμήγκια καὶ τὸ σκεπάζομε. Ρίχνεις τὸ σφογγάρι μέση σὲ ζεματιστὸ νερὸν καὶ μᾶς σκοτώνεις. Γιατί;

Φτιάνω τὴν φωλιά μου μὲ πολλὴ τέχνη. ²Ανοίγω τρύπα στὴν γῆ. ³Απὸ τὴν τρύπα αὐτὴ ἀνοίγω καὶ ἄλλες τρύπες. ⁴Ολες αὐτὲς οἱ τρύπες ἔνωνται. Στὴν μιὰ γεννῶ τὰ αὐγά μου. Μόλις γεννηθοῦν ἀπὸ τὰ αὐγά μου σκουληκάπια, τὰ φέρων σ' ἄλλη τρύπα. Καὶ ὅταν τὰ σκουληκάπια φουσκώσουν, τὰ φέρων σ' ἄλλη τρύπα. ⁵Εκεῖ γίνονται τέλεια μυρμήγκια.

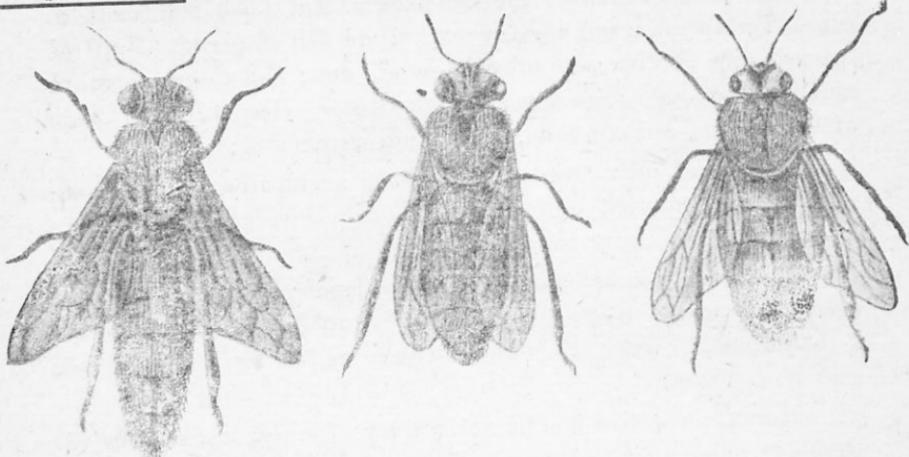
Εἶνε μυρμήγκια μὲ φτερὰ καὶ μυρμήγκια χωρὶς φτερά. ⁶Εμεῖς, ποὺ δὲν ἔχομε φτερά, εἴμαστε μικρότερα. Καὶ ἐμεῖς κάμνομε δλες τὶς δουλειές ⁷Ανοίγομε τρύπες καὶ φτιάνομε τὴν φωλιά μας, φροντίζομε γιὰ τὸν χειμῶνα. Τὰ μυρμήγκια, ποὺ ἔχουν φτερά, δὲν κάμνουν καμιὰ δουλειά. Κάθονται καὶ τρῶνε, Εἶνε οἱ κηφῆνες.

Ποτὲ δὲν ζῶ μόνο μου. Πρέπει νὰ ἔχω συντροφιὰ καὶ ἄλλα μυρμήγκια. Πολλὰ μυρμήγκια. Κάμνομε δλα ἔνα δλόκληρο χωριό ⁸η καὶ μιὰ μεγάλη πόλι. Μέσα στὸ χωριό αὐτὸν τὸ κάθε μυρμῆγκι ἔχει τὴν θέσιν του, ἔχει καὶ τὴν ἑργασία του. Εἶμαι πολὺ προκομμένο. Ποτὲ δὲν μὲ κουράζει ⁹η δουλειά.

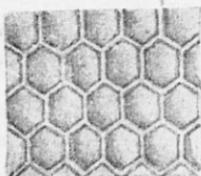
Καμιὰ φορὰ μέσα στὴν φωλιά μας ἔχομε καὶ ¹⁰ξένα μυρμήγκια. Αὐτὰ εἶνε οἱ ὑπηρέται μας. ¹¹Άλλοτε πάλι ἔχομε μικρὰ ζωῶφια, πού κολλοῦν στὰ χλωρὰ φύλλα καὶ βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιά τους μέλι. Αὐτὰ εἶνε οἱ ἀγελάδες μας!

Πολλὲς φορὲς μαλλώνομε μὲ μυρμήγκια ἄλλης φωλιᾶς. Κάμνομε τότε δλόκληρο πόλεμο. ¹²Άξιοματικοὶ καὶ στρατιῶται ἀπὸ τὸ ἔνα μέρος, ἀξιοματικοὶ καὶ στρατιῶται καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Στὴν γραμμὴ ἔκεινοι, στὴν γραμμὴ κι' ¹³ἐμεῖς. Πέφτομε κατ' ἐπάνω τους καὶ ἔκεινοι κατ' ἐπάνω μας. Καὶ γίνεται σκοτωμός, ώσπου νὰ νικηθῇ ὁ ἔνας στρατός.

Η Μέλισσα

Πόσες ἐντομὲς ἔχει τὸ σῶμα μου; Στὸ κεφάλι μου τί βλέπεις;
”Οταν ἔρχεσαι στὴν κυψέλη μου νὰ πάρῃς τὸ μέλι, ποὺ περισσεύει,
φορεῖς προσωπίδα (μουτσούνα) καὶ στὰ χέρια σου, γάντια. Γιατί;

σενικὲς μέλισσες. Αὐτὲς δὲν κάμνουν ἐργασία. Κάθονται καὶ τρῶνε μέλι

εἰτοιμο. Είνε οἱ κηφῆνες. Τὸν κειμῶνα,
ποὺ εἶνε λιγοστὸ τὸ μέλι, σκοτώνομε
τοὺς κηφῆνας.

Φοβοῦμαι τὸν δυνατὸ ἀέρα, τὸ πολὺ κρόνο καὶ τὴν μεγάλη ζέστη. Ποὺ τοποθετεῖτε τὴν κυψέλη μου;

Μὲ κυνηγοῦν τὰ ποντίκια, οἱ νυφίτσες, τὰ μυριήγκια, οἱ ἀράχνες, οἱ σφῆκες. Πῶς μὲ προφυλάσσεις ἀπὸ τοὺς ἔχθρούς μου αὐτούς;

Πετῶ ἀπὸ ἄνθος σὲ ἄνθος, χώνομαι μέσα καὶ οφω τὸ μέλι των. Τὸ ἀποθηκεύω στὴν γούσσα μου. Καθώς χώνομαι στὸ ἄνθος, τινάσσονται οἱ

στήμονές του, πέφτει ἡ γῦρος (κᾶτι σὰν σκόνη) στὸ σῶμα μου καὶ φαίνομαι σὰν ἀλευρωμένη.

Τὰ πισινά μου πόδια ἔχουν βαθυολώματα. Κάτι σᾶν λάκκους. Στοὺς λάκκους αὐτοὺς μαζεύω τὴν γῦρι ἀπὸ ὅλο μου τὸ σῶμα. Ἔτσι φορτωμένη μὲ μέλι καὶ μὲ γῦρι γυρίζω στὴν κυψέλη μου. Γιὰ κύττα τὰ πισινά μου πόδια!

Τὸ μέλι τῆς γούσας μου ἀδειάζω σὲ μιὰ τρυπίτσα τῆς κηρήθρας καὶ τὴν κλείνω μὲ λίγο κερί, ποὺ εἶνε λεπτὸ σᾶν τὸ λέπι.

Σὲ πολλές τρυπίτσες τῆς κηρήθρας βγῆκαν ἀπὸ τὰ αὐγὰ τῆς βασιλίσσης μικρὸν σκουληκάκια, ποὺ θὰ γίνονται μέλισσες. Πῶς θὰ τραφοῦν αὐτὰ τὰ σκουληκάκια; Ἀνακατεύω μέλι μὲ γῦρι καὶ τὰ ζυμώνων πολλὴ ὥρα. Ἔτσι κάμων ψωμί γιὰ τὰ μικρὰ σκουληκάκια. Κόβω ἔνα μικρὸν κομματάκι ἀπὸ τὸ ψωμὶ αὐτῷ καὶ τὸ δίδω σὲ ἔνα σκουληκάκι. Τὸ ἕδιο κάμων καὶ γι' ἄλλο σκουληκάκι καὶ γι' ἄλλο.

Πολλές φορές, ποὺ γυρίζω στὴν κυψέλη, δὲν ἀδειάζω τὴν γούσα μου. Τρώγω τότε πολλὴ γῦρι. Αὐτὴ ἀνακατεύεται μὲ τὸ μέλι τῆς γούσας μου καὶ γίνεται ἔνα. Φουσκώνω τότε καὶ στενοχωροῦμαι. Καὶ ἀλλες μέλισσες ἔκαμαν τὸ ἕδιο. Φουσκώνουν καὶ αὐτὲς καὶ στενοχωροῦν-

ται. Μαζευόμαστε τότε ὅλες πολὺ πυκνὰ σὲ ἔνα μέρος καὶ ἀπὸ τὰ ζωνάρια τῆς κοιλιᾶς μας ἀρχίζουν νὰ βγαίνουν λεπτὰ λεπτὰ λέπια. Είνε τὸ κερί. Μὲ αὐτὰ τὰ λέπια φτιάνομε κανονικές τρύπες, τὰ σπιτάκια μας. Πολλὰ ἀπὸ τὰ σπιτάπια αὐτά μαζὶ κάμνουν μιὰ κηρήθρα.

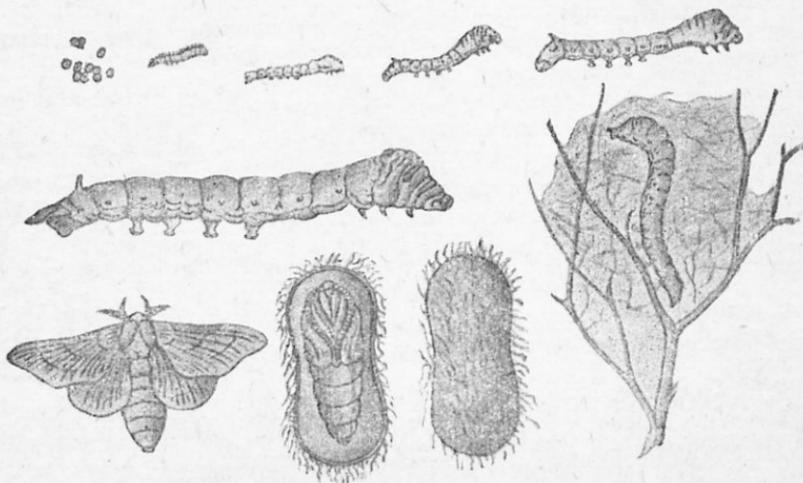
Τὴν ἀνοιξὶ μαζεύω πολὺ μέλι.

Οσο περισσεύει ἔχομει καὶ μοῦ τὸ παίρνεις. Τὸν χειμῶνα μπορεῖ νὰ μοῦ λείψῃ. Τότε τί κάμνεις σὺ γιὰ νὰ μὴ φοφήσω;

Αμα γίνωμε πολλές καὶ δὲν μᾶς χωρεῖ ἡ κυψέλη, πρέπει νὰ φύγωμε οἱ μισές. Τότε ἡ βασίλισσα γεννᾷ ἔνα μεγάλο αὐγὸν καὶ ἀπ' αὐτὸν βγαίνει νέα βασίλισσα. Ἡ παλαιὰ βασίλισσα τότε παίρνει τὶς μισές μέλισσες καὶ φεύγει. Ολες αὐτὲς οἱ μέλισσες, κολλοῦν σ' ἔνα κλαδί. Τρέχεις τότε σύ, φέρνεις ἔνα καλάθι κάτω ἀπὸ τὸ κλαδί καὶ μᾶς βάζεις μέσα. Υστερα μᾶς βάζεις στὴν κυψέλη. Ἔτσι ἔχεις ἄλλη μιὰ κυψέλη.

‘Ο μεταξοσκώληκας

Τὸν μῆνα Μάρτιο ἀγοράζεις κουκουλόσπορο. Μόλις δὲ μουριὰ βγάλῃ μικρὰ φύλλα, ἀπὸ τὸν κουκουλόσπορο βγαίνοντα μικρὰ σκουληκάκια. Τοποθετεῖς τὰ σκουληκάκια αὐτὰ σὲ μιὰ καθαρὴ καλαμωτή καὶ τοὺς ρίχνεις ψιλοκομμένα τρυφερὰ φύλλα τῆς μουριᾶς. Ἄμα μεγαλώσοντα τὰ σκουληκάκια, γίνονται κάμπιες καὶ δὲν χωροῦν στὴν καλαμωτή. Τὶς μοιράζεις τότε σὲ πολλὲς καλαμωτές. Καὶ ἀκόμη μεγαλώνουν καὶ πάλι τὶς μοιράζεις.

Ἄμα γίνω μεγάλη κάμπια, βγάζω ἀπὸ τὸ στόμα μου ἔνα ὑγρό. Τὸ ὑγρὸ αὐτὸ στὸν ἀέρα γίνεται στερεό. Κάτι σᾶν κλωστή. Εἶνε τὸ μετάξι. Μὲ τὸ μετάξι αὐτὸ φτιάνω ἔνα δίκτυο μέσα στὸ κλαδί. Κάτι σᾶν στρῶμα. Βγάζω ὀλοένα μετάξι ἀπὸ τὸ στόμα μου καὶ κάμνω μὲ αὐτὸ κουκοῦλι γύρω στὸ σῶμα μου. Ἔτσι κλείνομαι μέσα στὸ κουκοῦλι.

Τὴν συνήθεια νὰ φτιάνω κουκοῦλι καὶ νὰ κλείνωμαι μέσα, τὴν ἔχω ἀπὸ τὰ παληὴ χρόνια, ποὺ ζοῦσα στὴν ἔξοχή, μέσα στὰ δάση καὶ πάνω στὰ κλαδὶα τῶν δένδρων. Τότε, μόλις γινόμουνα κάμπια, ἥρχοντο τὰ πουλιὰ καὶ μὲ ἔτρωγαν. Πῶς νὰ προφυλαχθῶ ἀπὸ τὰ πουλιὰ ὡσπου νὰ γίνω πεταλούδα;

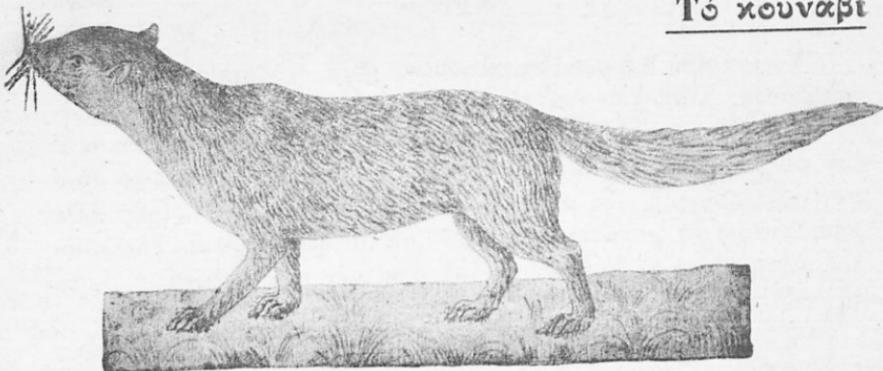
“Υστερα ἀπὸ 3 ἑβδομάδες, κλεισμένη μέσα στὸ κουκοῦλι, γίνομαι πεταλούδα. Χύνω τότε ἀπὸ τὸ στόμα μου ἔνα ἄλλο ύγρὸ στὸ κουκοῦλι καὶ ἀνοίγω μιὰ τρύπα. Ἀπὸ τὴν τρύπα αὐτῇ βγαίνω, κάθομαι σ' ἕνα φύλλο, γεννῶ ἐκεῖ ὡς 500 ἀνγά καὶ ψφῶ. Σὺ μαζεύεις τὰ αὐγά μου, τὰ κλείνεις σ' ἕνα καθαρὸ κουτὶ καὶ τὰ βάζεις σὲ μέρος πολὺ κρύο, γιὰ νὰ μὴ ζεσταθοῦν καὶ βγοῦν ἀπ' τὰ σκουληκάκια. Τὸν Μάρτιο τὰ πηγαίνεις σὲ ζεστὸ μέρος καὶ βγαίνουν τὰ σκουληκάκια. Γιατὶ τὸν Μάρτιο;

Τὰ τρυπημένα κουκούλια σοῦ εἶνε ἄχρηστα. Γι' αὐτὸ τὰ μαζεύεις στὶς καλαμωτὲς πρὸ τοῦ τὰ τρυπῆσο καὶ τὰ βγάζεις στὸν ἥλιο τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ καίει. Ἀπὸ τὴν πολλὴ ζέστη ψφοῦν οἱ κάμπιες καὶ ἔτσι δὲν τρυποῦν τὰ κουκούλια.

Τὸ δωμάτιο, ποὺ θὰ βάλῃς τὰ αὐγά μου καὶ ποὺ θὰ μεγαλώσουν τὰ σκουληκάκια, τὸ ἀσθετώνεις μὲ φρέσκο ἀσθέστι. Καθαρίζεις δλα τὰ πράγματα τοῦ δωματίου αὐτοῦ καὶ τὸ πάτωμα μὲ γαλαζόπετρα. Τελευταῖα κλείνεις ὅλες τὶς τρύπες του, τοποθετεῖς μέσα δυὸ μαγκάλια μὲ ἀναμένα κάρβουνα, φίχνεις στὰ κάρβουνα αὐτὰ 2 ὅκαδες θειάφι ἀνακατεμμένο μὲ 100 δράμια νίτρο, βγαίνεις ἀμέσως ἔξω καὶ κλείνεις καλὰ τὴν θύρα. Τὸ βράδυ ἀνοίγεις πόρτες καὶ παραθυρα καὶ ἀερίζεται. Γιατὶ τὰ κάμπιες ὅλα αὐτά!

Τὰ φύλλα τῆς μουριᾶς, ποὺ θὰ μοῦ δώσῃς, τὰ μαζεύεις μόλις βγῆ ὁ ἥλιος ἢ μόλις βασιλέψῃ. Φροντίζεις νὰ μὴ εἶνε σκονισμένα καὶ νὰ μὴ ἔχουν δροσιὰ ἢ νερά. Γιατί; Τὸ μαχαῖρι, ποὺ κόβεις τὰ φύλλα τῆς μουριᾶς σὲ μικρὰ κομματάκια, φροντίζεις νὰ εἶνε καθαρό. Πλυμένα νὰ εἶνε καὶ τὰ χέρια σου. Γιατί;

Γεννήθηκα στὴν Κίνα στὴν πολὺ παλιὰ ἐποχή. Οἱ Κινέζοι δὲν ἀφηναν τοὺς ἔνονους νὰ πάρουν τὰ αὐγά μου καὶ νὰ τὰ φέρουν στὴν πατρίδα των. Δυὸ “Ελληνες καλόγηροι γέμισαν τὰ κούφια μιαστούνια των μὲ σπόρους μου καὶ τοὺς μετέφεραν στὴν Κωνσταντινούπολι. Ἀπ' ἐκεῖ ἐπῆραν καὶ ἄλλοι λαοὶ σπόρους καὶ ἔτσι ὁ σπόρος μου σκορπίσθηκε σ' ὅλην τὴν γῆ.

Τούγω μικροὺς λαγούς, ποντίκια, βερβερίτες (σκιούροις).² Όλα αὐτὰ τὰ ζῷα ζοῦνται στὰ ψηλὰ βουνά καὶ στὰ δάση καὶ βρίσκουν τὴν τροφή των τὴν νύκτα. Εἰς ποῖα μέρη μὲ βρίσκει ὁ κυνηγός; Καὶ πότε;

Πολὺ μοῦ ἀρέσουν τὰ πουλιά. Πότε πρέπει νὰ τὰ κυνηγῶ; Καὶ ποῦ; Τὰ πουλιά κοιμοῦνται σὲ λεπτὰ κλαδιά τῶν ψηλῶν δένδρων. "Εχω σῶμα ἐλαφρότατο. Γιατί;

Στὰ πυκνὰ δάση, στὰ πεῦκα καὶ στὰ ἔλατα³ ή νύκτα εἶνε κατασκοτεινη. Καὶ ἐκεῖ, ποὺ περιπατῶ, μπορεῖ νὰ κτυπήσω σ' ἕνα δένδρο, σὲ μιὰ πέτρα, σ' ἓνα ξύλο, σ' ἓνα τοῖχο. Γιατί ἔχω μουστάκια;

Στὰ βουνά καὶ στὰ δάση πέρτει πολὺ χιόνι τὸν χειμῶνα καὶ κάμνει δυνατὸ κρόνο. Πῶς προφυλάσσομαι ἀπὸ τὸ κρόνο αὐτό;

Τὸ ζαρκάδι, ὁ λαγός, τὸ ποντίκι, ή βερβερίτσα, ή καλιακούδα, ή κουροῦνα, ή καρακάξα σὲ βλάπτουν. Εγὼ τὰ τρώγω τὰ ζῷα αὐτά. Καὶ γι' αὐτὸ σὲ ωφελῶ, Τότε γιατί μὲ κυνηγᾶς;

Η νυφίτσα

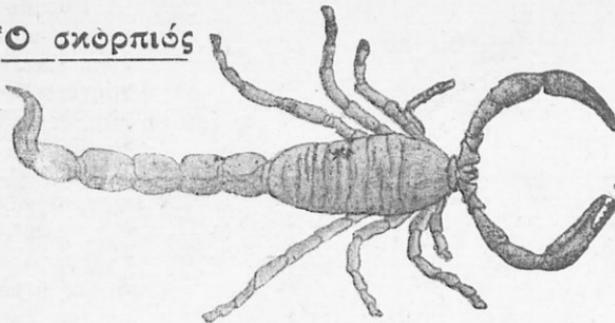
Ζῶ στὸ κατῶγι σου, στὶς ἀποθῆκες σου, μέσα στὰ χαλάσματα, στὰ κεραμίδια τοῦ σπιτοῦ σου, στὸν σταβλό. Παντοῦ, ὅπου βρίσκω μέρη νὰ τρυπώνω. Γιατὶ τὸ σῶμα μου εἶνε μακρούλο καὶ

λεπτό; Καὶ τὸ κεφάλι μου γιατὶ εἶνε τόσο μικρό;

Τρώγω ποντικούς, μικρὰ κοτόπουλα, περιστεράκια, σπουργῆτες, σπίνους. Στὶς πατοῦσες μου ἔχω μαλακὲς τρίχες. Γιατὶ;

Τὶς περισσότερες φορὲς βγαίνω νὰ κυνηγήσω τὴν νύκτα. Πῶς μπορῶ νὰ βλέπω τὰ ποντίκια καὶ τὰ πουλάκια μέσα στὸ σκοτάδι; Καί, καθὼς περιπατῶ στὸ σκοτάδι, γιατὶ δὲν κτυπῶ στὶς πέτρες, στὰ ξύλα καὶ σ' ἄλλα πράγματα; Τρώγω ποντίκια καὶ σὲ ωφελῶ. Τρώγω πουλάκια: καὶ σὲ βλάπτω. Σὺ μὲ θεωρῇς βλαβερὸ ζῆσον.

‘Ο σκόρπιος

Τὸ κεφάλι
μου ἐνώνε-
ται μὲ τὸν
θώρακά μου
καὶ κάμνουν
τὸν κεφαλο-
θώρακα. Ἀ
πὸ τὸν κε-
φαλοθώρακα
καὶ πίσω
εἰνέ ἡ κοι-
λιά μου. Σὲ

πόσα μέοη χωρίζεται; Καὶ τί ἔχει στὸ τέλος!

Τρώγω ἀράχνες καὶ κατσαρίδες. Γιατί δῆτὴν ἡμέρα εἶμαι κρυμ-
μένος; Μὲ τὰ μεγάλα μου δόν-
τια, ποὺ εἶνε σᾶν τανάλια, πιά-
νω τὴν ἀράχνην ἢ τὴν κατσαρίδα.
Πῶ; τὴν σκοτώνω;

Κλωσσῶ τὰ αὐγά μου μέσα
στὴν κοιλιά
μου. Καὶ ἔτσι,
ἀντὶ νὰ γεννή-
σω αὐγά, γεν-
νῶ ζωντανὰ τὰ
παιδιά μου.
Καμιὰ τριαντα
ριά! Τὰ φρο-
τώνομαι στὴν
πλάτη μου καὶ
ὑστεροα ἀπὸ λί-
γες ἡμέρες φεύ-
γοντ καὶ βρί-
σκοντ μόνα των
τὴν τροφή των.

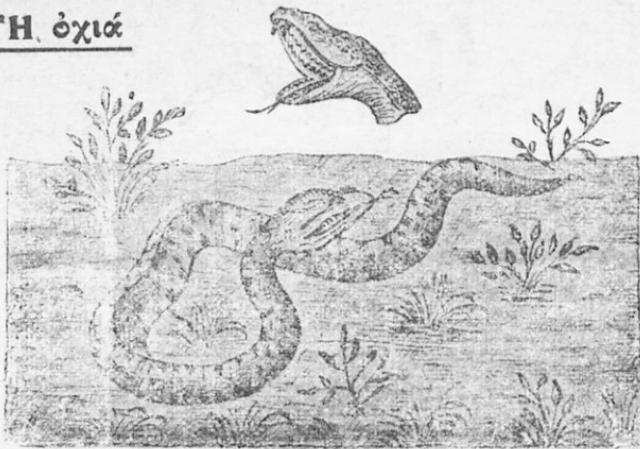
Οἱ ἀράχνες ξῦν στὶς γωνὶες τοῦ σπιτιοῦ σου, μέσα σὲ χαλάσματα,
σὲ τρύπες, ξύλων, στὸ κατώγι, στὸν ἀχνδῶνα, στὸ ἀμπέλι, στὸ
χωρά-
φι. Καὶ οἱ κατσαρίδες ξῦν στὸ σπίτι σου ἐμένα ποῦ μὲ βρίσκεις;

Τὴν νύκτα κυνηγῶ. Τὴν ἡμέρα ήσυχάζω κάτω ἀπὸ τὰ ἔηρά φύλλα
στὸ ἀμπέλι, κάτω ἀπὸ ἔηρά στάχυα στὸ χωράφι, κάτω ἀπὸ μιὰ πέτρα
στὴν αὐλή σου ἢ κάτω ἀπὸ τὸ στρῶμα σου μέσα στὸ σπίτι σου. "Αν
χώσης τὸ κέρι σου στὸ μέρος, ποὺ βρίσκομαι, χώνω τὸ κεντρί μου στὸ
κρέας σου καὶ σοῦ χύνω δηλητήριο. Πονεῖς φοβερά.

Μόλις σὲ κεντήσω, τρέχεις, παίρνεις ἔνα πανί, τὸ βοντᾶς στὴν ἀμ-
μωνία καὶ τὸ βάζεις στὸ μέρος ποὺ σὲ δάγκωσα. Γιατί; "Αν δὲν ἔχῃς
ἀμμωνία, παίρνεις ἔνα κοκκινισμένο στὴ φωτιά σίδερο καὶ τὸ ἀκου-
μπᾶς στὸ μέρος, ποὺ σὲ δάγκωσα. Καὶ ἔτσι περνᾷ ὁ πόνος.

Τὸν χειμῶνα παγώνω. Τρυπώνω κάτω ἀπὸ μιὰ πέτρα ἢ μέσα σὲ
μιὰ τρύπα τοῦ τούχου καὶ ἔκει μένω ἀκίνητος χωρὶς φαγητὸ καὶ χωρὶς
νερὸ ἔχω τὸ γέγονο. Μαρκάνω μα. Τὴν ἕπει ἀρχίζω ἢ κινοῦμαι.

Σύρομαι
μὲ τὴν κοι-
λιὰ πολὺ^ν
γρήγορα. Τί-
ποτε δὲν μὲ
έμποδός εἰ.
Χῶμα, πέ-
τρες, ἀγκά-
θια, χαμό-
κλαδα, δλα
τὰ περνῶ μὲ
μεγάλη εὐ-
κολία καὶ μὲ
μεγάλη τα-
χύτητα. Για
τὶ τὸ σῶμα
μου εἶνε σκε
πασμένο μὲ

λέπια; Δαγκώνω ἔνα ποντίκι καὶ τὸ δηλητηριάζω. Ἐκεῖνο ψοφᾶ. Ἀ-
νοίγω τὸ στόμα μου καὶ τὸ καταπίνω. Γιατί τὸ κεφάλι μου εἶνε μεγάλο;

Τὸ ποντίκι τὸ χάρτω εὔκολα καὶ τὸ καταπίνω πολὺ δύσκολα. Μό-
λις φθάσῃ τὸ ποντίκι στὸ στομάχι μου, τὸ σῶμα μου μουδιάζει καὶ μὲ
παίρνει ὑπνος, Κοιμοῦμαι τότε μιὰ δλόκληρη ἑβδόμαδα. Γιατί;

Στὸ ἐπάνω σιαγόνι μου ἔχω δυὸ κεντριά. Ἀν μὲ πειράξῃς, τὰ χώνω
οτὸ γυμνό σου κρέας. Ἀμέσως τότε ἀπὸ τὸ κεφάλι μου χύνεται δηλη-
τήριο μέσα στὰ κεντριά μου καὶ ἀπ' ἔκει στὴν πληγή, ποὺ σοῦ ἀνοίξα.
Ἀν εἰσαι μικρὸ παιδί, πεθαίνεις σὲ 2 ἢ 3 δῷρες. Καὶ μεγάλος ἀν εἰσαι,
πεθαίνεις, ἀμα τὸ σῶμα σου εἶνε ἀδύνατο. Ἀμα εἶσαι μεγάλος καὶ τὸ
σῶμα σου εἶνε δυναμωμένο, δὲν πεθαίνεις ἀπὸ τὸ δηλητήριο μου, χά-
νεις ὅμως τὴν ὑγεία σου. Καὶ κάθε ἡμέρα ἔχεις πονοκέφαλο, ἀδιαθεσία,
ζάλη. Ἀν δὲν μὲ πειράξῃς, δὲν σὲ δαγκώνω.

Ἀν τύχῃ νὰ σὲ δαγκώσω στὸ χέρι ἢ στὸ πόδι, δένεις μὲ ἔνα σπάγ-
γο τὸ δαγκωμένο μέρος ψηλότερα ἀπὸ τὴν πληγή. Μὲ ἔνα καθαρὸ μα-
χαιράκι χαράσσεις τὸ μέρος, ποὺ σὲ δάγκωσα καὶ ἔτσι τρέχει πολὺ^ν
αἷμα. Μὲ τὸ αἷμα αὐτὸ χύνεται ἀπὸ τὸ σῶμα σου τὸ περισσότερο δη-
λητήριο, ποὺ ἔχουσα μέσα στὸ κρέας σου. Ύστερα πηγαίνεις στὸν για-
τρὸ νὰ σοῦ κάμῃ ἔνεσι.

Ἀν τὰ χείλη σου καὶ τὰ οὖλα σου δὲν εἶνε σκασμένα, μόλις ἀνοί-
ξῃς τὴν πληγὴ μὲ τὸ μαχαιράκι, φοφᾶς τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν πληγὴ καὶ τὸ
φτύνεις. Καὶ πάλι φοφᾶς καὶ τὸ φτύνεις καὶ πάλι καὶ πάλι.

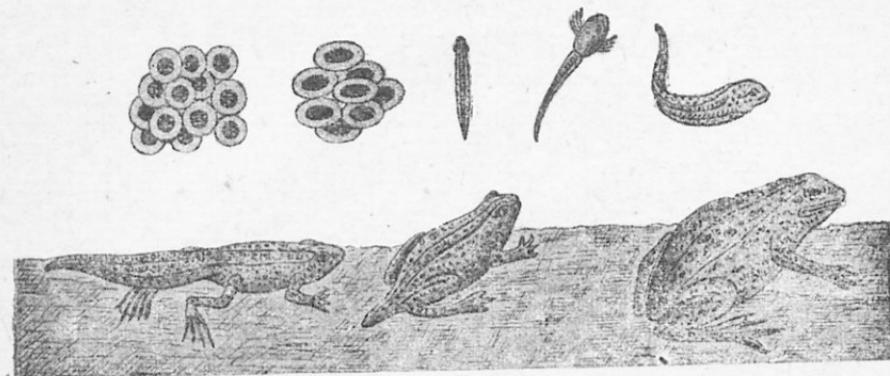
Ἀν εἶσαι γενναῖος, μόλις σὲ δαγκώσω, βάζεις στὴν φωτιὰ ἔνα σί-
δερο ὥσπου νὰ κοκκινίσῃ. Τὸ ἀκουμπῆς ὕστερα πάνω στὴν πληγὴ καὶ
τὴν καυτηριάζεις. Ἔτσι καταστρέφεται τὸ δηλητήριο μου.

Πολὺ ἀδυνατίζει τὸ δηλητήριο μου μὲ τὸ οὖζο καὶ μὲ τὸ κονιάκ.
Γι' αὐτὸ, ἀμα σὲ δαγκώσω, πίνεις πολύ, δσο μπορεῖς, οὖζο καὶ κονιάκ.

Γεννῶ αὐγά. Καὶ ἀμέσως ἀπὸ τὰ αὐγά βγαίνουν φειδάκια. Ἐχουν
καὶ αὐτὰ δηλητήριο καὶ τρέφονται μὲ σκουληκάκια, μικρὲς σαῦρες καὶ
ἄλλα μικρὰ ζωῦφια,

Τὸν χειμῶνα δὲν μὲ βλέπεις νὰ κινοῦμαι. Καμιὰ φορὰ μὲ βρίσκεις
κάτω ἀπὸ καμιὰ πέτρα ἢ μέσα σὲ καμιὰ τρύπα κουλουριασμένη καὶ
ἀκίνητη. Οὔτε τρῶγω τότε οὔτε πίνω. Γιατί;

Ο βάτραχος

Λαιμὸ δὲν ἔχω. Κεφάλι καὶ σῶμα, ἔνα! Τὸ σῶμα μου πρὸς τὰ ὅπιστο πλαταίνει σᾶν πλαστῆρο! Καὶ εἶμαι χωρὶς οὐρά. Τὰ πόδια μου ἔσφεύγουν τὸ ἔνα ἔδῶ καὶ τὸ ἄλλο ἔκει. Τὰ μάτια μου, ἔεπεταγμένα καὶ γουρλωμένα. Εἶμαι πράγματι τὸ ἀσχημότερο ζῷον Τί νὰ κάμω δμως. Ἔτσι μὲ ἐπλασε ὁ καλὸς θεός.

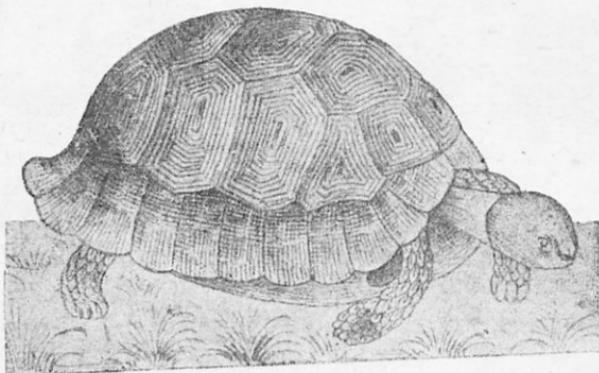
Τὸν μῆνα μάρτιο ἀκούνεις τὶς φωνές μους. Καᾶξ, κοᾶξ! Στὸ βάθος στὸ νερό πάνω σὲ μικρὰ φυτά γεννῶ τότε τὰ αὐγά μου. Ἄμα βγῦ δὴλιος καὶ πέσῃ πάνω στὰ νερά, μικρὲς φοῦσκες φεύγουν ἀπὸ τὰ φυτά αὐτὰ καὶ ἀνεβαίνουν στὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ. Ἔτσι σπρώχνουν τὰ αὐγά μου καὶ τὰ φέρονταν καὶ αὐτὰ στὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ. Ἐκεῖ τὰ αὐγά μου ζεσταίνονται. Τὴν νύκτα δὲν ἀνεβαίνουν φοῦσκες καὶ τὰ αὐγά μου πέφτουν πάλι πάνω στὰ μικρὰ φυτά. Τὴν ἄλλη μέρᾳ πάλι μὲ τὸν ἥλιο ἀνεβαίνουν. Αὐτὸς γίνεται τρεῖς ἔβδομάδες, ὥσπου ἀπὸ τὰ αὐγά μου βγαίνουν μικρὰ βατραχάκια μὲ οὐρὰ καὶ χωρὶς πόδια. Εἰνε οἱ γυρῖνοι. Σιγὰ σιγὰ ἡ οὐρὰ μικραίνει, στρογγυλεύει καὶ χάνεται. Βγαίνουν τότε τὰ πόδια καὶ γίνομαι τέλειος βάτραχος. Οἱ γυρῖνοι καθόνται μέσα στὰ μικρὰ φυτὰ τοῦ νεροῦ καὶ τρώνε μικροσκοπικὰ ζωϋφρια.

Μέσα στὸ νερὸ μὲ κυνηγοῦν τὰ ψάρια, τὰ χέλια καὶ ἄλλοι μεγάλοι βάτραχοι. Ἔχω στὴν ξηρὰ μὲ κυνηγοῦν ἡ νυφίτσα, ὁ σκατζόχοιρος, δὲ πελαργός, τὸ φεῖδι, ἡ ἀλεποῦ. Μέσα στὸ νερὸ ἔχω χρῶμα πράσινο, ἔχω στὴν ξηρὰ ἔχω τὸ χρῶμα τοῦ χώματο. Γιατί;

Τρώγω γυνήγες, σκαθάρια, κουνούπια καὶ ἄλλα μικρὰ ζωϋφρια. Ἡ γλῶσσα μου φυτρώνει κουτά στὰ χέλινα μου καὶ μαζεύεται πρὸς τὰ μέσα. Ἄμα θέλω νὰ πιάσω τὴν τροφή μου, τὴν πετῶ πρὸς τὰ ἔξω! Ἡ γλῶσσα μου εἶνε σκεπασμένη μὲ κόλλα. Γιατί;

Στὰ μπροστινά μου πόδια ἔχω δάκτυλα ἐλεύθερα. Στὰ πισινά μου πόδια ἔχω δάκτυλα ἡνωμένα μὲ μεμβράνη, ὅπως ἡ πάπια. Γιατί; Γιατί τὸ σῶμα μου εἶνε σᾶν σφήνα;

Η χελώνη

Μὲ κυνηγοῦν ἡ ἀλεποῦ, τὸ γεράκι ὁ ἀετός, ὁ μποῦφος καὶ ἄλλα ἀρπακτικά ζῷα. Σκλήρυνε τὸ δέρμα τῆς πλάτης μου καὶ ἔγινε σᾶν ἀπὸ κέρατο. Καὶ φουσκωσε καὶ ἔγινε σᾶν σκάφη. Τί μοῦ χρειάζεται τὸ σαμάριοι αὐτό;

Ἐχω κοντὰ πόδια καὶ πλατειὰ κοιλιά. "Οταν περιπατοῦσα ἡ κοιλιά μου ἀκούμποντε κάτω στὰ χαλίκια, στὰ ἀγκάθια. Σκλήρυνε καὶ τὸ δέρμα τῆς κοιλιᾶς μου καὶ ἔγινε καὶ αὐτὸ σᾶν πλάκα ἀπὸ κέρατο. Γιατί;

Τὰ ζῷα, ποὺ μὲ κυνηγοῦν, μὲ ἀρπάζουν ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ ἀπὸ τὰ πόδια. Γιατὶ εἶνε μικρὰ καὶ τὸ κεφάλι μου καὶ τὰ πόδια μου;

Οἱ πλάκες, ποὺ ἔχω στὴν πλάτη μου καὶ στὴν κοιλιά μου μὲ ἐμποδίζουν νὰ στρέψω τὸ σῶμα μου δεξιὰ καὶ ἀριστερά, γιὰ νὰ βλέπω τοὺς ἔχθρούς μου. Γιατὶ τὰ μάτια μου εἶνε στὰ πλάγια τῆς κεφαλῆς μου;

Τρώγω σκουλήκια, σαλιγκάρια, σκαθάρια. "Αμα πεινῶ ὅμως πολύ, τρώγω καὶ τρυφερούς βλαστούς καὶ σταφύλια καὶ ἄχλαδια καὶ ἄλλα φροῦτα.

Σκλήρυνε τὸ στόμα μου καὶ σκεπάσθηκε μὲ πλάκες ἀπὸ κόκκαλο. Χωρὶς δόντια ὅμως μπορῶ νὰ κόβω τοὺς βλαστούς καὶ νὰ τοὺς μασῶ; Τὸ κάτω σιαγόνι μου εἶνε ἔνα βαθούλωμα, τὸ ἐπάνω εἶνε ἔνα ἔξογό κωμα. Ἀνοιγοκλείουν τὰ σιαγόνια μου, ὅπως τὸ ψαλίδι. Γιατὶ ὅπως τὸ ψαλίδι;

"Ολα τὰ ζῷα, γιὰ νὰ περιπατοῦν γρόνιορα, κινοῦν τὴν μέσην των καὶ ὅλον τὸν κορμό των. "Εγὼ μπορῶ νὰ τὸν κινήσω; Γιατὶ περιπατῶ πολὺ ἀργά;

"Οταν ἀναπνέης, φουσκώνει καὶ ξεφουσκώνει ὁ θώρακάς σου. "Ετσι ὁ ἀέρας μπαίνει καὶ βγαίνει ἐλεύθερα καὶ εύκολα. "Εγὼ φορῶ ἀέρα καὶ γεμίζω τὸ στόμα μου. Κλείνω τὰ χείλη καὶ τὴν μύτη μου, σφίγγομαι καὶ καταπίνω τὸν ἀέρα, ὅπως σὺ καταπίνης τὸ νερό. Γιατὶ ἀναπνέω ἔτσι;

‘Ο σκατζόχοιρος

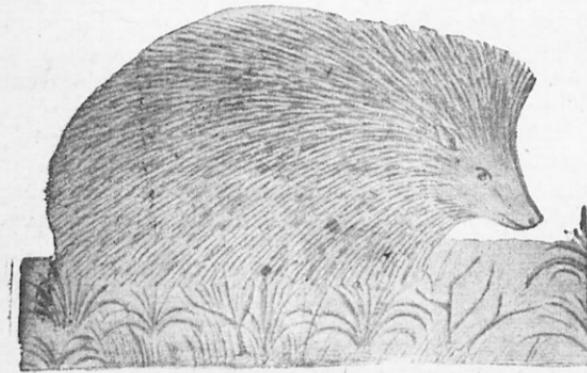
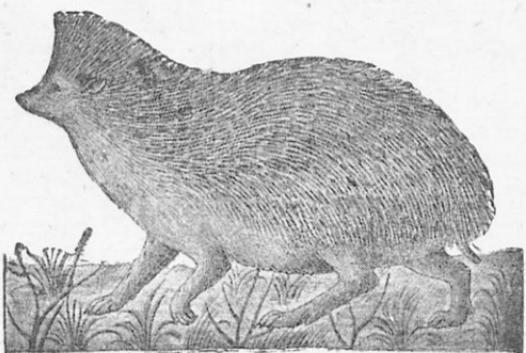
Τὸ σῶμα μου εἶνε γεμάτο ἀγκάθια μακριὰ 2 ἔως 3^ῃ πόντους. Τὸ κρέας μου εἶνε ἄσπρο, τρυφερὸ καὶ νόστιμο, σᾶν τοῦ χοίρου.

Τρύγω ποντικούς, φείδια, σαῦρες, σαλιγκάρια, σκουλήκια.[”]Αν δὲν εῦρω ἀπὸ τὰ ζῆρα αὐτά, τρύγω σταφύλια, σιτάρι, καλαμπόκι. Γιὰ νὰ εῦρω σκουλήκια καὶ σαλιγκάρια, σκάβω τὸ χῶμα. Μὲ τί σκαβω;

Τὴν νύκτα οὔτε τὰ ποντίκια οὔτε τὰ σκουλήκια οὔτε τὰ σαλιγκάρια ἀκούονται, ποὺ πέρπατον. Τὴν νύκτα κυνηγῶ μὲ τὴν μύτη μου κοντὰ στὸ χῶμα; Γιατί;

Κάτω ἀπὸ ἕνα σωρὸ πέτρες, ἡ ξύλα χοντρὰ ἀνοίγω μὲ τὴν μύτη καὶ τὰ πόδια μου μιὰ τρύπα. Κουβαλῶ φύλλα ἔηρὰ καὶ τὴν στρώνω. Γεννῶ ἐκεῖ 4 ἔως 5 μικρὰ τὸν [”]Απρίλιο ἡ τὸν Μάιο καὶ τὰ βιξαίνω ὅλο τὸ καλοκαίρι. Καμιὰ φρούρια μὲ βλέπεις νὰ σηκώνω τὰ ἀγκάθια μου καὶ νὰ κυλίωμαι ἐπάνω σὲ ἔηρὰ φύλλα. Γιατὶ τὸ κάμνω αὐτό;

Μὲ κυνηγοῦν ἡ ἀλεποῦ, ὁ λύκος, τὸ τσακάλι, ὁ σκύλλος, ὁ μπούφος,

ὅδετός. Μόλις μὲ πλησιάσῃ κανένα ἀπ' αὐτά, χώνω τὸ κεφάλι καὶ τὴν οὐρά μου κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιά μου, μαζεύω τὰ πόδια μου, δίνω ἔνα τίναγμα καὶ γίνομαι σᾶν τόπι. Γιατὶ τὸ πρόσωπό μου

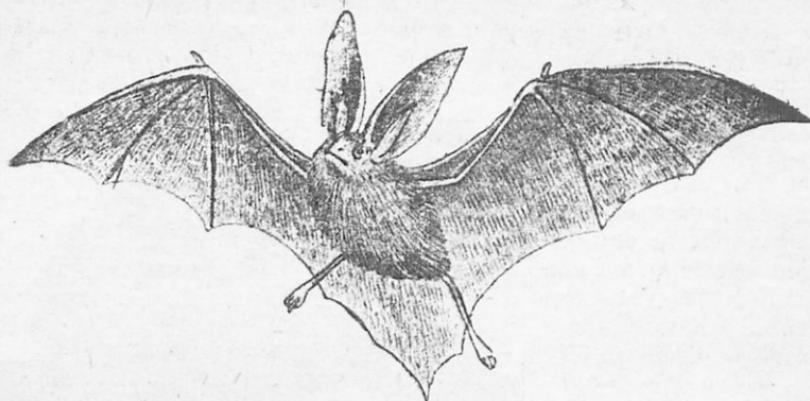
εἶνε μικρό; Καὶ τὰ πόδια μου καὶ ἡ οὐρά μου γιατὶ εἶνε κοντά;[”]

Τὸ φθινόπωρο, ποὺ βρέχει, βρίσκω ἀφίθονη σκουλήκια καὶ σαλιγκάρια. Βρίσκω καὶ γλυκούς καρπούς, Τρύγω λοιπὸν καὶ παχαίνω. [”]Οσο ξύγκι περισσεύει μαζεύεται κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα μου.

Τὸν χειμῶνα ἡσυχίζω. Τρυπώνω κάτω ἀπὸ μιὰ πέτρα ἡ μέσα σὲ μιὰ τρύπα καὶ κοιμοῦμαι. Δὲν κινοῦμαι καθόλου. Στὸ τέλος τοῦ χειμῶνος εἶμαι πολὺν ἀδύνατος. Πῶς ἐτρέφετο τὸ σῶμα μου ὅλον τὸν χειμῶνα;

Περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ζῆρα φοβοῦμαι τὴν ἀλεποῦ. Μὲ κυλᾶ καὶ μὲ φίχνει στὸ νερό. Γιὰ νὰ μὴ πνιγῶ, βγάζω τὸ κεφάλι μου πάνω. Μὲ [”]Απάλι, έτσι τὶ ν' ἴω, ι ὥν βγάζω τὸ δέρμα καὶ μὲ τούτη.

Η νυχτερίδα

Τρύγω κουνούπια, μυῖγες, σκαθάρια, πεταλοῦδες. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰς ζῆρας αὐτὰ πετοῦν τὴν νύχτα. Γιατὶ μὲ λένε νυχτερίδα; Τὰ κουνούπια καὶ τὰ σκαθάρια τὴν νύκτα βουτίζουν. Γιατὶ τὰ αὐτιά μου εἶνε μεγάλα καὶ τεντωμένα καὶ τὰ μάτια μου μικρά;

Τὰ πόδια μου, μπροστινὰ καὶ πισινά, εἶνε κολλημένα σ' ἔνα σεντόνι, σὲ μιὲν μεμβράνη, ποὺ μὲ σκεπάζει. Πῶς νὰ πιάσω τὴν τροφή μου; Γιατὶ τὸ στόμα μου εἶνε πολὺ πλατύ;

"Ἐνα πουλί, γιὰ νὰ πετάξῃ ἀπὸ τὴν γῆ, θὰ κάμη πρῶτα ἔνα πήδημα πρὸς τὰ πάνω καὶ ὕστεροι θὰ χτυπήσῃ νὰ φτερά του. Ἐμένα τὰ πόδια μου εἶνε κολλημένα στὸ σεντόνι, ποὺ μὲ σκεπάζει. Μπορῶ νὰ κάμω πήδημα; "Αμα πέσω κάτω στὴν γῆ, δὲν μπορῶ πιὰ νὰ πετάξω. Γιατὶ; Καὶ γιατὶ βρίσκομαι πάντοτε σὲ ψηλὰ μέρη; Σ' ἔνα δένδρο, σ' ἔνα τοῖχο ἢ στὰ κεραμίδια τοῦ φτιοῦ σου;

Δὲν μπορῶ νὰ κατεβῶ στὴν γῆ, νὰ μαζέψω χόρτα, νὰ φτιάξω τὴν φωλιά μου. Τὰ δυὸ παιδάκια, ποὺ γεννῶ, πιάνονται ἀπὸ τὸ στήθος μου καὶ μένουν ἐκεῖ σᾶν κολλημένα καὶ βυζαίνουν, ὥσπου νὰ μεγαλώσουν. Εἶνε κολλημένα πάντοτε, Καὶ ὅταν πετῶ.

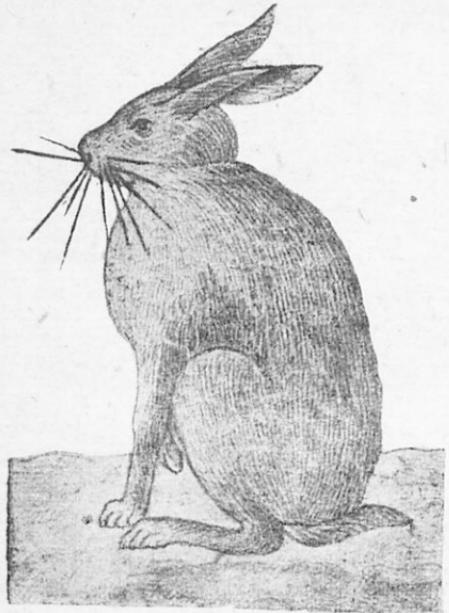
"Αφοῦ δὲν μπορῶ νὰ κάμω πήδημα, γιὰ νὰ πετῶ, πρέπει νὰ εἴμαι κρεμασμένη. "Ετσι πέφτω εύκολα στὸν ἀέρα, ἀνοίγω τὸ σεντόνι μου καὶ πετῶ. Πῶς ὅμως μπορῶ νὰ εἴμαι κρεμασμένη; Γιατὶ τὰ πισινά μου πόδια δὲν σκεπάζονται ἐντελῶς ἀπὸ τὸ σεντόνι;

Τὸ φθινόπωρο ἔχουν ζαχαρώσει τὰ σταφύλια, τὰ σῦκα, οἱ ντομάτες, τὰ καρπούζια, τὰ πεπόνια καὶ ἄλλα. Καὶ γι' αὐτὸν ὑπάρχουν τότε ἀπειρά κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ σκαθάρια. Τρύγω λοιπὸν ἀφθονα ἀπ' αὐτὰ καὶ παχαίνω. "Οσο ξύγκι περισσεύει, ἀποθηκεύεται στὸ σῶμα μου.

Τὸν χειμῶνα δὲν βρίσκω κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ σκαθάρια. Γιατὶ τὸν χειμῶνα μὲ βρίσκεις κρεμασμένη ἀπὸ ἔνα ξύλο καὶ ἀκίνητη; Καὶ ἀφοῦ δὲν κινοῦμαι; πῶς τρέφομαι;

"Εχεις περιέργεια νὰ μὲ πιάσῃς καὶ νὰ παρατηρήσῃς μὲ προσοχὴ τὸ σεντόνι, ποὺ μὲ σκεπάζει, τὸ στόμα μου, τὰ πόδια μου, τὰ αὐτιά μου. Γιατὶ ἔχεις τόση περιέργεια:

•Ο λαγός

Ἐχω κρέας νοστιμώτατο.
Καὶ γι^ρ αὐτὸ^ν μὲ κυνηγᾶς,
ὅπως μπορεῖς. Μὲ τουφέκι, μὲ
σκυλιά, μὲ παγίδες, μὲ δό-
κανα. Μὲ κυνηγᾶ καὶ ἡ ἀλε-
ποῦ καὶ ὁ λύκος καὶ τὸ τσα-
κάλι καὶ ὁ ἀετός. Γιατὶ τὰ
πισινά μου πόδια εἶνε μεγά-
λα; Καὶ τὰ μάτια μου γιατὶ^ν
εἶνε μεγάλα καὶ ζωηρά; Βλέ-
πεις τὰ αὐτιά μου; Τὸ χρῶ-
μα μου μοιάζει μὲ τὸ χῶμα.
Γιατί;

Τὴν ἡμέρα κοιμοῦμαι μέσα-
σε βαθυνλώματα τῆς γῆς,
ποὺ ἀνοίγω μόνος μου, ἢ
μέσα σὲ ψηλὰ καὶ πυκνὰ χόρ-
τα ἢ μέσα σὲ χαμηλὰ φυτά.
Γιὰ νὰ βοσκήσω βγαίνω πάν-
τοτε τὴν νύκτα. Γιατί;

Γεννῶ 6 φορὲς τὸ ἔτος.
Μπορεῖ νὰ γεννήσω καὶ 7
φορὲς, ἀκόμη καὶ 8. Κάθε

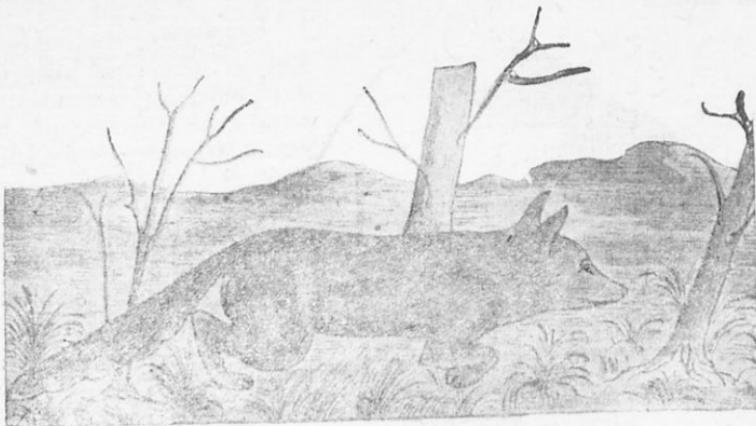
φορὰ γεννῶ 3 ἕως 5 λαγουδάκια. Τὰ βυζαίνω 20 ἡμέρες καὶ τότε
φεύγονται ἀπὸ τὴν φωλιά, γιὰ νὰ βροῦν μόνα των τὴν τροφή των.
Ὑστερα ἀπὸ ἔνα ἔτος οἱ λαγίνες ἀρχίζουν νὰ γεννοῦν καὶ αὐτές. Ἄφοῦ
μὲ κυνηγᾶτε τόσο πολύ, γιατὶ σ^τ ὅλα τὰ χωράφια καὶ σ^τ ὅλα τὰ δάση
βρίσκονται λαγοί;

Παίρνεις τὸ αὐτοκίνητό σου καὶ βγαίνεις τὴν νύκτα στὴν ἔξοχή.
Μὲ τὸν προβολεῖς τοῦ αὐτοκινήτου σου οίχνεις φῶς δυνατὸ καὶ μα-
κριὰ καὶ μὲ περιμένεις. Τὰ σκυλιά μὲ κυνηγοῦν. Ἀμα φθάσω στὸ
φῦσ, σταματῶ. Τὸ φῦσ θαμπώνει τὰ μάτια μου καὶ χάνω. Ἐτσι μὲ
πιάνεις ζωντανό. Αὐτὸ^ν τώρα δὲ νόμος τὸ ἀπαγορεύει.

Ἄν μὲ ἀφήσῃς σ^τ ἔνα μικρὸ^ν νησὶ καὶ δὲ νόμος σου ἀπαγορεύσῃ
νὰ μὲ κυνηγᾶς, σὲ λίγα χρόνια τὸ νησὶ θὰ γεμίσῃ ἀπὸ λαγούς.

Τὴν ἄνοιξι καὶ τὸ καλοκαῖρι δὲν μπορεῖς νὰ μὲ κυνηγᾶς. Σοῦ τὸ
ἀπαγορεύει δὲ νόμος, γιατὶ τότε πρέπει νὰ μεγαλώσω τὰ παιδιά μου.
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Τούργω κόττες, χῆνες, πάπιες. Μοῦ ἀρέσουν οἱ λαγοί, οἱ σκατζόχιοι, τὰ κουνέλια, τὰ μικρὰ ζαρκάδια καὶ τὰ λαφάκια. Τρελλαίνομαι γιὰ τὸν ποντικούς. Πῶς τὰ σχῖζω δύλα αὐτὰ τὸ ζῶα; "Αμα πεινάσω πολὺ καὶ δὲν ἔχω κρέας, τρώγω καὶ σταφύλια.

Μὲ κυνηγᾶς γιὰ τὸ δέρμα μου. Μὲ κυνηγᾶς καὶ ὁ λύκος καὶ ὁ σκύλος. Γιατὶ τὰ αὐτιά μου εἶνε τεντωμένα; Καὶ τὰ πόδια μου γιατὶ εἶνε λεπτά; Καὶ τὸ σῶμα γιατὶ εἶνε μα ρουλό;

Τὸ μάρος μου μὲ τὴν οὐρὰ εἶνε ἔνα μέτρο καὶ 50 πόντοι. Τὸ ψῆφος μου, 40 πόντοι καὶ τὸ βάρος μου οὔτε 2 διάδες. Γιατὶ ἔχω τόσο λίγο βάρος;

Τὸ καλοκαῖρι πέφτει τὸ τρίχωμά μου καὶ φυτρώνει νέο. Τὸν χειμῶνα τὸ δέρμα μου ἔχει μακριὲς τρίχες, ποὺ λάμπουν. Πότε μὲ κυνηγᾶς;

Τὸν μῆνα Μάιο γενινὸν 5 μικρὰ ἥ καὶ περισσότερα. Στὴν ἀρχὴ τὰ βυζαίνω. "Υστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες τοὺς δίδω τρυφερὸ κρέας, ποντίκια βατράχους, πουλάκια. Σιγά-σιγά τὰ βγάζω τὴν νύκτα στὰ χωράφια καὶ τὰ μαθαίνω πῶς νὰ πιάνουν τὰ ποντίκια, τοὺς βατράχους, τὰ σκαθάρια καὶ τὰ πουλάκια. Τὸν Σεπτέμβριο τὰ ἀλεπουδάκια φεύγουν ἀπὸ κοντά μου καὶ κυνηγοῦν μόνα των.

Κυνηγημένη ἀνοίγω τρύπα στὴν γῆ σὲ βάθος 1 ἥ καὶ 2 μέτρα καὶ σὲ μάρος 10 ἥ 15 μέτρα καὶ ἐλεῖ φτιάνω τὴν φωλιά μου. Μέσα στὴν τρύπα ὅμως αὐτὴ χώνεται ἔνα μικρὸ σκυλάκι πολὺ δυνατό. "Απὸ τὴν φωλιά μου ἀνοίγω πολλὲς τρίπες πρὸς τὰ ἔξω. "Ετσι ἔχω πολλοὺς δρόμους γιὰ νὰ μπαίνω στὴν φωλιά μου καὶ νὰ βγαίνω. Γιατὶ τὸ κάμινο αὐτό; Γιατὶ τὰ πόδια μου εἶνε κοντά; Καὶ γιατὶ τὸ κεφάλι μου εἶνε σᾶν σφήνα;

Τὴν νύκτα, ποὺ βγαίνω νὰ κυνηγήσω, δὲν βλέπω καθαρὰ μέσα στὸ σκοτάδι. Πῶς λοιπὸν καταλαβαίνω τὸν ποντικό, τὸν σκαντζόχιο; Γιὰ κύττα τὰ αὐτιά μου! Γιατὶ τὰ ρουθουνία μου εἶνε ἀνοικτά;

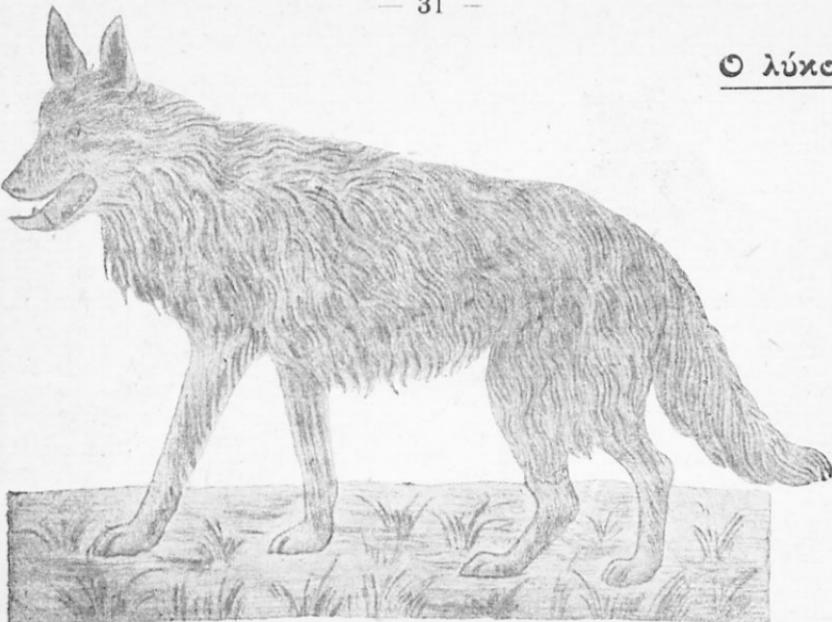
Καθισμένος ὁ κόρακας σ' ἔνα ψηλὸ κλαρὶ κρατοῦσε στὴν μύτη του ἔνα κομμάτι κρέας.

— "Ἄχ, τί ωραιος, ποὺ εἰσαι, καλέ μου κόρακα. "Αν εἴχες καὶ φωνή, τὰ πουλιὰ θὰ σὲ ἔκαμναν βασιλιά των.

— Κοά, κοά, ἐφώναξε ὁ κόρακας. Πέφτει τὸ κρέας ἀπὸ τὸ στόμα του, τὸ ἀρπάζω, τὸ χάφτω καὶ λέγω:

— Εἰσαι ωραιος. Εχεις καὶ φωνή. Μόνο μυαλὸ δὲν ἔχεις.

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τρόγων πρόβατα, κατσίκες, λαγούς, κόττες, χῆνες, πάπιες, παιδιά. Μοῦ ἀρέσει πολὺ τὸ ἀνθρώπινο κρέας. Τρελλαίνομαι νὰ πίνω αἷμα. Ψοφίμα δὲν τρόγω. Στὴν μεγάλη μου πεῖνα τρόγω καὶ πιτάτες καὶ μικρὰ φυτὰ καὶ ὅ, τι εὗρω στὸν κῆπο.

*Αρπάζω τὴν προβατίνα κρουφά ἀπὸ τὸ κοπάδι σου. Πρέπει νὰ τὴν σηκώσω μὲ τὰ δόντια μου καὶ τρεχάτος νὰ τὴν φέρω μακριὰ νὰ τὴν φάγω μὲ τὴν ἡσυχία μου. Γιατὶ δ σβέρωκος μου εἶνε χοντρός; Καὶ γιατὶ τὸ στήθος μου εἶνε πλατύ; Γιατὶ ἔχω χοντρὰ πόδια;

Τὴν νύκτα, ποὺ βγαίνω νὰ κυνηγήσω. πρέπει νὰ προσέχω τὸν κυνηγό, τὸν σκύλο, τὸν βοσκό. Τὴν νύκτα δμως δὲν μπορῶ νὰ τοὺς βλέψω. Γιατὶ τὰ αὐτιά μου εἶνε τεντωμένα;

Τὸ μάρκος μου εἶνε ὅσο τὸ ἀναστημά σου, τὸ ὑψος μου 80 πόντους καὶ τὸ βάρος μου 40 δικάδες. *Ἀπὸ τὸ μαντρόσκυλο ἔχω μεγαλύτερο δύναμι, δὲν τὸ νικῶ δμως. Παλαίω μαζί του καὶ τὸ δαγκώνω καὶ τοῦ ἀνοίγω πληγές. Στὸ τέλος δμως μὲ νικῆ γιατὶ αὐτὸ κινεῖται εὐκολώτερα ἀπὸ μένα. Γι' αὐτό, ὅπου βλέπω μαντρόσκυλο, φεύγω.

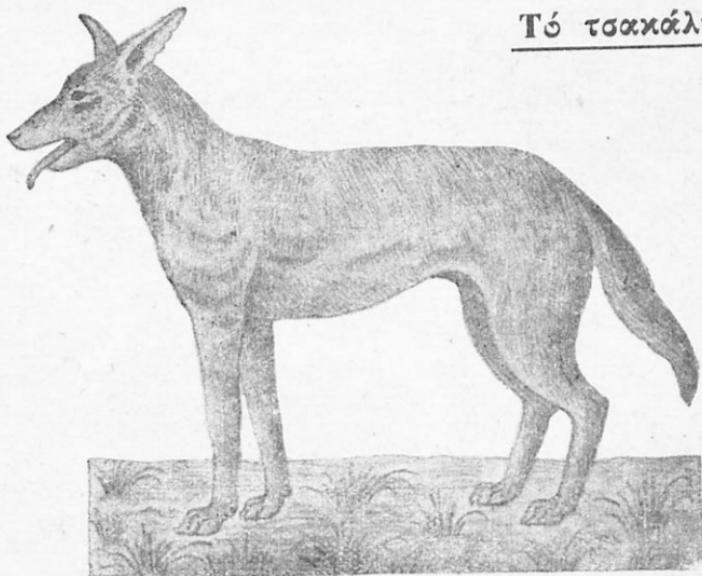
*Ἀπὸ τὰ πολλὰ κρέατα, ποὺ τρόγω, καὶ τὰ πολλὰ αἷματα, ποὺ πίνω, βρωμᾶς τὸ στόμα μου, βρωμᾶς καὶ ὅλο μου τὸ σῶμα. *Ο σκύλος μὲ τὴν μιριωδία αὐτὴ μὲ καταλαβαίνει ἀπὸ μακριὰ καὶ μὲ κυνηγῆ.

*Αμα φυσᾶ βροεινὸς ἄνεμος, πλησιάζω στὸ κοπάδι ἀπὸ τὸ νοτινὸ μέρος. *Αμα φυσᾶ νοτινὸς ἄνεμος, πλησιάζω ἀπὸ τὸ βροεινό. Πηγαίνω πάντοτε ἀντίθετα πρὸς τὸν ἄνεμο. Γιατὶ;

Εἶνε κριάρια ἡ τραγιά, ποὺ δὲν τὰ σηκώνω. Τὰ δαγκώνω τότε ἀπὸ τὰ αὐτιά, τυλίγω τὴν οὐρά μου στὸ πισινό τους πόδι καὶ τὰ ὅδηγῶ μέσα στὸ πυκνὸ δάσος, ὅπου τὰ τρόγω.

Μοῦ ἀρέσει νὰ ξῶ μόνος. Τὸ χειμῶνα δμως, ποὺ πρέπει νὰ πλησιάσω στὰ χωριά γιὰ νὰ βρῶ τροφή, παίρνω μαζί μου καὶ ἄλλους πολλοὺς λύκους καὶ κάμνομε κοπάδι. Ψήφιστοιηθῆκε από τὸ Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τό τσακάλι

Είμαι συγγενής τοῦ λύκου καὶ τῆς ἀλεποῦς. Τρώγω πρόβατα, κατοίκες, κόττες, χῆνες, πάπιες, ποντικούς, μικρά πουλάκια, βατράχους καὶ ἄλλα ζῷα. Πῶς θὰ εἶνε τὰ δόντια μου; Πῶς καὶ τὰ νύχια μου; Κυνηγῶ πάντοιε τὴν νύκτα. Γιατί;

Ἐχω μάκρος μὲ τὴν οὐρά μου ἔνα μέτρο, ὥψος 50 πόντους καὶ βάρος ἔως 30 δικάδες. Καμιὰ φορὰ ἔχω πατέρα λύκο καὶ μητέρα τσακάλι. Είμαι τότε τὸ λυκοτσάκαλο καὶ ἔχω σῶμα μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ ἄλλα τσακάλια. Είμαι καὶ δυνατὸ καὶ ἄγριο ὅσο ὁ πατέρας μου.

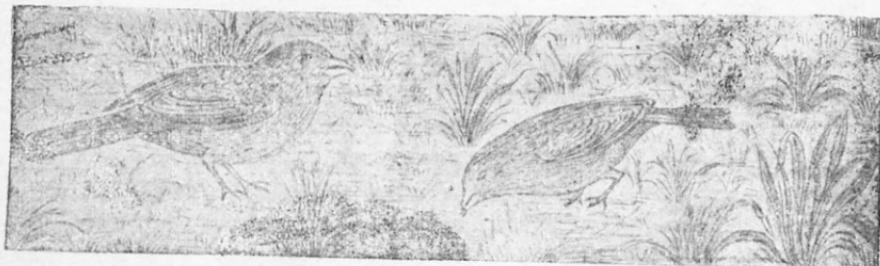
Μοζευόμαστε τὴν νύκτα πολλὰ τσακάλια. Καὶ χωρίζόμαστε σὲ δυὸ διμάδες. Ἡ μιὰ διμάδα πλησιάζει τὸ κοπάδι καὶ ἀρχίζει πόλεμο μὲ τὰ σκυλιά καὶ τοὺς βοσκούς. Ἡ ἄλλη τότε διμάδα δρμᾶ ἀπὸ τὸ ἀντίθετα μέρος καὶ πνίγει μὲ τὴν ήσυχία τῆς δεκάδες πρόβατα ἢ γίδια. Κάμνει ἀληθινὴ καταστροφή. Χορταίνομε ἔτσι ἀΐμα καὶ κατόπιν παίρνομε τὸ κάθε τσακάλι ἀπὸ ἔνα πρόβατο καὶ φεύγομε.

Ζῶ στοὺς βάλτους καὶ στοὺς καλαμιῶνες. Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο φεύγω σᾶν ἀστραπὴ καὶ χάνομαι ἀπὸ μπροστά σου. Γιατί τὰ αὐτιά μου εἶναι τεντωμένα; Καὶ γιατὶ τὰ πόδια μου εἶνε γυμνά;

“Αν τύλῃ γὰ μὲ πλησιάσης, ξαπλώνομαι στὸ χῶμα καὶ σύρομαι μὲ τὴν κοιλιὰ μακριά. Μὲ ἔνα δυνατὸ πήδημα τότε χάνομαι.”

Καμιὰ φορὰ μέσα στὸν καλαμιῶνα δένεις μιὰ κατσίκα καὶ περιμένεις κρυμμένος. Ἡ κατσίκα βελάζει. Ἐγὼ ἀκούω τὸ βέλασμα καὶ πλησιάζω. Πυροβολεῖς τότε καὶ μὲ σκοτώνεις. Πολλές φορὲς μὲ τὴν μύτη μου σὲ καταλαβαίνω ἀπὸ μακριὰ καὶ φεύγω.

‘Ο σπουργίτης

Μὲ βλέπεις οτὴν αὐλή σου, στὰ κεραμίδια τοῦ σπιτιοῦ σου, στοὺς τοίχους, στοὺς δρόμους, στὰ αὐλάκια, στοὺς στάβλους. Ποῦ φτιάνω τὴν φωλιά μου;

Τρώγω μικροὺς σπάρδους. Τρώγω καὶ ψίχουλα καὶ ἀποφρίμματα τῶν φαγητῶν σας. Μού ἀρέσουν καὶ τὰ σκουλήκια καὶ οἱ μυῆγες καὶ τὰ κουνούπια. Τρελλαίνομαι γιὰ τὰ κεράσια καὶ τὰ σταφύλια.

Πρέπει γὰ τοῖχοιδίζω τοὺς σπάρδους γιὰ νὰ τρώγω τὴν ψίχα των. Γιατὶ ἡ μύτη μου εἶναι κοντὴ καὶ χοντρή; Γιὰ νὰ τοῖχοιδίζω ἔνας ξηρὸς σπάρδος, θέλει δύναμι καὶ κόπο. Γιᾶ κύττα τὸ κεφάλι μου καὶ τὸν λαιμό μου!

Στὴν αὐλή, στὸ στάβλο, στὸν δρόμο βρίσκω τὴν τροφή μου. "Ετοι δὲν πετῶ πολὺ μακρινά. Οὕτε πολὺ ὥρα. Γ' αὐτὸ τὸ σῶμα μου ἔγινε βαρύ. Γιατὶ περιπατῶ μὲ πηδήματα;

Μὲ κυνηγᾶ ἡ γάτα, δ σκύλος, ἡ νυφίτσα, τὸ γεράκι. Γιατὶ τὸ κρῶμα μου εἶναι σᾶν τὸ χδμα; Γιὰ πρόσεξε καὶ τὸ μάτι μου!

Κάθε καλοκαῖρι γεννῶ 4 φορές ἀπὸ 4 αὐγά. "Ολα αὐτὰ τὰ αὐγὰ γίνονται πουλακια. Τις πρῶτες ἡμέρες τὰ τρέφω μὲ σκουλήκια, μὲ κάμπιες, μὲ μυῆγες. Τελευταῖα τοὺς δίδω ξηροὺς σπάρδους. Γιατὶ τελευταῖα;

Τρώγω τὶς μυῆγες, τὶς κάμπιες, τὰ κουνούπια. "Ετοι σοῦ εἶμαι ωφέλιμο. Τρώγω τὰ κεράσια, τὰ σταφύλια καὶ τὰ στάχυα. "Ετοι σοῦ εἶμαι βλαβερό. Σὺ μὲ ἀγαπᾶς δύως. Καὶ γι' αὐτὸ τὸν χειμῶνα μπαίνω στὸν στάβλο τοῦ σπιτιοῦ σου, μπαίνω καὶ στὴν κουζίνα σου καμιὰ φορά.

Τὸ ἀηδόνι

Κάθε ἄνοιξι κατὰ τὶς νύκτες ὀκούνεις τὸ ὡραιό κελάδημά μου.
Οπου βρίσκονται νερά, πυκνὰ φυτά, σκιές καὶ φύλλα, ἐκεῖ είμαι
καὶ ἔγω.

Στοὺς κήπους, στὸ ρέμα, στὸ ποτάμι.

Μοῦ ἀρέσον πολὺ τὰ σκουλήκια, κυνηγὸν κουνούπια καὶ μυῆγες
στὸν ἀέρα. Τὰ κουνούπια ὅμως καὶ οἱ μυῆγες κάμνουν ἀπειρες
στροφές, γιὰ νὰ μοῦ ξεφύγουν. Ἀπειρες στροφές κάμνω καὶ ἔγω,
γιὰ νὰ τὶς πιύσω. Γιατὶ τὸ σῶμα μου εἶναι μικρό; Καὶ τὰ πτερά
μου γιατὶ εἰνε μεγάλα;

Μὲ κυνηγὸν ἡ κουκουβάγια, ὁ μποῦφος, ὁ γάτος, ἡ νυφίτσα,
ἡ ἀλεποῦ. Γιατὶ δὲν κοιμοῦμαι τὴν νύκτα; Τὴν ὥρα, ποὺ κελαδῶ,
βγαίνω καὶ κάθομαι σ' ἕνα ξηρὸ κλιράκι τοῦ δένδρου ψηλά, γιὰ
νὰ βλέπω γύρω καὶ μακριά. Γιατὶ;

Γεννῶ δυὸ φορές τὸ καλοκαῖρι ἀπὸ 4 ἔως 7 αὐγὰ κάθε φορά.
Μιὰ τὸν Ἀπρίλιο καὶ μὰ τὸν Ἰούνιο. Τὰ αὐγὰ τοῦ Ἰουνίου δὲν
προφθαίνω πάντοτε νὰ τὰ κλωσσῶ. Καὶ ἔτσι πολλές φορές χάνονται.

Τὸ κελάδημά μου σοῦ ἀρέσει πολύ. Γι' αὐτὸ στὴν αὐλή σου φυ-
τεύεις μικρὰ φυτά καὶ ἀφήνεις μέσα σ', αὐτὰ νὰ τρέχῃ νερό. Φράσ-
σεις τὸν κήπον αὐτὸν μὲ τὸ σύρμα, γιὰ τὰ μὴ μπαίνουν γάτες καὶ
γυφίτσες. Ἔρχομαι τότε ἐκεῖ καὶ φτιάνω τὴν φωλιά μου καὶ σοῦ
τραγουδῶ.

Τὸν χειμῶνα οὔτε σκουλήκια βρίσκω οὔτε μυῆγες οὔτε κουνού-
πια. Φεύγω λοιπὸν γιὰ τὴν Αἴγυπτο, διέν δὲν κάμνει χειμῶνα. Πη-
γαίνω ὅμως ἀπὸ τὴν ξηρά, γιατὶ δὲν μπορῶ νὰ περάσω θάλασσα.
Καὶ πετῶ ἀπὸ κήπο σὲ κήπο, ἀπὸ ποτάμι σὲ ποτάμι, ἀπὸ βάλτο σὲ
βάλτο. Ἔτσι περνοῦν 3 ἐβδομάδες ὥσπου νὰ φθάσω ἐκεῖ. Τὴν ἄνοιξι
ἐπιστρέφω.

Μοῦ ἀρέσει ἡ ἐλευθερία. Ὁ ἀέρας, τὸ κλαρί, τὸ ποτάμι, τὸ
δάσος, ὁ κήπος, "Αν μὲ κλείσης στὸ κλουβί, στενοχωροῦμαι πολὺ^ν
καὶ πεθαίνω.

Τρώγω σκουλήκια, κάμπιες, μυῖγες, κουνούπια καὶ σπόρους μικρούς. Ἀν μὲ πιάσης καὶ μὲ κλείσης στὸ κλουβί, τρώγω ψίχα ἀπὸ φωμί, μικρὰ κομματάκια κρέας, κανυβοῦρι, σιτάρι καὶ ὑπολείμματα ἀπὸ τὰ φραγητά σας.

Ζῶ στὰ ρέμματα, στοὺς κήπους, στὰ πυκνὰ χαμόκλαδα. Περισσότερο μοῦ ἀρέσει τὸ μέρος, ποὺ τρέχουν νερά. Γιατί; Μὲ κυνηγοῦν τὸ γεράκι, ἡ κουκουβάγια, ἡ ἀλεποῦ, δὲ μποῦφος. Γιατὶ ἔχω χρῶμα μαυρὸν; Ἀπὸ τὸν τόπο μου δὲν φεύγω χειμῶνα καλοκαῖρι. Μοῦ ἀρέσει ἡ ἐλεύθερία. Οἱ ἀράς, δὲ ηλιος, τὸ κλαρί. Μπορῶ δῆμως νὰ ξήσω καὶ σὲ κλουβί μεγάλο καὶ καθαρό.

Μοῦ ἀρέσει νὰ τραγούδω. Δὲν τραγούδω γλυκὰ δέσο τὸ ἀηδόνι, τὸ τραγοῦδι μου δῆμως σ' εὐχαριστεῖ. Γιατὶ θέλεις νὰ μὲ πιάνῃς καὶ νὰ μὲ κλείνῃς στὸ κλουβί σου;

Γεννῶ τὴν ἄνοιξι καὶ τὸ καλοκαῖρι τρεῖς φορὲς καὶ κάθε φορὰ ἀπὸ 4 ἔως 6 αὐγά. Τὸ καλοκαῖρι καὶ τὴν ἄνοιξι είμαι ἀδύνατο καὶ τὸ κρέας μου σκληρό. Γιατί; Μὲ κυνηγᾶς πάντοτε τὸν χειμῶνα. Γιατί;

Ζῶ καὶ στὶς μεγάλες πόλεις, μέσα σὲ μεγάλους κήπους. Ἐκεῖ δὲν μὲ κυνηγῶ κανείς, οὔτε δὲ κυνηγὸς οὔτε ἡ ἀλεποῦ οὔτε τὸ γεράκι. Ἐκεῖ περνῶ ώραία. Ἔρχομαι κοντά σου, περπατῶ στοὺς διαδρόμους του κήπου, τρέχω μέσον στὶς πρασινάδες, στὰ αὐλάκια καὶ δύπου ἀλλοῦ θέλω.

Πῶς μπορεῖς νὰ μὲ ἔχῃς στὴν αὐλή σου, νὰ είμαι ἐλεύθερος καὶ νὰ σοῦ τραγούδω;

‘Ο κορυδαλλὸς

Μὲ λέτε κατσουλιέρη. Μὲ λέτε καὶ σκορδαλιό. Καὶ ἡ γαλιάντρα καὶ ἡ σιταρήθρα, κορυδαλλοὶ εἶνε. Εἴμαστε ὅλοι ἀπὸ μιὰ οἰκογένεια.

“Ολος ὁ κόσμος εἶνε δικός μου. Βουνά, δάση, κάμποι, λιβάδια, κῆποι, δέν ν δ ρ α, χόρτα, πέτρες, ἀ-έρας, ὅλα κτήμα-τά μου. Βρίσκο-μαι σ' αὐτὰ ὅλες τίς ἡμέρες καὶ ὅ-λες τίς ώρες.

“Ο, τι θέλω τὸ ἔχω. Ἀκοίδες, μυῖγες, σκαθάρια μαμούδια, κάμ-πιες. Καὶ τὸν χει-μῶνα; Σπόρους ἀπὸ οιτάρι, ἀπὸ κριθάρι, ἀπὸ τρι-φύλλι, ἀπὸ λαθοῦρι, ἀπὸ ρόβη. Ἄς εἶνε καλὰ ἡ δυνατή μου μύτη! Κι' ἂν μείνω νησιώδης καὶ μιὰ καὶ διὺ ἡμέρες; Δὲν χάθηκε δ κό-σμος! Θὰ εῦρω τὴν ἄλλη μέρα. Ἐχει δ Θεός!

Μοῦ ἀρέσει τὸ τραγοῦδι. Τραγουδῶ τὸ πρωΐ, τὸ μεσημέρι, τὸ βράδυ. Τραγουδῶ χαμηλά, ποὺ κάθομαι ἡ περπατῶ. τραγουδῶ καὶ ψηλά, ποὺ πετῶ. Τραγουδῶ μακριά ἀπὸ σένα, τραγουδῶ καὶ κοντά σου. Γιατὶ ὅχι;

Γεννῶ τὸν Μάρτιο, γεννῶ καὶ τὸν Ἰούνιο, γεννῶ καὶ τὸν Αὔ-γουστο. Γεννῶ ἀπὸ 4 ἔως 6 αὐγὰ κάθε φορά. Λογάφιασε τῷρα πόσα γίνονται μέσα σ' ἔνα καλοκαΐρι. Ὁ καλὸς θεός τρέφει τὰ μικρά μου.

Μὲ κυνηγοῦν ἡ ἀλεποῦ, ἡ νυφίτσα, ὁ τυφλοπόντικος, ὁ πελαργός, ἡ κουρδούνα, ἡ καλιακούνδα. Ἐμένα πολὺ δύσκολα μὲ πιάνουν. Μπο-ροῦν δωρεὶς πολὺ δύσκολα νὰ βροῦν τὴ φωληά μου καὶ ν' ἀρπάξουν τὰ μικρά μου. Καὶ γι' αὐτὸ τρέχουν πάντοτε ἐκεῖ, ὅπου μ' ἀκοῦνε νὰ τραγουδῶ. Τὶ ἀνόητοι, ποὺ εἶνε!

Γιὰ νὰ τραγοδήσω, φεύγω ἀπὸ τὴν φωλιά μου περπατῶντας. Κρυμμένος μέσα στὰ χόρτα πηγαίνω μακριὰ κι' ἐκεῖ ἀρχίζω τὸ τρα-γοῦδι μου. Μὲ ἔνα δυνατὸ φτερούγισμα ύστερα πετῶ ψηλὰ πάντοτε τραγουδῶντας.

Καὶ ἴμα θέλω νὰ πλησιάσω στὴν φωλιά μου καὶ εβιάνω μακριὰ ἀπ' αὐτήν. Περπατῶντας πάλι καὶ κρυμμένος μέσα στὰ χόρτα πη-γαίνω στὴ φωλιά μου.

Η μπεκάτσα

Μερικοὶ ἀνθρωποὶ τὴν μύτη τὴν λένε μπέκ. Ἐμένα γιατὶ μὲ λέτε μπεκάτσα; Πετῶ πολὺ καὶ εἴμαι πάντοτε ἀδύνατη. Τὸ κρέας μου είναι σᾶν ξύλο. Μερικοὶ ἀπὸ σᾶς μὲ λένε καὶ ξυλόκοττα. Γιατί;

Τρώγω σκουλήκια, σαλιγγάρια, κάμπιες, γυμνοσαλιάγγους. Γιὰ νὰ βρίσκω τὴν τροφή μου, πρέπει νὰ σκαλίζω τὰ ξηρὰ φύλλα, ποὺ είναι στὰ ρέματα, στοὺς βάλτους, στὰ ποτάμια, στὶς πηγές. Ἀμα δὲν εῦρω τροφὴ κάτω ἀπὸ τὰ φύλλα, πρέπει νὰ τὴν εῦρω μέσα στὸ χῶμα, στὴν λάσπη, στὴν κοποιὰ τοῦ βιθοδιοῦ. Γιατὶ ἔχω μακριά μύτη;

Εἶμαι πάντοτε σκυμμένη. Ὁ κυνηγός, ἡ ἀλεποῦ, τὸ κουνάβι μὲ πλησιάζοντα. Πῶς νὰ τοὺς ἰδῶ σκυμμένη, καθὼς εἴμαι; Γιατὶ τὰ μάτια μου είναι ψηλὰ στὸ κεφάλι μου καὶ πρὸς τὰ πίσω; Τὸ χωῶμα μου μοιάζει μὲ τὸ χῶμα. Καὶ τὰ αὐγά μου. Γιατὶ; Καὶ τὰ πόδια μου γιατὶ είναι γυμνά; Καὶ γιατὶ ἔχουν μακριά καὶ ἀνοιχτὰ δάχτυλα;

Τὸ ἐπάνω μέρος τῆς μύτης μου ἔχει ἔνα αὐλάκι. Τὸ κάτω μέρος τῆς μύτης μου χώνεται μέσα στὸ αὐλάκι καὶ ἔτσι ἡ μύτη μου σχηματίζει ἔνα μακρὺ καρφί. Γιατὶ;

Δὲν πεταίνω. "Έχω δύως κρέας νόστιμο. Ἀμα χιονίσῃ πολύ, δὲν βρίσκω τόπο νὰ ζητήσω τὴν τροφή μου. Πηγαίνω τότε δους δὲν ὑπάρχει χιόνι. Στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς λίμνης, στὸ αὐλάκι, στὴν πηγή, Ἐκεῖ παραμονεύεις μὲ τὸ τουφέκι σου καὶ μὲ σκοτώνεις. Πότε βρίσκετε πολλὲς μπεκάτσες στὴν ἀγορά;

Ἡ πέρδικα

Τρώγω σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι, ρόβη, βύκο καὶ ἄλλους μικροὺς σπόρους. Μινὸν ἀρέσουν καὶ τὰ σκουλήκια καὶ οἱ κάμπιες καὶ τὰ σαλιγκάρια. Τὸ δρῦμα μου μοιάζει μὲ τὸ χῶμα. Γιατί; Ἄμα οἱ σπόροι εἰνε μεγάλοι, τοὺς σπάζω. Γιατί τὸ κεφάλι μου εἰνε μεγάλο καὶ διαιρόμενος μου χοντρός;

Στὸν πλατὺν κάμπον ψάχνω νὰ εὑρω μικροὺς σπόρους δὴ τὴν ἡμέρα μέσα στὴν μεγάλη ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἐκεῖ τιμπώ τρυφεροὺς καὶ ζουμερὰ φύλλα. Καὶ καταπίνω κομμάτια ἀπ' αὐτά. Γιατί;

Μέσα στὰ ξηρὰ χόρτα ἀνοίγω μὲ τὰ νύχια μου ἔνα πλατὺ βαθούλωμα. Ρίχνω μέσα καλαμίες καὶ γύρω μερικὰ ξυλαράκια, ἔνα ἐδῶ καὶ ἄλλο ἔκει. Αὕτη εἶναι ἡ φωλιά μου. Καὶ νὰ τὴν ἰδῆς,

δὲν καταλαβαίνεις ὅτι εἰνε φωλιά. Γεννῶ ἔκει 12 αὐγὰ καὶ τὰ κλωσσοῦ. Υστερα ἀπὸ 3 ἑβδομάδες βγαίνουν 12 περδικόπουλα.

Τὰ περδικόπουλά μου περπατοῦν ἀμέσως. Τὰ δόδηγῶ στὸν ἀγρὸ καὶ τὰ μαθαίνω πῶς νὰ βρίσκουν σπόρους. Τὰ μαθαίνω καὶ πῶς ιὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τοὺς ἔχθρούς μουν. Παρωνισάζεται ἔξαφνα ἡ ἀλεποῦ. Βγάζω μιὰ δυνατὴ φωνή. Κάθε πουλάκι μου κρύβεται πίσω ἀπὸ μιὰ πέτρα, πίσω ἀπὸ ἔνα σβῶλο χῶμα μέσα στὰ ξηρὰ χόρτα.

Ἡ ἀλεποῦ ἀκούει τὴν φωνή μου, μὲ βλέπει καὶ μὲ κυνηγᾶ. Κάμνω ἔνα μικρὸ φτερούγισμα καὶ πέφτω κάτω. Κόμινω καὶ ἄλλο. Ἡ ἀλεποῦ νομίζει πῶς εἴμαι χτυπημένη καὶ δὲν μπορῶ νὰ πετάξω μακριά. Γι' αὐτὸ τρέχει νὰ μὲ πιάσῃ. Ἄμα πᾶμς πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὰ πουλάκια μου, μὲ ἔνα δυνατὸ φτερούγισμα σηκώνομα ψηλά καὶ χάνομαι. Πετῶ πολὺ μακριὰ καὶ υστερα γυρίζω στὰ μικρά μου.

Μὲ κυνηγοῦν, ἡ ἀλεποῦ, ἡ νυφίτσα, τὸ κουνάβι, τὸ γεράκι, ὁ ἀετός, ἡ γάτα καὶ ἄλλα ἀρπακτικὰ ζῷα. Περισσότερο δύμως φοβοῦμαι τὸν κυνηγό. Ἀφοῦ ἔχω τόσο πολλούς ἔχθρους, γιατὶ βρίσκονται ἀκόμη πολλὲς πέρδικες;

Ἄμα μεγαλώνουν τὰ πουλάκια μου, πηγαίνομε δλες μαζί. Ὁ κυνηγὸς δύσκολα μᾶς βλέπει. Ἄμα δύμως ἔχει μαζί του σκύλο, αὐτὸς μᾶς βρίσκει μὲ τὴν μυρωδιά. Στέκει τότε ὁ σκύλος καὶ κυττάζει πρὸς τὰ μέρος μας, γιὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν κυνηγό. Μὲ ἔνα δυνατὸ φτερούγισμα φεύγει ἡ μιὰ ἀπὸ μᾶς. Ὁ κυνηγὸς σκοπεύει γιὰ νὰ τὴν τουφεκίσῃ. Πρὸ τοῦ δύμως τουφεκίσῃ, φεύγει ἄλλη. Σκοπεύει τὴν ἄλλη, ποὺ είναι πιὸ κοντά. Καὶ πρὸ τοῦ τουφεκίσῃ, πετᾶ τρίτη, υστερα ἄλλη καὶ ἄλλη. Ἔτσι δικυνηγός ταῦτα χάνει καὶ ἔμεις ἔσφευγομε δλες.

Τὸν χειμῶνα μὲ τὰ πολλὰ χιόνια ὑποφέρω πολὺ ἀπὸ τὴν πεῖνα. Μπορεῖ καὶ νὰ ψοφήσω. Ὑπάρχουν καὶ καλοὶ ἀνθρωποι, ποὺ μὲ λυποῦνται. Ἄμα πετάξω στὸν κῆπο τοὺς τὸν χειμῶνα, μοῦ ωρίζοντας σπόρους καὶ δὲν μὲ σκοτώνουν.

Η κουκουβάγια

Τρώγω ποντικούς πουλάκια, μεγάλες μυζγες, σκαθάρια, μικρές νυφίτσες. Γιατὶ μὲ βρίσκεις μέσα στὰ χαλάσματα ἢ στὰ κεραμίδια τοῦ σπιτιοῦ σου ἢ μέσα σὲ τρύπες τοῦ τοίχου;

“Ο ποντικὸς καὶ ἡ νυφίτσα βγαίνονταν νὰ βροῦν τὴν τροφή τους τὴν νύκτα. Καὶ τὰ πουλάκια τὴν νύκτα μπορῶ νὰ τὰ πιάσω, ἔκει, ποὺ κοιμοῦνται. Μπορῶ δημος νὰ βλέπω τὰ ζῆντα αὐτὰ τὴν νύκτα; Γιὰ κύττα τὸ μάτι μου!

Καὶ δὲ ποντικὸς καὶ ἡ νυφίτσα ἔχουν δέομα πυκνό. Πῶς λοιπὸν κατορθώνω νὰ σχίζω τὸ ζῆντα αὐτά;

Στὰ μεγάλα μάτια πέφτει πολὺ φῦξ. Καὶ τὸ πολὺ φῶς θαμπώνει. Πολλὲς φορὲς μὲ τὸν πολὺ ἥλιο κάθομαι σὲ μὰ πέτρα καὶ λιέζομαι. “Ερχεσαι σὺν σιγὰ σιγὰ καὶ μὲ πιάνεις ζωντανή. Γιατὶ δὲν μπορῶ νὰ σὲ ἰδῶ καὶ νὰ φύγω;

“Ἐχω ἔνα παραπόνο μαζί σου: δτὶ μὲ θεωρεῖς κακὸ πουλὶ καὶ μὲ διώχνεις ἀπὸ τὰ κεραμίδια τοῦ σπιτιοῦ σου. Φοβᾶσαι τὴν φωνή μου. Τὴν θεωρεῖς ὡς κακὸ σημάδι, ἐνῷ δὲν εἰνε. Ἀλήθεια ἡ φωνή μου μοιάζει σᾶν κλάμα, ἀλλὰ δὲν εἰνε. Εἶναι τὸ κελάδημά μου, τὸ τραγοῦδι μου, πὸν δὲν μπορεῖ νὰ σὲ βλάψῃ.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι μὲ θεωροῦσαν Ἱερὸ πουλί τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς. Καὶ γι' αὐτὸ ἔβαζαν τὴν εἰκόνα μου στὰ νομίσματά των.

Τὰ μάτια μου πετοῦν φωτιές. Λάμπουν καὶ σὲ θαμπώνουν. “Ετσι πρέπει νὰ λάμπουν καὶ τὰ μάτια τοῦ σοφοῦ. Καὶ γι' αὐτὸ τὰ σχολεῖα βάζουν τὴν εἰκόνα μου στὰ γραφεῖα των, στὶς σφραγίδες των καὶ στὰ καπέλλα τῶν μαθητῶν. Εἶμαι τὸ σύμβολον τῆς σοφίας. Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι είχαν γεμίσει τοὺς δρόμους των μὲ μαρμάρινες κουκουβάγιες μικρές καὶ μεγάλες. Ἀγαπῶ πολὺ τὰς Ἀθηνᾶς καὶ τὰ γύρω μέρη.

•Ο ἀετός

Σοῦ ἀρπάζω τὰ ἀρνιά σου,
τὰ κατοίκια σου, τὶς κόττες σου
τὶς χῆνες σου. Καὶ σὺ μὲ κυνη-
γᾶς μὲ τὸ τουφέκι σου, δσπου μὲ
βρῆις. Ποῦ πρέπει νὰ φτιάνω
τὴν φωλιά μου, γιὰ νὰ μὴ μοῦ
σκοτώνῃς τὰ μικρά μου; Καὶ
ποῦ πρέπει νὰ ζῶ, γιὰ νὰ μὴ μὲ
βρίσκῃς;

Γιὰ νὰ σηκώσω ἔνα ἀρνί
3 ἔως 4 δκάδες καὶ νὰ τὸ ἀνε-
βάσω ψηλὰ στὸν ἀέρα, πρέπει
νὰ ἔχω πολὺ μεγάλη δύναμι.
Ποῦ βλέπεις τὴν δύναμί μου
αὐτή;

Τὸ σῶμα μου ἔχει μάκριος
1 μέτρο καὶ βάρος 10 δκάδες.
•Ο ϑηλυκὸς ἀετός εἶνε βιαιότε-
ρος καὶ μακρύτερος ἀπὸ μένα.

•Ο κρεοπώλης κρεμᾷ τὸ
ἀρνί ἀπὸ τὰ τσιγκέλια. Ἐγὼ
ἔχω τσιγκέλια; Καὶ γιὰ νὰ κό-
ψῃ τὸ κρέας δικαίως, ἔχει
μαχαίρια. Ποῦ είνε τὰ δικά
μου μαχαίρια; Κάθομαι πάντοτε στὸν βράχον τῶν ψηλῶν βου-
νῶν. Πᾶς δὲν τρέβονται τὰ νύχια μου;

“Ἐχω γοῦσα. Ἐκεὶ ἀποθηκεύω μικρὰ κομμάτια κρέας καὶ τὰ
ἀφήνω ἀρκετὴ ὥρα. Κατόπιν τὰ βγάζω καὶ τὰ δίδω στὰ μικρά μου.
Γιατὶ τὸ κάμνω αὐτό;

Τὰ μικρά μου κάθονται στὴ φωλιὰ ἡ μῆνες καὶ ὑστερα πετεῦν.
•Ολον αὐτὸν τὸν καιρὸν ἔγω φέρων τὸ κυνήγι μου δλόκληρο στὴ φω-
λιά. Ἐκεὶ μπροστὰ στὰ μικρά μου τὸ ἀφήνω κάτω, χώνω τὰ νύχια
μου καὶ τὴν μύτη μου στὸ σῶμα του καὶ τὸ σχίζω ἀργά ἀργά καὶ τὸ
κάμνω κομμάτια καὶ κατόπιν τοὺς τὰ δίνω καὶ τὰ τρώγουν. Γιατὶ
κάμνω τὸ κομμάτιασμα αὐτὸν μπροστὰ στὰ μικρά μου;

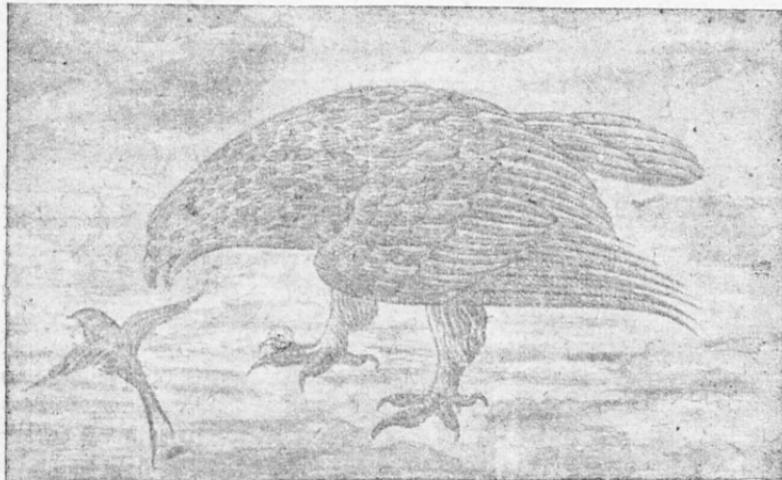
Φτιάνω τὴν φωλιά μου σὲ πολὺ ψηλὸ βράχο. Πρὸς τὰ ἔξω, δη-
λαδὴ πρὸς τὸ μέρος τοῦ κρημνοῦ, τὴν καδμῶν ψηλότερη. Γιατί;

Πρωὶ πρωὶ πετῶ ψηλὰ στὸν οὐρανὸ καὶ πάνω ἀπὸ τὰ λιβάδια.
Κυττάζω μὲ προσοχὴ πρὸς τὰ κάτω, δπου βέσκουν τὰ ποίμνια. Ἔνα
ἀρνάκι ἦ ἔνα κατσικάκι ξεχώρισε ἀπὸ τὸ κοπάδι. Κλείνω τὰ πτερά
μου, τεντώνω τὰ πόδια μου καὶ τὸν λαιμό μου καὶ ἀφήνω νὰ πέσῃ τὸ
βαρὺ σῶμα μου. Σὲ ἔνα λεπτὸ νὰ νύχια μου είναι χωμένα στὸ σῶμα

τοῦ ἀρνιοῦ καὶ πρὸ τοῦ νὰ τὸ καταλάβῃς βρίσκομαι πάλι στὰ σύν-
νεφα. Γιατὶ κάμνω τόσο γρήγορα;

Ψηλὰ ἀπὸ τὰ σύννεφα κυττάζω κάτω καὶ βλέπω καὶ μιὰ χελώνη
ἀκόμη καὶ ἔνα φεῖδι. Γιὰ κύττα τὸ μάτι μου!

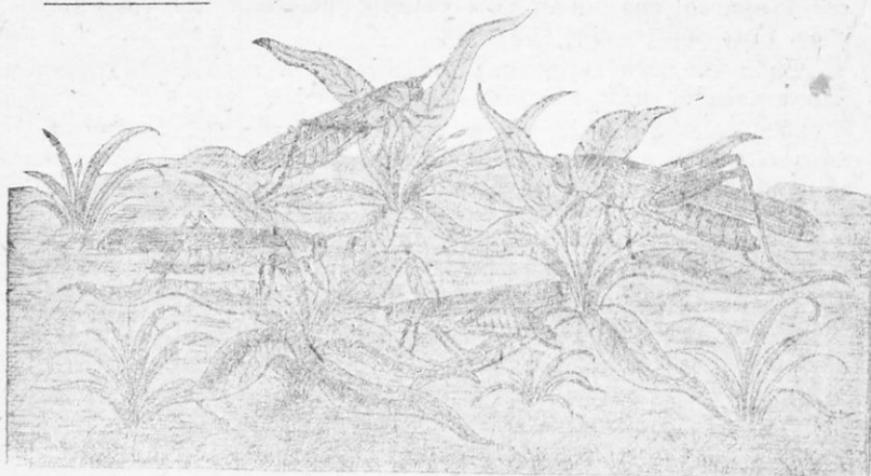
Τὸ ἀγριοκάτσικο ζῆ στὰ ψηλὰ βουνά. Στοὺς ψηλοὺς βράχους
καὶ στοὺς κρημνούς. Μοῦ ἀρέσει τὸ ἀγριοκάτσικο. Μπορῶ ὅμως νὰ
τὸ σηκώσω; Γι' αὐτὸ δρμῶ ἐναντίον του, βυθίζω τὰ νύχια μου στὴν

πλάτη του, τὸ σύρω στὸν κρημνὸ καὶ τὸ ἀφήνω. Κρημνίζεται κάτω
καὶ γίνεται κομμάτια. Πετῶ τότε καὶ τὸ τρώγω.

Ζῶ ὅσα καὶ σύ. Καὶ πεφισσότερο ἀκριμῇ. Πολλὲς φορὲς ὅμως τὸ
ἐπάνω μέρος τῆς μύτης μου ἀγκιστρώνεται πολὺ καὶ σφίγγει τὸ
κάτιο. Δὲν μπορῶ τότε ν' ἀνοίξω τὸ στόμα μου καὶ πεθαίνω ἀπὸ
τὴν πεῖνα.

Αὐτοκράτορες καὶ βασιλεῖς ἔβαζαν τὴν εἰκόνα μου στὴν σημαία
των, στὸ στέμμα των, στὰ νομίσματά των καὶ ἄλλοι. Μὲ εἶχαν ὃς
σύμβολο. Γιατί;

Τὴν ἄνοιξι καὶ τὸ καλοκαῖρι περινῶ ἀπὸ τὰ σπαρτά σου, λιβάδια σου, τοὺς οἴπους σου μὲ πολλές ἄλλες ἀκρίδες καὶ δὲν ἀφήνω φύλο! Τρέμε βιαστικὰ καὶ φεύγομε μὲ πηδήματα. Γιὰ κύττα τὰ πόδια μου! "Αμα καταστρέψωμε ἔνα μέρος πετάμε ψηλὰ καὶ μακριὰ σὲ ἄλλο. Γιατὶ τὸ σῶμα μου εἶνε στενό καὶ μακρουλό;

Γεννῶ τὸν Αὔγουστο 150—200 αὐγά. Σὲ μέρος ποὺ δὲν εἶνε πολὺ νῦρο ἢ πολὺ ξηρὸ ἀνοίγω στὸ χῶμα τρύπα βαθεῖὰ 2—3 πόντους καὶ μέσα βάζω καὶ σκεπάζω τὰ αὐγά μου. Γιατὶ τὸ σῶμα μου στὸ πίσω μέρος εἶνε μυτερὸ καὶ ἔχει σκληρὸ ἔξογκώματα;

Τὰ αὐγά μου τὴν ἄνοιξι ζεσταίνονται καὶ βγαίνουν ἀπ' αὐτὰ μικρὲς ἀκρίδες. "Οσες ἀπ' αὐτές εἶνε θηλυκὲς γεννοῦν τὸν Αὔγουστο 150—200 ἡ κάθε μιά, δύπος καὶ ἐγώ. Σὲ 5 χρόνια ἀπὸ κάθε ἀκρίδα θηλυκὴ καὶ τὰ παιδιά της καὶ τὰ ἔγγονα της γεννῶνται 2 δισεκατομμύρια ἀκρίδες. Γιατὶ τότε δὲν ἔχομε σκεπάσει ὅλη τὴν γῆ καὶ δὲν ἔχομε καταστρέψει ὅλα τὰ φυτά;

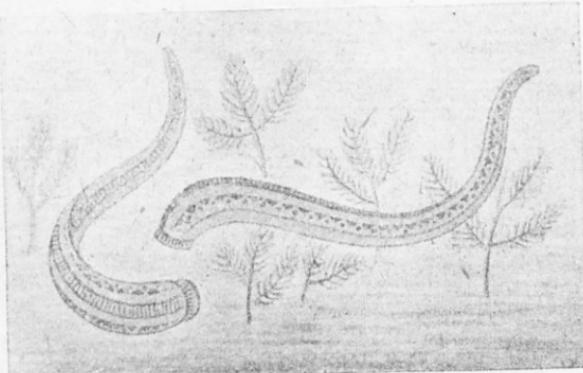
Μὲ κυνηγοῦν τὸ χελιδόνι, ὁ γλάρος, ἡ πέρδικα, τὸ δρτύκι καὶ ἄλλα πουλιά καὶ ζῆρα. Μὲ κυνηγᾶς καὶ σύ. Μόλις βγοῦν τὰ ἀνδριδάκια ἀπὸ τὰ αὐγά μου καὶ δὲν μποροῦν ἀκόμη νὰ πηδήσουν ἢ νὰ πεταξοῦν, τὰ φαντίζεις μὲ ἀκάθατο πετρέλαιο καὶ ψιφοῦν δλα. "Αν δὲν προλάβῃς, καὶ μεγαλώσουν, φαντίζεις τὰ φυτὰ μὲ σιρόπι καὶ δηλητήριο, τὸ τρῶνε οἱ ἀκρίδες καὶ ψιφοῦν. Τὸ φθινόπωρο σκάβεις τὸ χῶμα καὶ βρίσκεις τὰ αὐγά μου. Τὰ μαζεύεις καὶ τὰ καταστρέψεις.

Οἱ Ἐβραῖοι τῆς Αἰγύπτου ἥθελαν νὰ γυρίσουν στὴν πατρίδα των. Οἱ Αἰγύπτιοι δὲν τοὺς ἀφηναν. "Ο Μωϋσῆς παρακάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τιμωρήσῃ τοὺς Αἰγυπτίους. "Απειρα σύννεφα ἀκρίδων κατέστρεψαν τὴν Αἴγυπτο. "Ητο ἡ ὀγδόη πληγὴ τοῦ Φαραὼ.

Η βδέλλα

Ζῶ στοὺς βάλτους μέσα στὰ νερά. Πτερύγια δὲν ἔχω. Καὶ διὰ νὰ κολυμβῶ, κινῶ τὸ σῶμα μου δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Γιατὶ τὸ σῶμα μου ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλοὺς κρίκους; Πρέπει νὰ σύρωμαι στὴν λάσπη χωρὶς νὰ βυθίζωμαι. Γιὰ κύττα τὸ κάτω μέρος τοῦ σώματός μου.

Τὸ καλοκαῖρι μέσα στὰ νερά κινοῦμαι καὶ κάτι βούσκω. Σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αὐγὰ τοῦ βατράχου, μικρὰ φαράκια καὶ ἄλλα ζωύφια τοῦ νεφοῦ.

Τὸν κειμῶνα ὅμως παγώνω καὶ δὲν μπορῶ νὰ κινοῦμαι. Τρυπώνω χαμηλὰ μέσα σὲ μικρὰ φυτά καὶ μένω ἀκίνητη ὅλον τὸν κειμῶνα. Γιὰ νὰ τρέφεται ὅμως τὸ σῶμα μου ὅλον τὸν κειμῶνα, ποὺ δὲν κινοῦμαι, πρέπει νὰ ἔχῃ ἀποθηκεύσει πολλὴ τροφὴ ἀπὸ τὸ καλοκαῖρι.

Στοὺς βάλτους ζοῦν βάτραχοι. Πιανούμαι ἀπὸ τὸ πισινὸ πόδι ἐνὸς βατράχου. Καὶ κολλῶ στὸ σῶμα του. Τὸν δαγκώνω καὶ τοῦ ἀνοίγω πληγή. Ἀμέσως ἀρχίζω νὰ ροφῶ τὸ αἷμα του. Πονεῖ δὲν βάτραχος, τινάσσει τὰ πόδια του, τινάσσει ὅλο του τὸ σῶμα, φεύγει γρήγορα. Τεῦ κάκου! Κολλημένη ἔγω σφικτὰ στὸ σῶμα του σᾶν βεντοῦζα τοῦ βυζαίνω τὸ αἷμα.

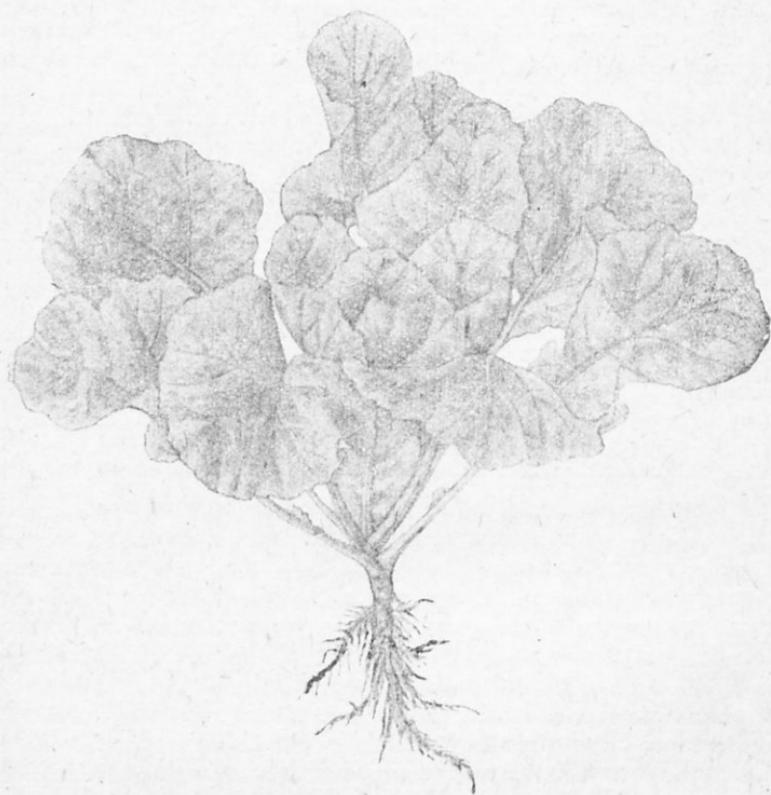
Τὸ στομάχι μου ἔχει πολλοὺς σάκους δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Εἶναι οἱ ἀποθήκες μου. Ἄμα γεμίσουν αἷμα οἱ ἀποθήκες μου αὐτές, φουσκώνω καὶ γίνομαι σᾶν βαρελάκι. Τὶ τὸ θέλω τόσο πολὺ αἷμα;

Ζῶ καὶ σὲ καθαρὰ νερά. Στὸ ρέμα, στὴν πηγή. Ἔρχεται ἔκει τὸ βῶδι νὰ πιῇ νερό. Κολλᾶμε τότε πολλές βδέλλες στὴν γλώσσα του καὶ ἀρχίζομε νὰ βυζαίνωμε αἷμα. Τὸ βῶδι ἀδυνατίζει καὶ ὑποφέρει. Τὸ πολὺ αἷμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν γλώσσα του, τρέχει καὶ ἔχω ἀπὸ τὸ στόμα του καὶ σὺ τὸ καταλαβαίνεις δι τὸ βῶδι ἔχει βδέλλες. Παίρνεται τοτε ἀρμη καὶ σίγηνεις μέσα στὸ στόμα του βοδιοῦ. Μόλις πέσῃ ἐπάνω μας ή ἀρμη, ἔκολλᾶμε καὶ πέφτομε ἔξω ἀπὸ τὸ στόμα του βωδιοῦ.

Πολλὲς φορὲς στὸ κεφάλι σου μαζεύεται πολὺ αἷμα καὶ ὑποφέρεις. Τὸ αἷμα αὐτὸ πρέπει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἐγκείρησι δύσκολα γίνεται στὸ κεφάλι. Γιατὶ παίρνεται βδέλλες ἀπὸ τὸ φαρμακεῖο καὶ κολλᾶτε πίσω ἀπὸ τὰ αὐτιά τοῦ ἀρρώστου;

Γιὰ νὰ τραβήξω αἷμα ἀπὸ τὸ κεφάλι σου πρέπει νὰ είμαι δυναμωμένη καὶ πολὺ καθαρή. Ἄμα μὲ σφίξης ἐλαφρὰ μὲ τὰ δάκτυλά σου καὶ κουλούριαστῷ ἀμέσως, αὐτὸ σημαίνει δι τὸ είμαι δυναμωμένη.

Τὸ λάχανο

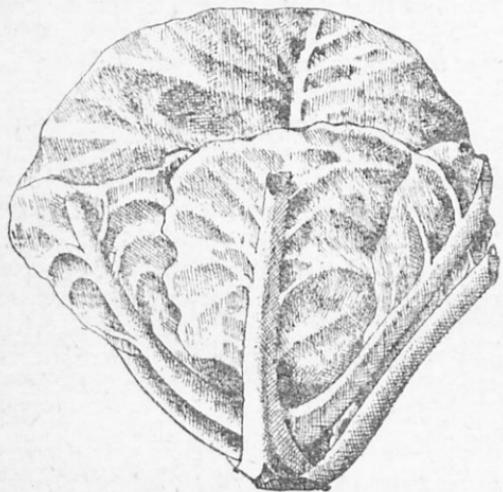
Τὰ φύλλα μου εἶνε μεγάλα, παχειά, ἀφράτα. "Όλο σάρκα καὶ ὅλο νερό. Καὶ τὰ κοτσάνια μου εἶνε πολὺ τρυφερά. Γιατί οἱ φίλες μου εἶνε πολλές καὶ λεπτές; Μὲ φυτεύετε πάντοτε στὸν κῆπο σας. Γιατί;

Κάθε πρωὶ ἔρχεσαι καὶ παρατηρεῖς προσεκτικὰ τὰ φύλλα μου ἀπὸ δλες τὶς μεριές. Τὰ σαλιγκάρια καὶ τὶς τριχωτὲς κάμπιες, ποὺ περπατοῦν στὰ φύλλα μου, τὶς πιάνεις μιὰ μιά, τὶς πηγαίνεις σὲ μιὰ γωνιὰ καὶ ἔκει τὶς σκοτώνεις. "Αμα δὲν ἔρθῃς νὰ μὲ καθαρίσης, βρίσκεις τὰ φύλλα μου γεμάτα τρύπες. Εἴμαι σᾶν κόσκινο! Γιατί;

Τὸν μῆνα Μάρτιο καλλιεργεῖς μὲ πολλὴ ἐπιμέλεια μιὰ γωνιὰ τοῦ κήπου σου. Σκάβεις βαθειά, σπάζεις τοὺς βώλους καὶ κάμνεις τὸ χῶμα πολὺ ψιλό, τὸ ἀνακατεύεις μὲ λίγη κοποιὰ καὶ σπέρνεις τοὺς σπόρους μου. Τὸν Ἀπρίλη φυτεύονταν ἄπειδα μικρὰ λάχανα, μὲ πολὺ μικρὲς

φιζίτσες καὶ μὲ δυὸ φυλλαράκια. Πῶς νὰ τραφῶ ἔτσι; Γι' αὐτὸ μὲ ποτίζεις καὶ μὲ περιποιεῖσαι 2 μῆνες καὶ περισσότερο ἀκόμη.

Τὸν μῆνα Αὔγουστο ἡ Σεπτέμβριο ἔχω μεγαλώσει. Ἐχω 4 ἔως 6 μικρὰ φύλλα. Σκάβεις τότε βαθειὰ τὸν κῆπο σου, σπάζεις τοὺς

σουν ἀφθονη τροφή;

Τὸν Ὁκτώβριο τὰ φύλλα μου εἶνε καὶ μεγάλα καὶ πολλά. Ἀρχίζουν τότε νὰ μαζεύονται πρὸς τὰ μέσα καὶ νὰ σφίγγωνται τὸ ἔνα ἔξι ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἔτσι γίνονται σᾶν τόπι. Τὰ ἀπέξι φύλλα μένουν πράσινα. Τὰ μέσα γίνονται ἀσπρα καὶ εἶνε πιὸ τρυφερά.

Μὲ τρῶτε ώμό. Νὲ κάμνετε σαλάτα. Μὲ μαγειρεύετε μὲ κρέας, μὲ ρύζι, μὲ κρεμμύδια (γιαχνύ). Ἐφάγατε ντολμάδες μὲ λάχυνο;

Δυναμωτικὸ δὲν είμαι. Ούτε θρεπτικό. Καθαρέζω δμως τὰ ἔντερά σου καὶ κάμνω τὸ ρύζι καὶ τὸ κρέας φαγητὰ εύκολοχώνευτα.

Σὲ 8 μῆνες γίνομαι τέλειο λέιχανο. Καὶ τότε με κόβεις. Ἄμα δμως θέλεις νὰ σου κάμω σπόρους, μὲ ἀφήνεις στὴν θέσι μου. Τὴν ἄλλη χρονιὰ ἀνοίγω τὰ φύλλα μου, πετῶ κλωνάρια, κάμνω ἀνθη καὶ ἀπὸ τὰ ἀνθη μου, ἀφθονο καρπό. Πόσα χρόνια μπορῶ νὰ ζήσω;

Τὸ κουνουπίδι, τὸ παραποῦλι, τὸ μπρόκολο, ή λαχανίδα καὶ ἄλλα εἶνε συγγενῆ μου λαχανικά.

βώλους, κάμνεις τὸ χῶμα ψιλό, τὸ ἀνακατεύεις μὲ κοποιὰ ἀπὸ τὸν στάβλο καὶ φτιάνεις βραγιές. Μὲ ξεροιξώνεις τότε μὲ πρόσοχὴ ἀπὸ τὸ σπορεῖο καὶ μὲ φυτεύεις στὶς βραγιές ἂθο πόντους μακριὰ τὸ ἔνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὅστερα ἀπὸ τὴν μεταφύτευσί μου αὐτὴ πρέπει τὰ φιζίδιά μου νὰ φρήσουν ἀφθονη τροφή. Πῶς μπορεῖς νὰ τὰ βοηθήσῃς γιὰ νὰ φοφή-

Τὸ σιτάρι

Στὰ παληὴὰ χορδιὰ μάζευες στάχνα ἄγρια. Ὅνα εἶδῶ καὶ ἔνα ἔκει.
Πῶς νὰ χριτάσῃς σὺ καὶ τὰ παιδιά σου; Ὅγιο, ποὺν ἡμουνα, σοῦ
ἔδινα σπόρο λίγο, μικρὸ καὶ σκούρο. Καὶ ἔκαμνες φωμὶ μαῦρο καὶ
πικρό. Τώρα βρίσκεις στάχνα πολλὰ καὶ πυκνά, ποὺν ἔχον σπόρους
μεγάλους, φουσκωμένους καὶ ξανθούς. Καὶ μ' αὐτοὺς κάμνεις φωμὶ
ἀφράτο, ἀσπρό καὶ νόστιμο. Τί ἔκαμες, γιὰ νὰ βρίσκης στάχνα πολ-
λὰ καὶ ἐκλεκτά;

Τὸ χῶμα εἶνε γεμάτο ἀπὸ ζωύφια, σκουλήκια, κάμπιες, μυῆγες,
ποὺν δὲν μ' ἀφήνουν νὰ μεγαλώσω καὶ νὰ δυναμώσω. Τὸν χειμῶνα
μὲ τὸ ἀλέτρι δργώνεις τὸ χωράφι, ποὺν θὰ μὲ σπείρῃς. Μὲ τὸ δργω-
μα αὐτὸ τὰ ζωύφια ἔχονται κοντὰ στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς. Τί πα-
θαίνουν τὰ ζωύφια αὐτὰ μὲ τὰ χιόνια καὶ τὸ πολὺν κρύο;

Στὸ δργωμένο χωράφι τὴν ἄνοιξι φυτρώνουν ἄγρια χόρτα, τὰ
ζιζάνια. Αὖτὰ τρῶνε τὴν τροφή μου. Γιατὶ τὴν ἄνοιξι δργώνεις πά-
λι τὸ χωράφι σου;

Καὶ μὲ τὰ δυὸ δργώματα ἔμειναν ἀκόμη στὸ χῶμα ζωύφια καὶ
φίζες ἀπὸ τὰ ζιζάνια. Ὁ ήλιος τοῦ καλοκαιριοῦ σκοτώνει τὰ ζωύφια
καὶ ξεραίνει τὶς φίζες αὐτές. Τί κάμνεις τὸ καλοκαΐδι, γιὰ νὰ βγάλῃς
στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς τὰ ζωύφια καὶ τὶς φίζες τῶν ζιζανίων;

Μὲ τὰ τρία δργώματα τὸ χῶμα καθαρίζεται, λιάζεται, αερίζεται,
τρίβεται καὶ γίνεται ἀφράτο, σᾶν τὸ στεγνὸ σφαγγάρι. Μὲ τὴν πρώ-
τη βροχὴ τοῦ Ὀκτωβρίου ροφῇ ἀφονο νερὸ καὶ εἶνε ἔτοιμο γιὰ νὰ
μὲ σπείρῃς.

Είμαι καὶ ἐγὼ ξωντανό, ὅπως τὰ ζῆσαι. Γι' αὐτὸ θέλω ἀέρα, ἥλιο
καὶ τροφή. Ἄμα μὲ σπείρῃς πυκνά, γίνομαι ἀδύνατο. Γιατὶ; Ἄμα
μὲ σπείρῃς ἀραιά, βγάζω πολλὰ βλαστάρια καὶ κάθε βλαστάρι κάμνει
στάχνι μεγάλο καὶ βαρύ. Ἐτσι σοῦ δίνω πολὺν μεγάλο εἰσόδημα. Σὺ
τὸ ξενύρεις αὐτὸ καὶ μὲ σπέρνεις ἀραιά. Καὶ τὴν ἄνοιξι μὲ σκαλίζεις,
ὅπως τὸ καλαμπόκι. Ἐτσι σοῦ δίνω ἀφονο καὶ ἐκλεκτὸ εἰσόδημα.

Ἄρρωσταίνω, ὅπως καὶ σύ. Φοβοῦμαι πολὺ δύο μικροσκοπικὰ
μανιτάρια, ποὺν δὲν μπορεῖς νὰ τὰ ἰδῆς μὲ τὸ μάτι, τὸν δαυλίτη
καὶ τὸν ἀνθρακα. Αὖτὰ κατάστρεψουν τὰ στάχνα μου καὶ χάνεις
τὸ εἰσόδημά σου. Σὺ τὸ ξενύρεις αὐτό. Καὶ γι' αὐτὸ τὴν ἄνοιξι φά-
χνεις μέσα στὸ χωράφι σου καὶ ὅπου βρῆς ταχνα μαυρισμένα ἢ
ἐντελῶς δρθια, τὰ μαζεύεις καὶ τὰ φίζεις στὴ φωτιά. Ὁ ξευπνος
γεωργὸς κάμνει κάτι καλύτερο: Ἄμα ξηραδοῦν καλὰ τὰ στάχνα,
μπινίνει στὸ χωράφι του καὶ μαζεύει τὰ μεγάλα στάχνα, ποὺν εἶνε πο-
λὺ γυρμένα. Τὰ πιὸ βαρειά. Τὰ στάχνα αὐτὰ τὰ τρίβει καὶ κρατεῖ σὲ
ἴδιαίτερο μέρος τοὺς μεγάλους καὶ φουσκωμένους σπόρους των.
Αὖτοὺς τοὺς σπόρους σπέρνει. Γιατὶ;

Ἄρρωσταίνω καὶ ἀπὸ σιναπίδι. Τὰ φύλλα μου τότε κιτρινίζουν

καὶ οἱ καρποί μου γίνονται μικροὶ καὶ φουσκωμένοι. Τὸ σιναπίδι γίνεται μὲ τὴν ὑγρασία, μὲ τὴν βροχὴν καὶ μέ τὴν ζέστη. Σὺ τὸ ξεύρεις αὐτό. Καὶ γι' αὐτὸ μὲ σπέρνεις ἀραιὰ γιὰ νὰ ἀερίζωμαι καὶ νὰ στεγνώνω. "Αν τὸ χωράφι ἔχει νερό, ἀνοίγεις αὐλάκια καὶ φεύγουν.

Πολλὲς φορὲς τὸ χωράφι, ποὺ μὲ σπέρνεις δὲν ἔχει παχὺ χῶμα καὶ δὲν κρατεῖ ὑγρασία. Ἐγὼ διμως τὴν ἀνοίξι χρειάζομαι πολλὴ τροφή. Καὶ γιὰ νὰ φορήσω τὴν τροφή μου, θέλω ὑγρασία. Γιατί οἱ φίλες μου εἶνε πολλὲς καὶ λεπτές; Καὶ γιατί πηγαίνουν πρὸς τὰ κάτω;

Οἱ τροφές μου σώνονται. Καὶ τότε γίνομαι ἀδύνατο καὶ σοῦ δίδω πολὺ λίγο σπόρο καὶ μικρὸ καὶ σουφρωμένο. "Ετοι πηγαίνουν οἱ κόποι σου χαμένοι. Γιατί φίλνεις στὸ χωράφι σου κοπριὰ ἢ χημικὸ λίπασμα;

Τὸ καλαμπόκι, δὲ βίκος, τὰ κουκιά, τὰ φεβίθια, ἢ φόβη, ἢ φακή, τὸ βαμβάκι δυναμώνουν τὸ χωράφι. Τὴν μιὰ χρονιὰ σπέρνεις τὸ χωράφι σου μὲ σιτάρι, τὴν δεύτερην χρονιὰ τὸ σπέρνεις μὲ βίκο ἢ μὲ βαμβάκι ἢ μὲ καπνό, τὴν τρίτην χρονιὰ τὸ σπέρνεις μὲ βίκο ἢ μὲ κουκιά ἢ μὲ φεβίθια ἢ μὲ φόβη ἢ μὲ φακή καὶ τὴν τετάρτην χρονιὰ πάλι μὲ σιτάρι ἢ κριθάρι. Γιατί;

Οἱ μικροὶ σπόροι μου εἶνε ζωντανοί. "Ας φαίνωνται ἔηροι. Τοὺς σπόρους μου αὐτοὺς τοὺς ἀποθηκεύεις στὴν ἀποθήκη σου. Καὶ φροντίζεις ν' ἀνοίγης συχνὰ τὰ παραθύρα τῆς ἀποθήκης σου αὐτῆς καὶ νὰ ἀνακατεύῃς τοὺς σπόρους μου μὲ τὰ χέρια σου ἢ μὲ ἕνα ξύλο πολλὴ ὥρα. Γιατί;

Σιτάρι ἀδελφωμένο

Τὸ ἔχριθάρι

Πολλές φορές τὸ ἄλενδρι μου τὸ ἀνακατεύεις μὲ σταρίσιο ἄλενδρι. Απὸ τοὺς σπόρους μου κάμνετὲ μπίρα καὶ σπίρτο.

“ΖΩΑ καὶ ΦΥΤΑ,, Δ

Εἶμαι συγγενῆς μὲ τὸ σιτάρι. Καὶ τοῦ μοιάζω σὲ πολλά. Στὴν φύσια, στὰ φύλλα, στὸ στάχυ. Εἶμαι ὅμως πιὸ δυναμωμένο ἀπὸ αὐτό. Τὸ καλάμι μου εἶνε πιὸ χοντρὸ καὶ τὰ φύλλα μου πλατύτερα καὶ οἱ σπόροι μου μᾶγαλύτεροι.

Τὸ σιτάρι ἔχει τοὺς σπόρους του μέσα σὲ πολὺ λεπτὲς φλοῦδες. Στὸ ἄλώνισμα οἱ φλοῦδες αὐτὲς φεύγουν καὶ οἱ σπόροι του γυμνώνονται. Ἐμένα οἱ σπόροι μου εἶνε μέσα σὲ φλοῦδες χοντρὲς καὶ εἶνε κολλημένοι μὲ τὶς φλοῦδες αὐτές. Στὸ ἄλώνισμα δὲν φεύγουν οἱ φλοῦδες ἀπὸ τοὺς σπόρους μου. Καὶ ἔτσι μὲ πηγαίνετε στὸ μῆλο μὲ τὶς φλοῦδες. Γιατὶ τὸ ἄλενδρι μου ἔχει πολλὰ πίτυρα;

Μὲ σπέρνετε στοὺς κάμπους, μὲ σπέρνετε καὶ στὰ βουνά. Καὶ στὰ ψηλὰ βουνά. Μὲ σπέρνετε καὶ σὲ μέρη ποὺ δὲ ξεμῶνας εἰνε πολὺ βαρύς. Πῶς ἀντέχω στὸ πολὺ κρύο;

Πολλὲς φορὲς μὲ σπέρνετε σὲ χωράφια μὲ παχεῖα χόματα καὶ μὲ κοπριὰ ἢ μὲ λίπασμα. Κάμνω τότε χοντρὸ καλάμι καὶ φύλλα πλατειά. Μόλις βγάλω στάχυ, μὲ θερίζετε, μὲ ἀφήνετε στὸν ἥλιο νὰ ξηραθῶ καὶ μὲ κάμνετε δεμάτια. Εἶμαι δὲ σανός.

Μὲ τὸν καρπὸ μου τρέφεις τὸν χοῖρο, τὴν κόττα, τὸ ἄλογο, τὸ μουλάρι, τὸ γαϊδουρὶ. Εἶνε δυναμωτικὸς δὲ καρπός μου.

Τὸ καλαμπόκι

"Εχω φύλλα πλατειὰ καὶ ἀφράτα. Ἀφράτο εἶνε καὶ τὸ καλάμι μου,

ἀφροᾶτοι καὶ οἱ καρποί μου ὅσο ἔίνε χλωροί. Γιατί ἔχω φίλες πολλές; Μέ σπέρνεις σέ χωράφια μέ παχὺ χῶμα. Προτιμῶ τὰ ποτιστικὰ χωράφια. Γιατί; Τὸ καλάμι μου, τὰ φύλλα μου καὶ οἱ καρποί μου ἔχουν πολὺ βάρος. **Ἐτσι** μπορεῖ ἔνας δυνατὸς ἀνεμος νὰ μέ ξεροιζώσῃ καὶ νὰ χάσῃς τὸ εἰσόδημά σου. Γιατί οἱ φίλες μου πηγαίνουν πρὸς τὰ κάτω καὶ εἶναι γύρω γύρω ἀπὸ τὸ καλάμι μου;

Μέ τὸ ἀλεῦντοι μου κάμνεις ψωμί. Τὴν μπομπότα, Δέν εἶνε τὸ ψωμί μου εὐκολοχώνευτο καὶ θρεπτικὸ δόσο τὸ σταρίσιο. Σέ ζεσταίνει ὅμως περισσότερο, γιατὶ ἔχει μέσα περισσότερο λίπος καὶ περισσότερη ζάχαρη. Μπομπότα τρῶνε δόσοι ζοῦν σέ ψηλὰ μέρη, δην κάμνει βαρὺ χειμῶνα. Γιατί;

Μέ σπέρδηντες τὸν Μάρτιο. Τὸν Αὔγουστο μέ θερίζεις. Πόσους μῆνες ζῶ; Μόλις φυτρώσω, μέ σκαλίζεις. **Ἄν** ἔχεις νερό, μέ ποτίζεις. Καὶ μέ ξαναποτίζεις. Μπορεῖς νὰ μέ σπείρῃς καὶ τὸν Μάιο καὶ τὸν Ἰούνιο ἀκόμη ἀμά ἔχεις ποιιστικὰ χωράφια.

Μέ σπέρδηντες ἀραιὰ 50 πόντους μακριὰ τὸ ἔνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. **Ἐτσι** δυναμώνω πολὺ καὶ σοῦ δίδω περισσότερο καρπό. Πολλές φορές μέ σπέρνεις πολὺ πυκνά, μοῦ φίγνεις ἄφθονο λίπασμα καὶ μέ ποτίζεις. **Ἐτσι** καρπὸ δέν μπορῶ νὰ σοῦ δώσω, σοῦ δίδω ὅμως ἄφθονα φύλλα, πλατειὰ καὶ τρυφερά, καὶ πολὺ τρυφερὰ καλάμια. Μέ αὐτὰ τρέφεις τὶς ἀγέλαδες σου καὶ σοῦ δίδουν ἄφθονο καὶ ἐκλεκτὸ γάλα. **Ἄν** δὲν θέλῃς νὰ μέ δώσῃς χλωρὸ στὶς ἀγέλαδες, μέ κόβεις, μέ ἔηραινεις στὸν ἥλιο, μέ δένεις εἰς δεμάτια καὶ μέ κάμνεις σανὸ γιὰ τὸν κέιμῶνα.

Είμαι ἐκλεκτὴ τροφὴ γιὰ τὴν κόττα, τὸ βῶδι, τὴν ἀγέλαδη, τὸ ἄλογο. Τί τροφὴ δίδετε στὸν χοῦρο, ἀμά θέλετε νά τὸν παχύνετε;

Σὸ ἕδιο χωράφι, πὸν μέ σπέρνετε, σπέρνετε καὶ τὸ μαυρομάτικο φασόλι. **Ἐτσι** ἀπὸ τὸ ἕδιο χωράφι ἔχετε δυὸ εἰσοδήματα.

Φασόλι

Είμαι ἡ δενδροφασούλινή. Ο καρπός μου εἶναι μακρὸς καὶ ἀδύνατος. Γιατί κοντὰ στὴν φίλα μου καρφώνεις μέσα στὸ χῶμα ἔνα ξηρὸ ξύλο μέ ξηρὰ καὶ γυμνὰ κλαδάκια;

Μοῦ ἀρέσει νὰ μεγαλώνω πρὸς τὰ πάνω. Καὶ πρέπει νὰ πιάνωμαι ἀπὸ ἔνα ξύλο, ἀπὸ ἔνα τοῖχο ἀπὸ ἔνα δένδρο. **Ἄν** βρῶ κοντά μου ἔνα κλαδί, τυλίγομαι σ' αὐτὸ καὶ στηρίζομαι πολὺ καλά. Στὸν τοῖχο ὅμως πῶς νὰ στηριχθῶ; **Ἔχει** δὲ βλαστός μου κάπου κάπου κάτι σὰν κλωστές. Είναι οἱ ψαλίδες μου. Τί μοῦ χρειάζονται οἱ ψαλίδες αὐτές;

"Εχω πολλὰ φύλλα. Τὰ φύλλα εἶνε τὰ πλεμόνια μου. Μὲ αὐτὰ

ἀναπνέω, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα φυτά. Γιὰ νὰ ἀναπνέουν τὰ φύλλα μου,

πρέπει νὰ τὰ βλέπει ὁ ἥλιος. Ἐχω δῆμος πολλὰ φύλλα καὶ τὸ ἔνα
ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἄλλο. Πῶς λοιπὸν θὰ ἰδῃ ὁ ἥλιος δῆλα μου τὰ φύλλα;
Σὲ κάθηται φύλλου μου ἔχω τρία μικρὰ φύλλα καὶ δηλὶ ἔνα με-
γάλο. Γιατί; Μὲ κυνηγοῦν οἱ κάμπιες καὶ τὰ σαλιγκάρια. Γιατί τὰ
φύλλα μου ἔχουν μικρές καὶ σκληρὸς τρίχες;

Πάνω στὴ ρίζα μου φυτρώνουν μανιτάρια. Μὲ τσιμποῦν καὶ πρί-
σκεται ἡ ρίζα μου. Κάμνει ἔξογκώματα. Κάθε ἔξόγκωμα ἔχει μέσα
κλεισμένο ἔνα μανιτάρι. Τὸ μανιτάρι αὐτὸν παίρνει τροφὴ ἀπὸ τὴν
ρίζα μου, παίρνει καὶ ἀπὸ τὸν ἀέρα. Οἱ ἀέρας περνᾷ τὸ χῶμα καὶ
φθύνει στὴν ρίζα μου. 'Απ' αὐτὸν τὸν ἀέρα τὸ μανιτάρι παίρνει τὸ
ἄζωτο, σπουδαία τροφὴ καὶ γι' αὐτὸν καὶ γιὰ μένα.

Τὰ μανιτάρια πεθαίνουν γρήγορα καὶ τότε ἡ ρίζα μου τρώγει τὰ
πεθαίνενα μανιτάρια καὶ δυναμώνει πολὺ. Ἔτσι δυναμώνω καὶ εγώ.
Μεγαλώνω καὶ καρπίζω μὲ πολὺ λίγη κοπούλα ἢ καὶ χωρὶς κοποιά.
Πῶς γίνεται αὐτό;

"Αμα Ἑηραθῶ, ἡ ρίζα μου εἶνε γεμάτη μανιτάρια πεθαίνενα. Τὰ
μανιτάρια αὐτὰ εἶνε πολὺ καλὴ τροφὴ γιὰ τὸ σιτάρι. Γιατί, ὅταν μὲ
κόβης, ἀφήνεις τὶς ρίζες μου μέσα στὸ χῶμα; Μανιτάρια ἔχουν στὶς
ρίζες των καὶ ὁ βῖκος, ἡ ρόβη, τὸ λαθοῦντι, τὸ μπιζέλι, ἡ φακή, τὸ
φεβίθι, τὸ κουκί. 'Ολα αὐτὰ εἶνε συγγενῆ μουν.

Μὲ κάμνεις σοῦπα. Τὸν χειμῶνα σοῦν ἀρέσει πολὺ ἡ φασούλαδα.
Μὲ μαγειρεύεις καὶ μὲ τὸ κρέας. Μὲ κάμνεις καὶ γιαχνί. Είμαι θρε-
πτικὴ τροφὴ καὶ ὑγιεινή.

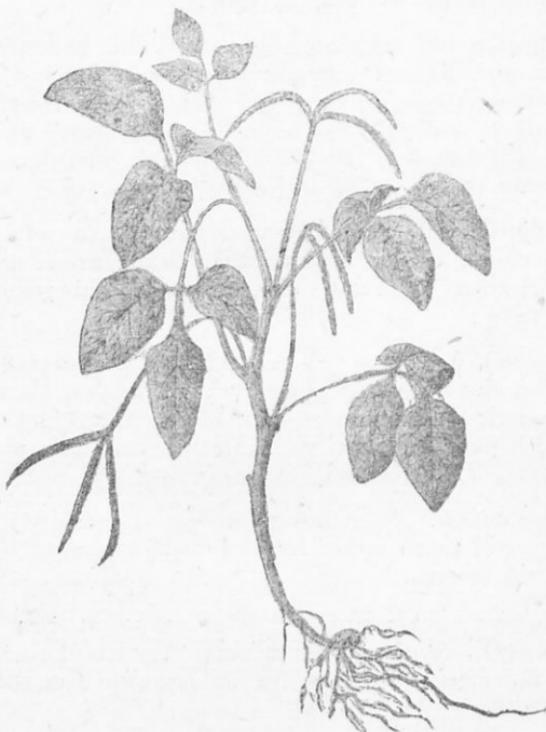
Μὲ μαγειρεύεις καὶ χλωρὸ μὲ τὰ φλούδια. Είμαι τότε πολὺ τρυ-
φερό. Στάζω νερό! Χλωρὸ δὲν είμαι πολὺ θρεπτικό, είμαι δῆμος εὐ-
κολοχώνευτο καὶ ὑγιεινό. Τὰ φασόλια μπαρμπούνια εἶνε νοστιμώτατα.

Είμαι τὸ ἀμπελοφάσουλο. Μὲ λέτε καὶ μαυρομάτικο καὶ γυφτο-
φάσουλο. Μὲ σπέρνετε τὸν Μάρτιο μὲ τὸ καλαμπόκι στὸ ἵδιο χωράφι.
Μὲ σπέρνετε καὶ σὲ χωριστὸ ἀπὸ τὸ καλαμπόκι. Μὲ σπέρνετε καὶ στὸν
κῆπο.

Είμαι φυτὸ μικρό, ἀλλὰ πολὺ προκομμένο. Σοῦ δίδω ἀφθονα φα-
σόλια ἀπὸ τὸν Μάιο ἔως τὸν Ὀκτώβριο. Κάθε ἑβδομάδα γέμιζω ἀπὸ
φασόλια. "Οσα φασόλι: θέλης νὰ μαγειρέψῃς τὸ καλοκαῖρι, τὰ κό-
βεις χλωρά. "Οσα θέλεις νὰ φυλάξῃς γιὰ τὸν χειμῶνα, τὰ ἀφήνεις καὶ
ξηραίνονται καὶ ὑστερα τὰ μαζεύεις. Δὲν είμαι ἐκλεκτό φαγητό, είμαι
δῆμος φθηνό καὶ θρεπτικό. Είμαι τὸ φαγητὸ τῆς φτωχολογιᾶς.

Ο βλαστός μου, τὰ φύλλα μου καὶ οἱ καρποί μου εἶνε ὅλα τρυφερά. Γιατί ἔχω πολλὲς καὶ λεπτές οὔζες; Προτιμῶ νὰ μὲ σπέρνετε στὸν κῆπο σας ἥ σὲ χωράφι ιὲ παχειὰ χώματα καὶ ποτιστικό. Γιατί;

Ἐχω φύλλα πλατειά, ποὺ στέκονται ἵσα πέρα. Τὸ πρωὶ ὁ ἥλιος μοῦ εἶνε εὐχάριστος. Καὶ τὸ ἀπόγευμα ἀργὰ μὲ εὐχαριστεῖ ὁ ἥλιος. Μὲ εὐχαριστεῖ καὶ μὲ ὀφελεῖ. Βοηθεῖ τὰ φύλλα μου νὰ ἀναπνέουν. Τὸ μεσημέρι ὅμως μὲ καίει. "Αν ἔλθης στὸ χωράφι σου τὸ μεσημέρι καὶ παρατηρήσῃς, θὰ ίδης ὅτι τὰ φύλλα μου εἶνε γυρισμένα πρὸς τὰ κάτω, σὰν νὰ είνε κρεμασμένα. Γιατί;

Τὴν νύκτα φένγει ἡ ζέστη ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ ἀνεβαίνει πρὸς τὰ πάνω. Καὶ ἡ ζέστη ἀντὶ βλάπτει πολὺ τὰ φύλλα μου. "Αν παρατηρήσῃς καὶ τὴν νύκτα, θὰ ίδης ὅτι τὰ φύλλα μου εἶνε πάλι κρεμασμένα πρὸς τὰ κάτω. Γιατί :

Τὸ κουκί

Μὲ σπέρνεις στὸν κῆπο σου καὶ στὸ χωράφι σου. Καμιὰ φορὰ μὲ

φυτεύεις καὶ στὸ ἀμπέλι σου, μέσα στὸν λάκκο, ποὺ φίχνεις τὴν κοπριὰ γιὰ τὸ κλῆμα.

Οποὺ δὲν κάμνει πολὺ κρύο τὸν χειμῶνα, μὲ σπέρνετε τὸν Ὁκτώβριο ἢ Νοέμβριο. Οποὺ κάμνει βαρὺν χειμῶνα, μὲ σπέρνετε τὸν Μάρτιο. Στὸν κῆπο σας μὲ σπέρνετε καὶ τὸν Σεπτέμβριο. Στὰ ποτιστικά σας χωράφια μπορεῖτε νὰ σπείρετε καὶ τὸν Μάιο.

Ο βλαστός μου εἶνε τρυφερός. τὰ φύλλα μου πολλὰ καὶ οἱ καρποί μου πολλοί καὶ μεγάλοι. Έχω λοιπὸν βάρος πολὺ καὶ, καθὼς είμαι

φουντωτό, μπορεῖ ὁ δυνατὸς ἄνεμος νὰ μὲ ξερούζωσῃ. Γι' αὐτὸν οἱ φίξεις μου εἶνε χοντρὲς καὶ διχαλωτές.

Τὰ πολλὰ νερὰ μὲ βλάπτουν. Μὲ βλάπτει καὶ ἡ ξηρασία. Σὲ χωράφι, ποὺ ἔχει λίγο χώμα ἢ ἄμμο ἢ χαλίκια, δὲν μπορῶ νὰ προκόψω. Πῶς λοιπὸν πρέπει νὰ εἶνε τὸ χωράφι, ποὺ θὰ μὲ σπείρη;

Πολὺ μοῦ ἀρέσει ἡ κοποιά. Αγ δὲν ἔχετε κοποιά, μοῦ φίχνετε κητικὸ λίπασμα. Άμα μεγαλώσω λίγο, μὲ σκαλίζεις. Αργότερα μὲ ξανασκαλίζεις. Γιατί;

Μοῦ ἀρέσει νὰ γίνωμαι ψηλὸ καὶ νὰ βγάζω πολλὰ φύλλα. Αὐτὸ δῆμος μὲ ἀδυνατίζει καὶ δὲν καρπίζω. Έτσι μπορεῖς νὰ χάσης τὸ εἰσόδημά σου. Γιατί μὲ κορφολογῆς;

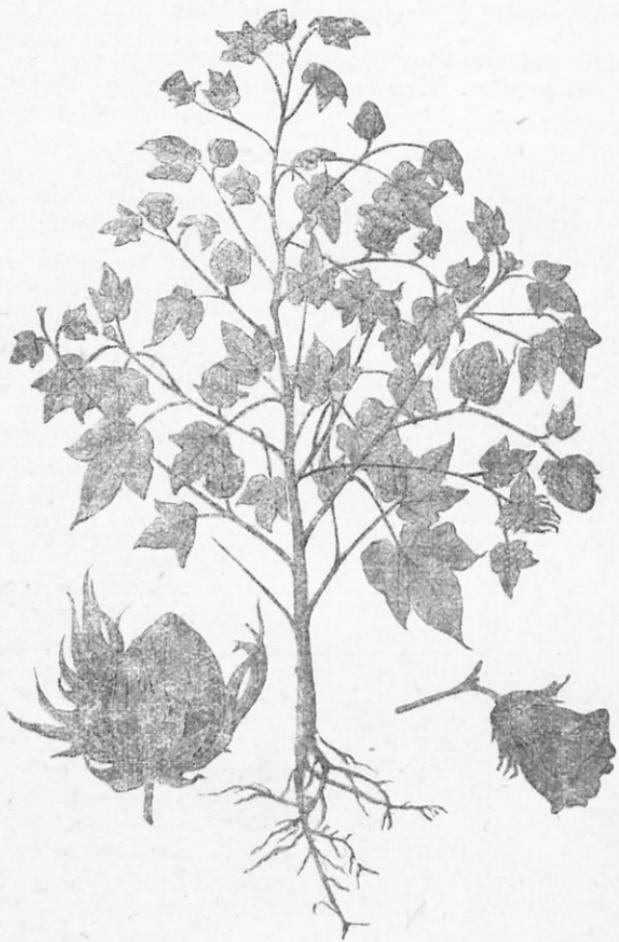
Τὸ φασόλι εἶνε καλύτερη τροφὴ ἀπὸ μένα. Καὶ ὅμως ἐγὼ είμαι νόστιμο καὶ θρεπτικό. Είμαι καὶ φθηνότερο ἀπὸ τὸ φασόλι. Ποιοὶ ἀνθρώποι μὲ προτιμοῦν;

Η ἀγελάδα, ἡ κατσίκα, ἡ προβατίνα μὲ τοῶνε μὲ πολλὴ δρεξὶ καὶ κάμνοντας τότε ἀφθονο γάλα.

Τὸ βαμβάκι

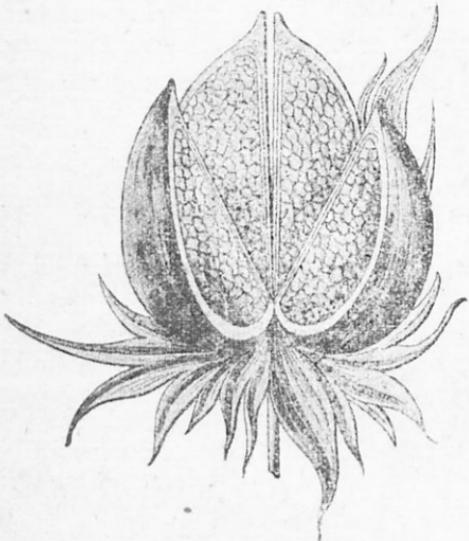
Τὰ περισσότερα ὑφάσματα γίνονται ἀπὸ τις κλωστίτσες μου. Εἶνε τὰ βαμβακερὰ ὑφάσματα. Καὶ στὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα βάζεις κλωστές βαμβακερές. Καὶ στὰ λινὰ καὶ στὰ μάλλινα. Οἱ περισσότερες κλω-

στές, ποὺ δάβεις ἔινε βαμβακερές. Καὶ τὸ βαμβάκι τοῦ φαρμακέίου ἐγὼ σοῦ τὸ δίδω. Καὶ τὸ βαμβάκι, ποὺ ἔχεις γεμίσει τὸ πάπλωμά σου.

Γίνομαι ψηλὸ ὡς ἔνα μέτρο. Καὶ κάμνω πολλὰ κλαδιά. Καὶ φουντώνω. Ὁ δυνατὸς ἄνεμος μπορεῖ νὰ μὲ ἔρωτιζώσῃ. Γιατὶ ἔχω χοντρές καὶ διχαλωτὲς φίλες.

Μοῦ ἀρέσουν τὰ πολλὰ ποτίσματα¹. Μεγαλώνω καὶ σὲ μερι ξερικά.
Ἐκεῖνο δύμως, ποὺ θέλω πάντοτε, εἰνε χῶμα πολὺ, ἀφρᾶτο καὶ κοπρισμένο. Ἀμα φυτρώσω καὶ μεγαλώσω, μὲ ἀραιώνεις καὶ μὲ σκαλίζεις καὶ μὲ κορφολογῆς. Ἀμα βγάλω ἄνθη, μὲ ξανακορφολογῆς.

Γιατὶ μὲ ὠφελεῖ τὸ κορφολόγημα;

Τὰ ἄνθη μου κάμνουν γαρποὺς σὰν καρούδια. Μέσα σὲ κάθε καρούδι είνε οἵ σπόροι μου. Κάθε σπόρος μου εἴνε κλεισμένος μέσα σὲ ἀπειρες ἀσπρες καὶ λεπτὲς κλωστίτσες. Ἐτσι τὸ καρούδι μου εἴνε γεμάτο ἀπὸ κλωστίτσες.

Οταν ἡμουν ἄγριο, κανένας δὲν μὲ πρόσεχε. Κανένας δὲν ἐμάζευε τοὺς καρποὺς μου. Ἐπεφταν λοιπὸν οἱ σπόροι μου δλοι στὸ ὕδιο μέρος πολὺ κονιὰ δ ἔνας μέ τὸν ἄλλο.

Πῶς λοιπὸν νὰ ζήσουν

ἔτσι; Τοὺς είπα νὰ πηγαίνουν μακριὰ ὁ ἔνας ἀπὸ τὸν ἄλλο καὶ ἐκεὶ νὰ φυτρώιουν, γιὰ νὰ ἔχουν πολὺ τροφή. Πῶς νὰ πᾶνε δύμως μακριά; Είχαν φτερά;

Ἀμα ἔχαδη τὸ καρούδι μου, σκάζει. Καὶ ἀμέσως ξεχωρίζουν οἱ σπόροι μου κλεισμένοι ὁ καθένας μέσα στὶς κλωστίτσες μου. Φυσοῦ τότε ὁ ἀνεμος καὶ τὸν πηγαίνει μακριά. Ἐτσι μπορεῖς νὰ χάσῃς τὸ εἰσόδημά σου.

Τὰ ἄνθη μου δὲν τὰ βγάζω μονομιᾶς. Καὶ γι' αὐτὸ οἱ καρποὶ μου δὲν ὀριμάζουν μονομιᾶς, ἀλλὰ λίγοι σήμερα, λίγοι αὔριο, ἄλλοι μεθαύριο καὶ ἄλλοι ἀργότερα. Σὺ τὸ ξεύρεις αὐτό. Γιατὶ κάθε πρωὶ ἔχεσαι στὸ χωράφι, ποὺ εἶμαι σπαρμένο, καὶ ψάχνεις κιθε βαμβακιά; Ἐχεις μηχανή, ποὺ ξεχωρίζει τὶς κλωστίτσες ἀπὸ τοὺς σπόρους μου. Καὶ τὶς κλωστίτσες μου τὶς στέλλεις στὸ ἐργοστάσιο, ὅπου καθαρίζονται, στρίβονται πολλὲς μαζὶ καὶ γίνονται μακριές κλωστές. Γίνονται νήματα.

Τὸν σπόρους μου τοὺς πηγαίνεις στὸ πιεστήριο καὶ βγάζεις λάδι. Μέ τὸ λάδι μου φτιάνεις σαπούνια, καίεις τὸ λυχνάρι σου, ἀλειφεις τὶς μηχανές σου. Ὁ, τι μένει ἀπὸ τὸ λάδι, εἰνε ἡ πίττα μου. Ἡ βαμβακόπιττα. Αὐτὴ τὴν τρῶνε τὰ ζῶα καὶ παχαίνουν. Τὴν τρῶνε καὶ οἱ ἀγελάδες καὶ κάμνουν πολὺ γάλα.

Η πατάτα

Μέ τοῦτε ψητή, τηγανητή καὶ μαγιευμένη. Μέ μαγιευέτε μέ τὸ κρέας ἢ μέ τὴν κρεμμύδια. Μέ βροῦτε μέ τὸ φάροι, μέ φτιάνετε πουρέ, σαλάτα. Ἀπὸ τῆς σάρκα μου κάμνετε καὶ γλυκά, βγάζετε καὶ σιρόπι, καὶ σπίρτο. Βγάζετε καὶ κόλλα. Μέ ξηραίνετε καὶ υστερα μὲ τοίβετε καὶ κάμνετε τὸ πατατάλευρο. Στήν αγελάδα, στὴν κατσίκα, στὴν προβατίνα δίδω πολὺ γόλα. Παχαίνω τὸν χοΐρο.

Εἶμαι εὐκολοχώνευτη, ύγιεινή, θρεπτική. Ἄμα τοῦτε πολλές πατάτες, χρειάζεσθε λίγο φωμί. Ἐγὼ είμαι καὶ ψωμί καὶ φαγητό. Καὶ εἶμαι καὶ φτηνή. Εἶμαι ἡ τροφὴ τῆς φτωχολογίας.

Τὸ σῶμα μου ἔχει μάτια. Διαλέγεις πατάτες μικρὲς σὰν τὸ αὐγό, ἀλλὰ γερές καὶ βαρέτες. Αὐτές τὶς πατάτες τὶς φυτεύεις στὸ χωράφι σου 40 πόντους μὲ κριὰ τὴν μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Μερικοὶ γεωργοὶ μὲ κόβουν κομμάτια καὶ φυτεύουν κάθε κομμάτι χωριστά. Αὐτὸ δὲν είνε σωστό. Ἄμα μέ χωρίσης σέ κομμάτια, ἀδυνατίζω καὶ δίδω λίγο εἰσόδημα.

Ἄπὸ τὴν πατάτα, ποὺ θὰ φυτέψῃς πρῶτα βγαίνουν βλαστοί. Αὗτοὶ μεγαλώνουν πρὸς τὰ πάνω καὶ φυτώνουν. "Υστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἡ πατάτα βγάζει φύλλα. Χωρὶς φύλλας δὲν είνε σωστοί; Ποῦ εὑρισκαν τροφὴν;

"Υστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἡ πατάτα βγάζει βλαστοὺς καὶ μέσα στὸ χῶμα. Καὶ οἱ βλαστοὶ αὐτοὶ σιγὰ σιγὰ γίνονται νέες πατάτες. Τὰ νέα αὐτὰ πατατάκια δέν είνε πολὺ βαθειά. Μιὰ δυνατὴ βροχή, μπορεῖ νὰ παρασύῃ τὸ χῶμα καὶ νὰ ξεσκεπαστοῦν καὶ νὰ χαλάσουν. Σὺ τὸ ξεύρουν αὐτό. Καὶ ἂμα μεγαλώσουν οἱ βλαστοί μου, τοὺς βυθίζεις στὸ χῶμα καὶ τοὺς σκεπάζεις. Ἐκεῖ βγάζουν φύλλας καὶ συγκρατοῦν τὸ χῶμα. "Ετοι τὰ πατατάκια είνε πάντοτε σκεπασμένα.

Οἱ βλαστοί μου, τὰ φύλλα μου καὶ τὰ πατατάκια μου είνε δόλα τρυφερά. Ἐχω καὶ πολλά καὶ πυκνά φύλλα. Γιατὶ οἱ φύλλα μου είνε πολλές, λεπτές καὶ πυκνές; Τὰ φύλλα μου πρέπει νὰ τὰ βλέπῃ δῆλος. Γιατὶ τὰ κοτσάνια τῶν φύλλων μου γέροντον στὰ πλάγια;

"Ἐνα μικροσκοπικὸ μανιτάρι τρυπώνει στὸ φύλλο μου. Είνε δὲ

ρονόσπορος. Μέσα στὸ φύλλο μου κάμει σπόρους. Οἱ σπόροι βγαίνουν καὶ κολλοῦν στὴν κάτω ἐπιφάνεια τοῦ φύλλου μου. Ἐκεῖ φαίνονται σὰν χρυσοῦ. Οἱ ἀέρας σκορπᾷ τοὺς σπόρους αὐτοὶς σ' ἄλλα φύλλα. Καὶ ἄμα πέσῃ νερῷ στὰ φύλλα αὐτὰ φυτρώνουν νέα μανιτάρια. Ποῦθὰ τρυπώσουν τὰ νέα αὐτὰ μανιτάρια; Τὰ μανιτάρια μαραίνουν τὰ φύλλα μου καὶ ἔτσι ἔρησινομαι δλόκληρη καὶ σὺ χάνεις τὸ εἰσόδημά σου. Σὲ στεγγὰ φύλλα οἱ σπόροι τοῦ μανιταριοῦ καταστέφονται. Γιατὶ μὲ φυτεύεις ἀραιὰ 40 πόντους τὴν μιὰ πατάτα ἀπὸ τὴν ἄλλη; Καὶ ἄμα φυτρώσουν στὸ χωράφι ζεζάνια, γιατὶ τὰ βγάζεις; Καὶ ἄμα βρὲξῃ γιατὶ ἔρχεσαι καὶ μὲ τινάζεις καλά;

Ζῶ 3 μῆνες. Ὑστερα τὰ φύλλα μου δοχίζουν νὰ μαραίνονται καὶ νὰ κιτρινίζουν. Τὸ ζουμὶ τοὺς γυρίζει στὶς ρίζες μου. Στὶς ρίζες μου γυρίζει καὶ τὸ ζουμὶ τῶν βλαστῶν μου. Ἐτσι ἔρησινονται καὶ αὐτοὶ. Σέ λίγες ἡμέρες καὶ ἀπὸ τοὺς σκεπτισμένους βλαστούς μου τὸ ζουμὶ πηγαίνει στὶς πατάτες καὶ ἔτσι αὐτές γίνονται ἀφράτες καὶ ἐκλεκτές. Ὁ καλὸς γεωργὸς τὸ ξεύρει αὐτὸ καὶ γι' αὐτὸ ἀφήνει νὰ ἔρησιν χαλῶ καλὰ καὶ ὑστερα ἀπὸ μιὰ ἑβδομάδα σκάβει καὶ μαζεύει τὶς καλογινωμένες πατάτες.

Μὲ φυτεύεις τὸν Φεβρουάριο, τὸν Μάρτιο καὶ τὸν Ἀπρίλιο. Καὶ μὲ μαζεύεις τὸν Ἰούνιο καὶ τὸν Ἰούλιο. Εἶμαι τότε ἡ πρώιμη πατάτα. Μὲ φυτεύεις καὶ τὸν Ἰούλιο καὶ τὸν Αὔγουστο καὶ μὲ μαζεύεις τὸν Νοέμβριο καὶ τὸν Δεκέμβριο. Εἶμαι ἡ ὄψιμη πατάτα. Ἄμα τὸ χωράφι εἶνε ποτιστικό, μπορεῖς νὰ μὲ φυτέψῃς στὸ ίδιο χωράφι δυὸ φορὲς τὸν χρόνο. Εἶμαι ἡ δίφορη πατάτα.

Τὸν καϊδό, πὸν μὲ μαζεύεις, πολλὲς πατάτες εἶνε ἀρρωστιάρικες. Αὐτὲς τὶς δίδεις στὰ ζῷα καὶ τὶς τρῶνε. Ἀλλες πάλι εἶνε κτυπημένες ἀπὸ τὴν ἀξίνη. Αὐτὲς τὶς στλίεις ἀμέσως στὴν ἀγορὰ νὰ πωληθοῦν, γιατί, ἀν μείνουν λίγες ἡμέρες, θὰ σαπίσουν.

Καὶ στὴν ἀποθήκη μπορῶ νὰ σαπίσω. Μὲ πειράζει πολὺ ἡ ὑγρασία, τὸ πολὺ κρύο, ἡ μεγάλη ζέστη. Πῶς πρέπει λοιπόν νὰ εἶνε ἡ ἀποθήκη μου;

Ἡ σάρκα μου τρέαει τὸν βλαστό μου χωρὶς νὰ ἔχω ρίζα. Ἐτσι τὴν ἀνοιξι μπορῶ νὰ βγάλω βλαστοὺς καὶ μέσα στὴν ἀποθήκη. Γιατὶ μὲ ἔνα μαχαιράκι μοῦ βγάζεις τὰ μάτια;

Τὸ ρύζι

Μὲ τρῶτε μαγειρεύενο. Μὲ μαγειρεύετε μὲ τὸ κρέας, μὲ σπανάκι, μὲ ρεβύθια, μὲ ντομάτα. Μὲ κάμνετε σούπα, ντομάτες γεμιστές. Εἶμαι τὸ πιό εὐκολοχώνευτο φαγητό σας. Εἶμαι καὶ θρεπτικό καὶ δυναμωτικό.

Μὲ τοὺς σπόρους μου κάμνετε ἀλεύρι, μπίρα, πούντρα ἐκλεκτὴ καὶ σπίρτο. Μὲ τὸ ἄχυρό μου κάμνετε χαρτί. Μὲ τὰ καλάμια μου φτιάνετε ὠραῖα ψάθινα καπέλλα.

‘Ο βλαστός μου εἶνε καλάμι. Πόσους κόμπους ἔχει; Τί οχῆμα
ἔχουν τὰ φύλλα μου; Τό κάθε στάχυ μου πόσους σπόρους νὰ ἔχῃ;

Γεννήθηκα στὴν Κίνα. Ἀγριο, ποὺ ἡμουν, φύτρωνα μέσα στοὺς
βάλτους. Μοῦ ἀρέσει πολὺ τὸ νερό. Γιατί μὲ σπέρνετε σὲ μέρη χα-
μηλὰ καὶ κοντὰ στὸ ποτάμι, στὸ ρέμα, στὴν λίμνη, στὴν πηγή;

Καπνός

Από τὰ φύλλα μου κάμνετε τὰ τσιγάρα καὶ τὰ πούρα, ποὺ καπνίζετε. Κάμνετε καὶ τὸν ταμπάκο, ποὺ ροφοῦν οἱ γῆραι μὲ τὴν μύτη τους. "Ολος δὲ κόσμος καπνίζει. Πολὺ λίγοι εἶνε ἔκεινοι ποὺ διν καπνίζουν.

Τό κάπνισμά μου σὲ βλάπτει, μὲ καπνίζεις δῆμος γιὰ τὸ ἄρωμά μου. "Αμα κάμω πολὺ μεγάλα καὶ πολὺ παχειά φύλλα, χάνω τό ἄρωμά μου. Καὶ κάμνω τέτοια φύλλα, αμα μὲ φυτέψετε σὲ μέρη μὲ πολλὴ δηρασία ἥ μὲ νερά. Σὺ θιλεῖς νὰ κάμνω καὶ μεγάλα φύλλα καὶ μὲ ἄρωμα. Αὐτό μπορεῖ νὰ γίνῃ σὲ χωράφι μὲ παχειά χώματα, ποὺ νὰ κρατοῦν δηρασία, δηλ. διαρ. νὰ ἔχουν νερά. Μοῦ ἀρέσει πολὺ τό κοκκινόχωμα. Πρό παντων δῆμος θέλω χῶμα μὲ πολὺ ἀσβέστι. "Αν τό χωράφι ποὺ θὰ μὲ φυτέψης, βλέπη πρός δύσι, γίνομαι καλύτερος.

Θέλω χῶμα ἀφράτο καὶ ψιλοτριμμένο ποὺ νὰ περνᾷ εὔολα δὲ ἀέρας, δὲ ἥλιος καὶ τό νέρδο. Πώς μπορεῖς νὰ κάμης ἀφράτο τό χῶμα ποὺ θὰ μὲ φυτέψης;

Τόν Ἱανουαρίο σὲ μὰ γωνιὰ τοῦ κήπου σου, στό σπο-

ρεῖο, σπρωνεῖς τόν σπόρο μου δύο μπορεῖς πιό ἀδαιά. Τὸν πατεῖς ἐλαφρὰ καὶ τόν ποτίζεις. Φυτρώνουν τότε πολλὰ μικρὰ φυτά. Τὴν νύκτα τὰ σκεπάζεις, γιὰ νὰ μὴ τὰ ξηράνῃ τό κρόνο. Τόν Μάιο τό καθένα θά ἔχῃ 4 ἔως 5 φύλλα. Τὰ ξεροιζώνεις τότε μὲ προσοχὴ καὶ τὰ φυτεύεις στό δρυγωμένο καὶ τοπροσμένο χωράφι καὶ μακριὰ 30 πόντους τό ἔνα ἀπό τό ἄλλο. Τὰ σκαλίζεις ἀργότερα καὶ τὰ ξανασκαλίζεις.

Τὰ φύλλα μου μεγαλώνουν τό καλοκαῖτο, μέσα στὴν μεγάλη ζέστη. Σὲ μέρη ξερικά, μέσα στό καμίνι τοῦ καλοκαιριοῦ, ἔνα πρᾶγμα περι-

μένω : Πότε θὰ βρέξῃ. Τὰ φύλλα μου πρός τὸ μέσα μέρος γίνονται ταὶ σὰν αὐλάκι, ποὺ πηγαίνει κατὰ τὴ ρίζα μου. Γιατί ;

Τὰ φύλλα μου ἔχουν μέσα δηλητήριο, τὴν «νικοτίνη». Καί ὁ καρπός μου ἔχει τρίχες σκληρές. Τί μοῦ χρειάζονται αὐτὰ τὰ πράγματα ;

Φοβοῦμαι πολύ τίς κάμπιες, τὰ σαλιγκάρια, τὴν ἀκρίδα, τὴν μέλιγκρα. Νὰ μὲ φαντίσης μὲ φάρμακα δὲν μπορεῖς, γιατί μὲ τὸ οάντισμα χάνω τὸ ἄρωμά μου. Σύ, πρό τοῦ μὲ φυτέψης, φροντίζεις νὰ καθαρίζης τὸ χωράφι σου καλὰ καὶ ἀπό ὅλα τὸ ζωύφια. Γιατί ;

“Αν θέλης νὰ μεγαλώσουν τὰ φύλλα μου καὶ νὰ ἔχουν βαρεία μυρωδιά, κορφολογῆς τούς βλαστούς μου. ”Αν θύμως θέλης νὰ ἔχω λεπτό ἄρωμα, τούς ἀφίνεις καὶ βγάζουν ἄνθη καὶ κάμνουν καιρούνς.

Τόν Ιούνιο ἡ Ιούνιο στὰ κάτω φύλλα μου παρουσιάζονται κίτρινες βούλες. Γέροντον τότε πρός τὰ κάτω καὶ τὰ κοτσάνια των ξηραίνονται. Γὰ φύλλα αὐτὰ εἶνε ώριμα, καὶ ἔρχεσι σύ καὶ τὰ μαζεύεις. Σὲ λίγες ήμέρες ξανάρχεσαι καὶ μαζεύεις τὰ φύλλα ποὺ εἶνε ψηλότερα. Αὐτό τὸ μάζεμα γίνεται 5 φορές. Τό τελευταῖο μάζεμα δίδει τὰ καλύτερα φύλλα. Τὰ πιὸ μακριὰ καὶ τὰ πιὸ ἀρωματισμένα.

“Αμα μαζέψης δλα τὰ φύλλα, διαλέγεις τὰ καλύτερα καὶ τὰ βάζεις χωριστά. Τὰ πεονᾶς κατόπιν σὲ κλωστὲς καὶ τὰ κρεμᾶς σὲ σχοινί. Μιά ήμέρα τά ἀφήνεις στὴ σκιά, κατόπιν τά βγάζεις στὸν ήλιο. ”Αν ὁ ηλιος καίει πολύ, τά σκιάζεις.

Τά μαζεμένα αὐτά φύλλα κατά τὸ φυτινόπωρο φοροῦν ὑγρασίαν ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ μαλακώνονται. Τά κολλᾶτε τότε τὸ ἔνα μὲ τὸ ἄλλο καὶ κάμνετε μικρά δέματα καὶ τά ἀποθηκεύετε σὲ μέρος ὑγρό. Πάνω σὲ κάθε δέμα βάζετε ἔνα μικρὸ βάρος καὶ τά ἀφήνετε ἐκεὶ 6 μῆνες ἢ καὶ ἔνα ἔτος. Τά μετιφέρετε ὕστερα στὸ καπνεργοστάσιο, τά κόβετε μὲ μηχανὲς καὶ τά κάμνετε τσιγάρα.

Η συκιά

“Εχω φύλλα μεγάλα καὶ ἀφράτα. Εἰνε καὶ πυκνά τά φύλλα μου. Κάθε φύλλο μου ἔχει καὶ ἔνα τρυφερὸ κοτσάνι. Τρυφερὸν εἶνε καὶ ἡ φλοιόδα τοῦ βλαστοῦ μου. Οἱ κυροὶ μου εἶνε ὅλο σάρκα. Πολὺ θά ήθελα νά ζοῦσα στὸν κῆπο σας. Γιατί ;

Στὸν κῆπο σας φυτεύετε λαχανικά. Ὅπως δὲ τὰ φυτά, ἔτσι καὶ τὰ λαχανικά θέλουν πολὺ ἥλιο. Γιατί μὲ φυτεύετε στά χωράφια σας καὶ δχι στοὺς κήπους σας;

Ἄμα πέσῃ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου πάνω στά φύλλα σου, ἀναπνέω,
ὅπως ἀναπνέετε καὶ σεῖς μὲ τὸ στόμα σας καὶ μὲ τὰ πλεμόνια σας.

Τά φύλλα μου σιρέφουν τὴν ἐπάνω ἐπιφάνειά των πρὸς τὸν ἥλιο.
Γιατί;

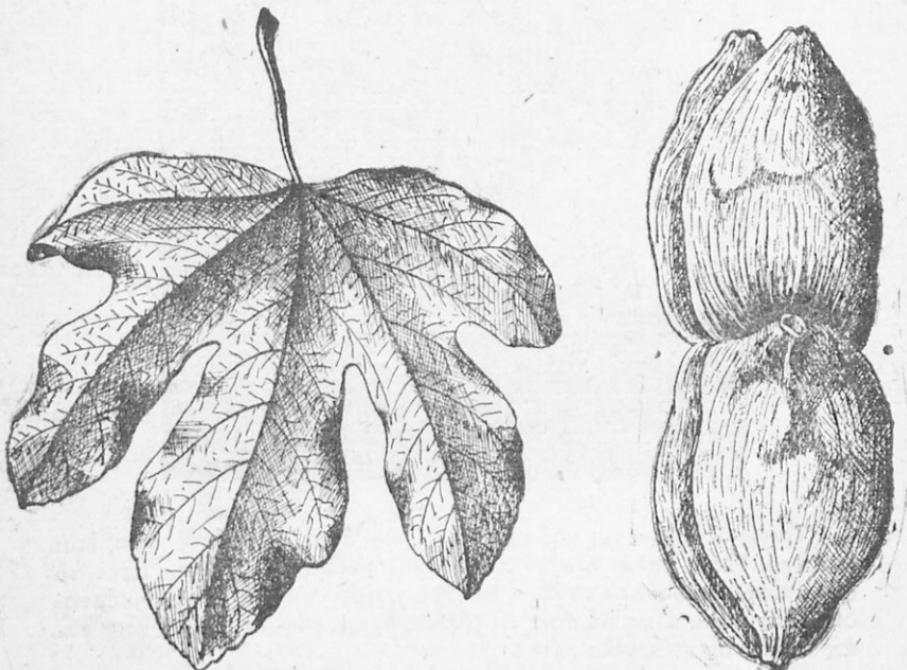
Από τὰ πλατειά, τά πυκνά καὶ τά ἀφράτα φύλλα μου ἔξατιζεται πολὺ νερό. Καὶ γιά νά μεγάλώσω τοὺς καρπούς μου, πρέπει νά παίρω πολλὴ τροφὴ ἀπὸ τὸ χῶμα. Καὶ γιά νά τὴν παίρω, πρέπει τὸ χῶμα νά είνε ὑγρό. Πῶς κατορθώνω νά βρίσκω ὑγρασία μέσα στά ξερικά χωράφια;

Τὸν χειμῶνα πέφτουν τά φύλλα μου. Κόβεις τότε δσες κορφὲς μου θέλεις. Διαλέγεις τὶς πιὸ δυναμωμένες μὲ μάκρος 30 πόντους τὴν κάθε μιά. Ἀνοίγεις ἔνα λάκκο στὸ κῆπο σου καὶ τὶς βάζεις ἔλες μέσα μαζὶ καὶ τὶς σκεπάζεις. Τὴν ἄνοιξι τὶς φυτεύεις στὶς βραγιές τοῦ κήπου σου μακρ ἀ 80 πόντους τὴν μιά ἀπὸ τὴν ἀλλην. Ὅστερα ἀπὸ 2 χρόνια ἔχεις πολλές μικρές συκιές. Τὶς ξεροίζωνεις τὴν ἄνοιξι καὶ τὶς φυτεύεις στά χωράφια σου μακριά 30 μέτρα τὴν μιά ἀπὸ τὴν ἀλλην.

Γιά νά μεγαλώσουν τά σῦκα μου καὶ νά ώριμάσουν, πρέπει νά παίρω τροφὴ ἀπὸ τὸ χῶμα, ποῦ είμαι φυτεμένη. Καὶ ἂν σωθῇ ἡ τροφὴ ἀπὸ τὸ χῶμα αὐτό;

“Αμα είμαι δυναμωμένη, σοῦ δίδω 100 δκάδες χλωρὸν σῦκα. ”Αν αὐτὰ τὰ λιάσης, ἔχεις 30 δκάδες ξηρά.

Τὰ σῦκα μου είνε γλυκὰ καὶ πολὺ θρεπτικά. Στὸ ἔξωτερικὸν ζητοῦν πάντοτε Ἑλληνικὰ σῦκα καὶ τὰ ἀκριβοπληρώνουν. Στὴν Κύμη τὰ σῦκα μου τὰ σχίζον χλωρὰ καὶ τὰ λιάζονν. “Υστερα τὰ κολλοῦν δύο δύο καὶ τὰ τοποθετοῦν μὲ τάξι μέσα σὲ μεγάλα καλάθια. Τὰ σῦκα τῆς Κύμης είνε τὰ καλύτερα δλου τοῦ κόσμου. Στὴν Ἀθήνα τὰ ἀγοράζοντας ἀκριβώτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο είδος σύκων.

Ξηρὸν σῦκο Κύμης

Η έληξ

“Οπως οι ἀνθρωποι καὶ τὰ ζῆντα θέλουν ἄερα, ὥλιο καὶ φῶς, ἔτσι καὶ ἐγώ. Ἐχω δμως κλαδιὰ πυκνὰ καὶ φύλλα πυκνότερα. Ἔτσι τὸ οὖν μπαίνει μπροστὰ στὸ ἄλλο καὶ τοῦ κρίβει τὸν ὥλιο καὶ τοῦ ἐμποδίζει τὸν ἄερα. Πῶς μπορεῖς νὰ μὲ βοηθήσῃς, γιὰ νὰ ἔχουν ὥλιο καὶ ἄερα δλα μου τὰ φῦλλα;

Ζῶ πολλὰ χρόνια. Οὔτε κι' ἐγὼ ξεύρω πόσα. Πολλὰ κλαδιά, ποὺ εἰνε στὴν καρδιά μου, δὲν τὰ βλέπει δὲ ὥλιος καὶ οὔτε ἀερίζονται. Ἔτσι μὲ τὸν καιρὸν ξηραίνονται. Μπορῶ ἐγὼ νὰ εἰμαι γεμάτη ξηρὰ κλαδιά;

Πολλὲς φορὲς ἀρρωσταίνει ἡ φλοῦδα μου. Γεμίζει τότε ἑξογκώματα. Αὐτὰ εἰνε κολλητικά. Ἄν τὰ ἀφήσῃς, κολλοῦν δλα μου τὰ κλαδιὰ καὶ ξηραίνομαι. Λοιπόν :

Τὸν καρπὸ μου γαταστρέφει, μιὰ μυῖγα. Ο δάκος. Η μυῖγα αὐτὴ ἀγαπᾷ πολὺ καὶ τὸ σιρόπι. Τὸ οοφᾶ μὲ ἀπληστία καὶ ἀς εἰνε ἀνακατεμένο μὲ δηλητήριο. Πῶς λοιπὸν καταστρέφετε τὸν δάκο;

“Οταν ἔχω πολὺ μακριὰ καὶ λεπτὰ κλαδιά, δὲν μπορεῖς νὰ φυδάσῃς μὲ τὰ χέρια σου τὸν καρπούς μου. Παίρνεις τότε οὖν μακρὺ φαβδὶ καὶ κτυπᾶς τὸν καρπούς μου καὶ πέφτουν. Μὲ τὰ κτυπήματα δμως

αὐτὶς καὶ τοὺς καρπούς μου πληγώνεις καὶ τὰ κλαδιά μου. Ἔτσι τὴν ἄλλην χρονιὰ δὲν μπορῶ νὰ κάμω καρπούς. Γι' αὐτὸ τοὺς καρπούς μου πρέπει νὰ μαζεύης πάντοτε μὲ τὸ χέρι σου. Νὰ ἀνεβαίνῃς μὲ μιὰ σκάλα καὶ νὰ φθάνῃς καὶ τὶς ψηλότερες κορφές μου. Πῶς θὰ τὸ κατορθώσῃς;

Τὰ φύλλα μου καθόλου δὲν είναι ἀφράτα. Ἡ ἐπάνω ἐπιφάνειά των είναι πράσινη καὶ ἔχει χοντρὴ ἐπιδεομίδα μὲ πολὺ λίγα στόματα.

Ἡ κάτω σκεπάζεται μὲ χνοῦδι, ποὺ καὶ αὐτὸ σκεπάζει τὰ λίγα στόματα. Μπορῶ νὰ ξήσω καὶ σὲ ξερικὰ μέρη ;

Εἶμαι δένδρο μεγάλο. Κάμνω καὶ πολλούς καρπούς. Γι' αὐτὸ θέλω πολλὴ τροφή. Μπορεῖ τὸ χῶμα νὰ μοῦ δίδῃ πάντοτε πολλὴ τροφή :

Οἱ καρποί μου μεγαλώνουν τὸ καλοκαῖρι, Τότε πρέπει νὰ παίρνω τὴν περισσότερη τροφή μου. Τὸ καλοκαῖρι ὅμως δὲν βρέχει καὶ οἱ κορφές μου δὲν λειώνουν γιὰ νὰ μπορῶ νὰ τὶς φορῶ μὲ τὸ νερό. Μπορέεις τότε νὰ μὲ βοηθήσῃς ;

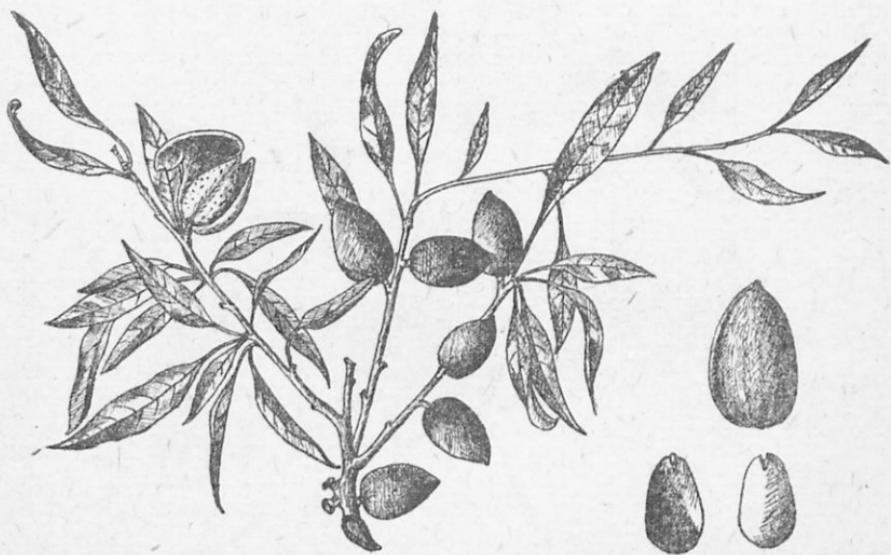
Τὸ λάδι μου σοῦ ζεστάίνει τὸ σῶμα καὶ λειώνει τὶς βλαβερές ουσίες, ποὺ γίνονται μέσα στὰ σπλάχνα σου. Ἔτσι σὲ προφυλάσσει ἀπὸ τὶς ἀρρώστιες. Τὸ λάδι μου ἔιναι τροφή. Τί ἄλλο ἔιναι ;

Νὰ προσέχετε τὸν καρπό μου. Νὰ τὸν μαζεύετε μὲ τὸ χέρι. Νὰ τὸν τοποθετῆτε μὲ προσοχὴ σὲ μέρος στεγνό, ποὺ νὰ ἀερίζεται. Στέλλετε τὸν γρήγορα στὸ ληστερίβι πρὸ τοῦ λειώση καὶ σαπίση. Στὸ ληστερίβι προσέχετε μὴ πέσουν ἀκαθαρσίες μέσα στὸ λάδι.

Στὸ ἔξωτερικὸ ζητοῦν πάντοτέ ἑλληνικὸ λάδι καὶ τὸ ἀκριβοπληρώνουν. Ποτέ δὲν πέφτει ἡ τιμὴ τοῦ λαδιοῦ μου.

Ἄπειρες ἀγριοληῆς ὑπάρχουν στὰ ἑλληνικὰ βουνά. Ξεροίζωνται τὸν χειμῶνα μιὰ ἀγριοληῆ καὶ τῆς κόρβεις τὰ κλαδιά της. Τὴν φυτεύεις στὸ χωράφι σου καὶ τὴν ποτίζεις. Ἀμα βγάλῃ βλαστούς, τὴν μπολιάζεις ἐληά.

Ἡ ἀμυγδαλιά

Βλέπεις τὰ φύλλα μου; Στένα, μικρά, ὅλο νεῦρα. Καὶ σκληρά. Καὶ τὰ κλαδιά μου εἶναι σᾶν ἔηρὰ ξύλα. Καὶ οἱ καρποί μου εἶναι σκληροί.

Μπορεῖτε νὰ μὲ φυτέψετε σὲ ξερικὰ χωράφια. Μπορεῖτε καὶ σὲ ψηλὰ μέρη, σὲ λόφους, σὲ ωάρες. Καὶ σὲ πετρώδη μέρη μπορῶ νὰ ζήσω καὶ νὰ κάμινω πολλοὺς καρπούς. Πώς τὸ κατορθώνω;

Τὸ σωστὸ ἔινε νὰ μὲ φυτεύετε σὲ καλλιεργημένο χωράφι μὲ καλὰ χώματα καὶ τὸ καλοκαῖρι μὲ τὴν πολλὴ ζέστη νὰ μὲ ποτίζετε. Καί, ὅταν σώνεται ἡ τροφὴ ἀπὸ τὸ χῶμα μου, τί πρέπει νὰ κάμινετε; Ἄλλα καὶ χωρὶς πολλὲς πέριποιήσεις σᾶς κάμινω καρπούς.

Στὰ ψηλὰ μέρη, ποὺ μὲ φυτεύετε, κάμινε πολὺ κρύο τὸν χειμῶνα. Γιατὶ δὲν ξηραίνονται τὰ κλαδιά μου ἀπὸ τὶς μεγάλες παγωνιές;

Ἀνθίζω πρώτη ἀπ' ὅλα τὰ δένδρα. Ἀνθίζω τὸν Ἰανουάριο. Στὴν καρδιὰ τοῦ χειμῶνος καὶ πρὸ τοῦ βγάλω φύλλα. Ἀσπρίζουν τότε ὅλα τὰ κλαδιά μου καὶ φαίνομαι σᾶν νὰ φορῶ λευκὸ φόρεμα. Εἴμαι ἡ νύφη τοῦ χειμῶνος.

“Αμα μὲ περιποιεῖσθέ καλά, σᾶς δίδω ἔως 10 δικάδες ἀμύγδαλα.
Εἶνε τὰ ἀμύγδαλά μου τροφὴ νόστιμη καὶ θρέπτική. Μέ τὰ ἀμύγδαλά
μου φτιάνετε γλυκίσματα. Εἶνε πολὺ ἀκριβά. “Ἐφαγές μπακλαβᾶ
ἀμυγδαλάτο; Σοῦ ἀρέσουν τὰ μπισκότα; Τοώγονται καὶ καβουρδι-
σμένα καὶ ἀλατισμένα ἀλλὰ καὶ ώμα. “Οσα ἀμύγδαλα καὶ ἂν ἔχετε,
μπορεῖτε νὰ τὰ πωλήσετε μὲ εὐολία.

Τὴν ἄνοιξι, φυτεύετε πυκνὰ πυκνὰ στὸ σπορεῖο τοῦ κήπου σας
ἀμύγδαλα. Τὴν ἄλλη χρονιά ἔργοιςώνετε τὶς ἀμυγδαλίτσες καὶ τὶς φυ-
τεύετε στὶς βραγγίες τοῦ κήπου σας τὴν παὶ μακριὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔως
60 πόντους. “Υστερα ἀπὸ 2 χρόνια τὶς ἔργοιςώνετε καὶ τὶς φυτεύετε
στὰ ἔργικά σας χωράφια.

“Αμα μὲ φυτεύεις σὲ ψηλὰ καὶ ἀνοικτὰ μέρη, δύσκολα ἀρρω-
σταίνω ἢ δὲν ἀρρωσταίνω καθόλου. Γιατί;

Tὸ ἀμπέλι

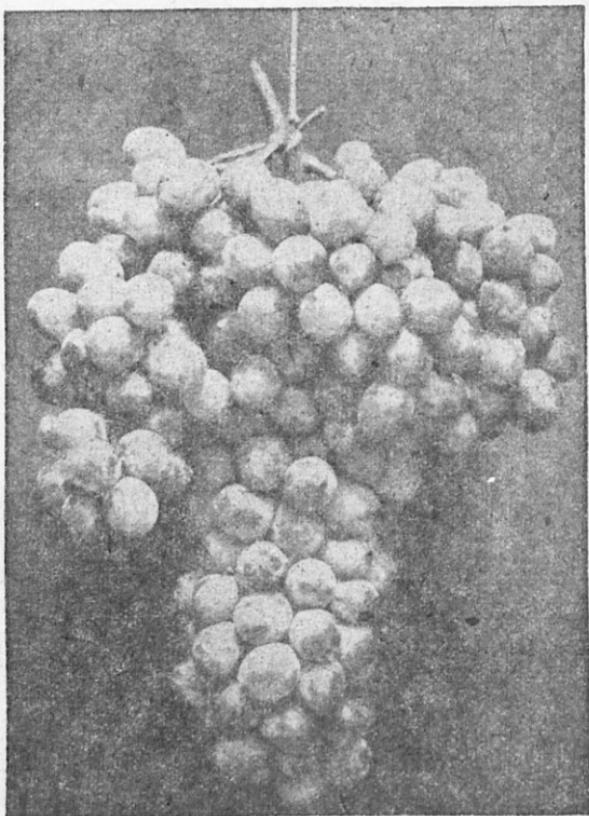

Τὰ φύλλα μου εἶνε πλατειὰ καὶ τρυφερά. “Έχουν πολλὰ στόματα,
Τὰ κλαδιά μου εἶνε τρυφεροὶ βλαστοί. Οἱ καρποί μου εἶνε μεγάλοι
καὶ ὅλο ζουμί. Σὲ ποιὰ μέρη πρέπει νὰ μὲ φυτεύετε;

“Αμα μὲ φυτένετε σὲ ξερικὰ μέρη, πῶς βρίσκω πολλὴ τροφή, γιὰ νὰ γεμίζω τὸ σταφύλι μου μὲ γλυκὸ μοῦστο ;

Τὸ σταφύλι μου εἶνε βαρόν. Ὁ βλαστός μου δὲν σηκώνει βάρος. Αμά πέσῃ τὸ σταφύλι μου στὴ γῆ πληγώνεται καὶ σαπίζει. Αφήνεις σὺνγὰ σαπίσοντα τὰ σταφύλια μου ;

Εἶμαι τὸ πιὸ προ-ομένο φυτό. Καρπίζω κάθε χρόνο. Αμα εἶμαι

Σαββατιανὸ

δυναμωμένο, σοῦ δίδω καὶ 5 ὁκάδες καλὰ σταφύλια. Πῶς μπορεῖς νὰ μέ δυναμώνῃς ;

Τὸν χειμῶνα πέφτουν τὰ φύλλα μου. Στὸ τέλος τοῦ χειμῶνος μοῦ κόβετε τὰ κλαδιά μου, τὶς βέργες μου, καὶ μοῦ ἀφήνετε 4 ḥ 5 μικρές δσον εἶνε ἔνα δάκτυο. Τὴν ἄνοιξι ἀπὸ τὶς μικρές αὐτές βέργες βγαλ-νοῦν οἱ νέοι βλαστοί.

"Αμα βγάλω φύλλα, μέ ραντίζετε μέ γαλαξόπετρα. Μέ ραντίζετε καὶ δευτέρα φορὰ καὶ τρίτη καὶ τετάρτη. Γιατί;

"Αμα ἀνοίξουν τὰ ἄνθη μου, τὰ θειαφίζετε. Κοὶ ἄμα δέσουν οἱ μικρές φάγες, τὰ ξαναθειαφίζετε. Τὰ θειαφίζετε καὶ τρίτη φορᾶ. Γιατί;

Τὸ σταφύλι μου εἶνε τὸ νοστιμώτερο φροῦτο. "Ολο ἔσουμὶ καὶ ζάχαρη, Γι' αὐτὸ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν τὰ σταφύλια μου. Τὰ ἑλληνικὰ σταφύλια εἶνε τὰ καλύτερα ὅλου τοῦ κόσμου. Εἶνε νόστιμα, γλυκὰ καὶ μέ ἄρωμα.

Εἶνε καὶ ὠφέλιμο τὸ σταφύλι μου. Σοῦ καθαρίζει τὰ ἔντερα καὶ δλο σου τὸ αἷμα. Εἶνε τὸ ὑγιεινότερο φροῦτο.

Γιατρεύει καὶ ἀρρώστιες τὸ σταφύλι μου. Πολλοὶ ἄνθρωποι, ποὺ ἔινε ἀρρώστιοι, τρῶνε πολλὰ σταφύλια καὶ πολὺ λίγο φαγητὸ καὶ φωμύ. Καμιὰ φορὰ τρέφονται μόνον μέ σταφύλια.

Μέ τὰ σταφύλια μου καὶ μονταλευριά. Κάμνετε καὶ πετιμέζει καὶ κρασί. Πολὺ κρασί. "Απὸ τὰ τσίπουρά μου κάμνετε τὸ οὖζο.

"Οσο σέ ωφελεῖ τὸ σταφύλι μου, τόσο σὲ βλάπτει τὸ κρασί μου. Τὸ πολὺ ὅμως κρασί. Τὸ πολὺ κρασί σέ σκοτώνει. Σέ σκοτώνει ὅμως σιγά, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνῃς.

Τὸ κρασί σέ σκοτώνει σιγά σιγα. Τὸ οὖζο σέ σκοτώνει γρήγορα. Τὸ οὖζο σέ καίει. Ἀνοίγει στὸ στομάχι σου καὶ στὰ ἔντερά σου πληγές καὶ σέ κάιμνει νὰ πονῆς φοβερά καὶ νὰ ὑποφέρῃς, ὥσπου νὰ πέθανῃς.

ΕΡΓΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Ζῆνα καὶ Φυτὰ Γ' τάξεως ἐγκεκριμ.

Ζῆνα καὶ Φυτὰ Δ' τάξεως »

Νομικὸς σύμβουλος τοῦ δημοδιδασκάλου

Παιδικὴ Ἀτομικότης

Πρὸς σπουδάζοντα νέον

Ἐλευθερία καὶ ἀνάγκη

Κατὰ πόσον ἡ ἐκπαίδευσις ἡμῶν εἶνε προσηρμοσμένη εἰς τὴν
ἢ θυντήν καὶ κοινωνικήν μας ζωὴν

Δύο κοινωνικὰ ζητήματα

Διατὶ εἴμεθα οἱ θερμότεροι πατριῶται

Φυσιογνωσία Γ' τάξεως Καρνάβου—Κωνσταντινούπολου

»   Δ'   »   »   »

»   Ε'   »   »   »

»   ΣΤ'   »   »   »

Ἴστορία Ἡρωϊκῆς Ἑλλάδος »   »

»   Ἀρχαίας   »   »   »

»   Βυζαντινῆς   »   »   »

»   Νεωτέρας   »   »   »

Φυσικὴ Πειραματικὴ καὶ Χημεία Ε' τάξ. Καρνάβου—Αιώνη

»   »   »   »   ΣΤ' »   »   »

Γραμματικὴ Καθ. Ε' καὶ ΣΤ' τάξ. Κωνστ(λ)ου—Μπάζουλη

Ἀριθμητικὰ προβλήματα Δ'   »   »

Ἐκκλησιαστικὴ Ἴστορία   »   »

Πατριδογραφία Β' καὶ Γ' Δ. Στασινοῦ

Τραγοῦδι τῆς Νιότης Γ. Κρόκου κατάλλ. γιὰ παιδιὰ δημ. σχ.